

VESZPRÉMI KASTÉLYKERT KÖRZETI ÓVODA

„NE FELEJTS!” NÉPHAGYOMÁNYŐRZŐ

ÓVODAI PEDAGÓGIAI PROGRAM

OM azonosító: 036819

2025.

Készítette: Veszprémi Kastélykert Körzeti Óvoda
nevelőtestülete

TARTALOMJEGYZÉK

AJÁNLÁS	- 2 -
I. BEVEZETÉS	- 4 -
<i>I. 1. Sajátos arculatunk</i>	<i>- 4 -</i>
<i>I. 2. Óvodánk adatai.....</i>	<i>- 5 -</i>
<i>I. 4. Gyermekképünk.....</i>	<i>- 7 -</i>
<i>I. 5. Óvodaképünk</i>	<i>- 7 -</i>
II. PROGRAMUNK CÉLJA, FELADATAI, TARTALMA	- 8 -
II. 1. PROGRAMUNK CÉLJA	- 8 -
II. 2. FELADATAINK A SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS TERÜLETÉN	- 8 -
II. 2./1. Az egészséges életmód alakítása	- 9 -
II. 2./2. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés	- 9 -
II. 2./3. Az anyanyelvi, - az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása....	- 10 -
II. 2./4. A fejlődés jellemzői óvodáskor végére.....	- 11 -
II. 2./5. Tankötelezettség	- 13 -
II. 3. NEVELÉSI ELVEINK	- 13 -
II. 3./1. Alapelveink.....	- 13 -
II. 3./2. A kiemelt figyelmet igénylő gyermek nevelése.....	- 14 -
II. 3./3. A gyermekek jogai - gyermekvédelem az óvodában.....	- 26 -
III. ÓVODAI NEVELÉSÜNK RENDSZERE.....	- 31 -
III.1. NÉPHAGYOMÁNYŐRZÉS.....	- 32 -
III. 2. ANYANYELVI, ÉRTELMI FEJLESZTÉS ÉS NEVELÉS	- 39 -
III. 3. A nevelés kerete.....	- 42 -
III. 3./1. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés	- 42 -
III. 3./2. Egészséges életmódra nevelés	- 45 -
III. 4. Tevékenységformák.....	- 49 -
III. 4./1. Játék	- 49 -
III. 4./2. Tevékenységekben megvalósuló tanulás.....	- 52 -
A tevékenységekben megvalósuló tanulás szervezési feladatai	- 54 -
III. 4./4. Munka, munka jellegű tevékenységek.....	- 57 -
III. 4./5. Verselés, mesélés.....	- 60 -
III. 4./6. Ének, zene, énekes játék, tánc.....	- 62 -
III. 4./7. Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka	- 64 -
III. 4./8. Mozgás.....	- 66 -
III. 4./9. A külső világ tevékeny megismerése.....	- 69 -
IV. ÓVODÁNK KAPCSOLATAI.....	- 73 -
IV. 2. Fenntartói kapcsolat.....	- 76 -
IV. 3. Az óvoda és iskola kapcsolata	- 76 -
IV. 4. Óvoda és a közművelődési intézmények kapcsolata.....	- 76 -
IV. 5. Az óvoda és a segítők kapcsolata	- 77 -
IV.6. Szakmai kapcsolattartás határon kívüli óvodával	- 78 -

V. AZ ÓVODAI ÉLET SZERVEZÉSÉNEK ELVEI	- 79 -
V. 1. Csoportszervezés	- 79 -
V. 2. Napirend, hetirend	- 79 -
VI. PROGRAMUNK MEGVALÓSÍTÁSÁNAK FELTÉTELEI	- 82 -
VI. 1. Személyi feltételek	- 82 -
VI. 2. Tárgyi feltételek.....	- 86 -
VII. EGÉSZSÉGFEJLESZTÉSI PROGRAM	- 88 -
1/2. Helyzetkép:	- 88 -
1/3. Jövőkép.....	- 89 -
2. AZ EGÉSZSÉGFEJLESZTÉS CÉLJA, FELADATAI ALAPELVEI, ÉS TARTALMA:	- 89 -
2/1. Az egészségfejlesztés célja	- 89 -
2/2. Hosszú távú céljaink.....	- 90 -
2/3 Az egészségfejlesztés feladata	- 90 -
2/ 4. Az egészségfejlesztés alapelvei óvodánkban	- 91 -
2/5. A célok elérését szolgáló legfontosabb, legjelentősebb tevékenységek. - 91	-
2/ 6. A fejlődés jellemzői óvodáskor végére	- 93 -
3. EGÉSZSÉGNEVELÉSI PROGRAMUNK MEGVALÓSÍTÁSÁNAK FELTÉTELEI	- 94 -
3.1. Személyi feltételek.....	- 94 -
3. 2. Tárgyi feltételek	- 94 -
VIII. AZ ÓVODA SZAKMAI DOKUMENTUMAI	- 96 -
IX. ÉRVÉNYESSÉGI RENDELKEZÉS.....	- 98 -
XII. FELHASZNÁLT IRODALOM	- 100 -
XIII. MELLÉKLETEK	- 102 -

AJÁNLÁS

Jó szívvel ajánljuk e programot azoknak a szülőknek, akik szeretnék, hogy gyermekük családias, érzelmileg biztonságot nyújtó, derűs légkörben örömteli óvodás életet éljen, s egyéni képességei szerint fejlődjön.

A családdal együttműködve, a családi nevelést kiegészítve arra törekszünk, hogy óvodánkban minden gyermek az óvodáskor végére megszerezze mindazokat a jártasságokat, képességeket, készségeket, amelyek az iskolai tanuláshoz szükségesek, s ezeket felnőtt korban is kamatoztatni tudja.

Ennek érdekében fontosnak tartjuk a gyermekek gondozását, testi szükségleteik, mozgásigényük kielégítését, testi képességeik fejlesztését, fizikai és mentális egészségük védelmét, óvását, megőrzését.

Biztosítjuk a gyermeki közösségben végezhető sokszínű tevékenységet, különös tekintettel, a mással nem helyettesíthető játékot. Játékra alapozva szervezzük meg a különböző tevékenységeket, tapasztalatszerzéseket, melyeket a gyermekek igényeihez, életkori sajátosságaihoz igazítunk.

A biztonságot, vidámságot sugárzó óvodaépülettel és udvarral, kreszpályával, homokozókkal, mozgásfejlesztő játékokkal felszerelt udvarunk jól szolgálja az egészséges életmód és a környezet tevékeny megismerésének nevelési feladatait.

A néphagyományok ápolásával és átadásával gyermekük megtanulja a magyar nép tiszteletét, a szülőföld, a haza szeretetét, az emberi munka értékének megbecsülését és megtapasztalja az anyanyelv szépségét.

Olyan életre szóló tulajdonságokkal vértelődik fel, mint a derű, a nyugalom, a kitartás, a segítőkészség, önzetlenség, szeretet.

Óvodapedagógusaink szakértelme és a hagyományörzéshez fűződő pozitív érzelmi viszonya a biztosíték arra, hogy a néphagyomány-ápolás azon lehetőségeit használjuk fel nevelőmunkánk során, melyek természetesen illeszkednek a gyermekek életéhez: így az évszakokhoz kötődő jeles napokat és az emberi élet sorsfordulóihoz fűződő népszokásokat gyermeki tevékenységekbe ágyazva valósítjuk meg.

A gyermekekről kialakult hitvallásunk:

*„Szent kincs a gyermek teste-lelke,
szeretni kell azt melegen,
és fölnevelni féltő gondnal,
hogy tiszta, jó, erős legyen!”*

(Szemplér Ferenc)

Programunkat ajánlva egyben megköszönjük azoknak a családoknak a bizalmát, akik nevelési felfogásunkkal azonosulni tudnak, s ránk bízzák gyermekeik óvodai nevelését.

Veszprémi Kastélykert Körzeti Óvoda Nevelőközössége

I. BEVEZETÉS

I. 1. Sajátos arculatunk

Óvodánk helyi sajátosságait a településrészek lehetőségei és korlátai nagymértékben meghatározzák.

Óvodáinkban többnyire gyulafirátóti és kádártai gyermekeket nevelünk, s az iskolába kerülő gyermekek szinte mindannyian a Gyulaffy László Általános Iskola tanulói lesznek.

Gyulafirátót és Kádárta közös múlttal rendelkező városrészek. Árpád-kori települések, s egészen 1985-ig önálló faluként éltek Veszprém szomszédságában. 1985-ben Veszprém városhoz csatolták mindkét települést.

A hatalmas méretű építkezések, az elvárosiasodás sem tudta lerombolni falusi jellegüket. Az emberek kertes családi házakban, sok esetben nagyszülőkkel együtt élnek. A gyermekek rokoni-baráti kapcsolatban állnak egymással. A mai napig is fennmaradtak népszokások, megmaradtak a családi tradíciók.

A gyermekek nagy része a társadalom középrétegeiből kerül ki. A városból való kiköltözések hatására változott a társadalmi összetétel. Nőtt az értelmiségi családok száma. Ők viszont fokozott érdeklődéssel fordulnak néphagyományőrző programunk felé.

Óvodánk helyi sajátosságait figyelembe véve a gyermeki személyiség legfontosabb vonásainak kibontakozását, a fejlődés legkedvezőbb feltételeit a hagyományőrzésen keresztül kívánjuk megvalósítani. Valljuk, hogy hagyományok révén őrizhetjük meg azt a rengeteg tudást, tapasztalatot, amelyet elődeink felhalmoztak.

A népszokások jelentős része a naptári évhez fűződik. Az évszakok váltásához, a természet örök körforgásához kötődik. A népi kultúrában az ember és a természet kapcsolata tükröződik vissza, aminek átadása segít a gyermeknek, hogy megtalálja helyét a világban.

Nevelőtestületünk által megalkotott „*A gyökerek persze nem látszanak, de tudod, azok tartják a fát*” című módszertani kézikönyv az alapja pedagógiai programunknak.

Ebben a kiadványban összegyűjtöttük az évszakokhoz, s azok ünnepköreihez tartozó hagyományőrző jeles napokat, a hozzájuk fűződő népszokásokat, összehangolva ezeket a zöld jeles napokkal az óvodában is feldolgozható tevékenységekkel.

A gyermekek szókincsét, kifejezőkészségét, beszédműveltségét hangsúlyozottan fejlesztjük, kihasználva a népi játékok, mondókák, népmesék, népdalok emberformáló erejét.

Az élőszavas mesemondással a mesehallgatóvá neveléssel megalapozzuk a gyermekek nyitottságát az olvasásra, az irodalmi alkotások befogadására.

Továbbra is alkalmazni kívánjuk a népi gyermekjátékokat, melyek megtanítanak őseink tiszteletére, szeretetére.

Fontosnak tartjuk a természetes anyagokkal való tevékenykedtetést, a népi kismesterségek egyszerűbb technikájának a gyermekekkel való elsajátíttatását.

A hagyományőrző tevékenységünk beteljesedését jelzik nálunk az ünnepek. Itt élük át a gyermekek az előkészületek eredményeit, az egymáshoz tartozás élményét,

megalapozódik bennük az ünnepelni tudás képessége, erősödik a közösség, az összetartozás érzése.

Korunk divatos túlkapásaitól mentesen, nyugalomban, szeretetben, a családokkal karöltve a „kodályi” elvek megvalósításával kívánjuk óvodásainkat nevelni.

„Hozzon a gyermeknek mindenki amit tud: játékot, zenét, örömet. De hogy mit fogad el: azt bízunk rá. Csak az a lelki táplálék válik javára, amit maga is kíván.”
(Kodály Zoltán)

I. 2. Óvodánk adatai

1. Az intézmény neve:	Veszprémi Kastélykert Körzeti Óvoda
Alapító okirat száma:	ONK/49-5/2024.
Alapító okirat kelte:	2024. május 24.
Törzskönyvi azonosítója:	665890
OM azonosítója:	036819
Székhelye:	8412 Veszprém-Gyulafirátót, Alsó-újsor 32.
Alapításának ideje:	1978.
Alapító szerve:	Városi Tanács VB Gyulafirátót
Maximális gyermeklétszám az óvodai körzetben:	200 fő
Tagintézménye:	Veszprémi Kastélykert Körzeti Óvoda Ficánka Tagóvodája
Telephelyei:	Ficánka Tagóvoda
8411 Veszprém-Kádárta, Kenderföld u. 47.
2. Az intézmény jogutódja:	A Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata által 1998-ban alapított Kádártai Óvodának
3. Jogszámban meghatározott alapfeladata:	óvodai nevelés a 2011.évi CX. törvény 4.§ 1.1 pontja alapján
4. Az intézmény alaptevékenysége:	091110 Óvodai nevelés, ellátás szakmai feladatai
091120 Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének, ellátásának szakmai feladatai.
<u>Az alaptevékenységen belüli további tevékenységek:</u>
091140 Óvodai nevelés, ellátás működtetési feladatai

096015 Gyermekétkeztetés köznevelési intézményben
096025 Munkahelyi étkeztetés köznevelési intézményben
098031 Pedagógiai szakmai szolgáltatások szakmai feladatai
1040035 Gyermekétkeztetés bölcsődében, fogyatékosok nappali intézményében

5. **Működési köre:** Veszprém város közigazgatási területe
6. **Szakágazati besorolása** 851020 Óvodai nevelés
7. **Irányító szerv neve, székhelye:** Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzatának Közgyűlése
8200 Veszprém, Óváros tér 9.
8. **Az intézmény hosszú és körbélyegzőjének hivatalos szövege:** Veszprémi Kastélykert Körzeti Óvoda
Veszprém-Gyulafirátót, Alsó-újsor 32.
9. **Fenntartó neve, székhelye:** Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzatának Közgyűlése
8200 Veszprém, Óváros tér 9.
10. **A helyi óvodai Pedagógiai Program címe:** „Ne Felejts!” Néphagyományőrző Pedagógiai Program
11. **A programot készítette** A Veszprémi Kastélykert Körzeti Óvoda nevelőtestülete
12. **Alapító okirat egységes szerkezetbe foglalása:** Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzatának Közgyűlése 193/2024.(V.23.) határozattal hagyta jóvá

I.3. A programot szabályozó törvények

- 2011. évi CX. törvény a nemzeti köznevelésről
- 363/2012. (XII. 1.) Kormányrendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 229/2012. (VIII.28.) Korm. rendelet a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról;
- 1997. évi törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról;
- 2023. évi LII. törvény a pedagógusok új életpályájáról
- 1997. évi CLIV. törvény az egészségügyről

I. 4. Gyermekképünk

Óvodai nevelésünk gyermekközpontú, befogadó. A családi légkör megteremtésével oldjuk a gyermekeinket is körülvevő rohanó világ okozta félelmeket.

Az ember gyermek mással nem helyettesíthető szellemi és biológiai értelemben is egyedi személyiség és szociális lény egyszerre. Ebből a tényből kiindulva, egészséges önbizalommal, önismerettel, szociális érzékenységgel rendelkező, érzelmeiket bátran – verbális és nonverbális módon - kinyilvánító gyermekeket szeretnénk nevelni, akik a múlt értékeinek megbecsülése által bízni tudnak a jövőben, s alkalmazkodni képesek a változó élet újabb és újabb kihívásaihoz.

Gyermekeink szeretnek óvodába járni, jól érzik magukat a gyermekközösségben, tudnak nevetni, felfedezni, csodálkozni, nyitottak, őszinték. Alkalmazkodóak, önállóak, felszabadultan játszanak, mozognak. Kötődnek a meséhez, zenéhez, az alkotó tevékenységekhez, szeretik és óvják a természet kincseit.

Segítjük a gyermeki személyiség kibontakoztatását, biztosítjuk minden gyermek számára, hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, s meglévő hátrányai csökkenjenek. Gyermekeink ítéletmentes, elfogadó, asszertív környezetben nevelkednek. A gyermek a folyamatos fejlődés eredményeként egészséges, jól kommunikáló, sok-sok tapasztalattal rendelkező, testileg, lelkileg és szociálisan éretté válik a sikeres iskolai munka megkezdésére, aki kitartó az iskolai munkában, a tanulásban; tud alkalmazkodni a közösség elvárásaihoz, képes elfogadni, tisztelni a különbözőségeket.

I. 5. Óvodaképünk

Óvodánk a köznevelési rendszer szakmailag önálló nevelési intézménye, a családi nevelés kiegészítője, a gyermek harmadik életévétől az iskolába lépésig. Az óvoda pedagógiai tevékenységrendszer személyi és tárgyi, pedagógiai környezete biztosítja az óvodáskorú gyermek sokoldalú, harmonikus fejlődésének, a hátrányok csökkentésének, a gyermek egyéni fejlődésének és nevelésének legmegfelelőbb feltételeit.

A gyermekek és a szülők kívánságát és elégedettségét mérlegelve, a gyermekek érdekét figyelembe véve, az „Óvodai nevelés országos alapprogramja” szellemében fogalmazzuk meg a nevelési céljainkat, feladatainkat, elveinket.

„Az óvodai nevelésben alapelv, hogy

- a) a gyermeki személyiséget elfogadás, tisztelet, szeretet és megbecsülés övezi;
- b) a nevelés lehetővé teszi és segíti a gyermek személyiségfejlődését, a gyermek egyéni készségeinek, képességeinek kibontakoztatását;
- c) az óvodai nevelésben alkalmazott pedagógiai hatásoknak a gyermek személyiségéhez kell igazodniuk.” (ONOAP)(16)

Óvodánk funkciói: óvó-védő, szociális, nevelő-személyiségfejlesztő funkció.

Az óvodában miközben az teljesíti a funkcióit, a gyermekekben megteremtődnek a következő életszakaszba (a kisiskolás korba) való átlépés belső pszichikus feltételei. Óvodánk esztétikus, melegséget sugárzó, biztonságos környezetével, szeretetteljes légkörével biztosítja az óvodáskorú gyermek fejlődésének és nevelésének optimális feltételeit. Óvodánk pedagógiai tevékenységrendszerével és tárgyi környezetével segítjük a gyermekek környezettudatos magatartásának kialakulását.

II. PROGRAMUNK CÉLJA, FELADATAI, TARTALMA

II. 1. Programunk célja

- ❖ A hagyományápolás gazdag eszközrendszerével elősegítjük a 3-6-7 éves gyermekek testi, lelki, értelmi fejlesztését, a gyermeki személyiség kibontakoztatásával, annak sokoldalú, harmonikus fejlődését, a hátrányok kiegyenlítését, az életkori és egyéni sajátosságok és eltérő fejlődési ütem figyelembevételével.
- ❖ Figyelembe vesszük a gyermek életkoronként és egyénenként változó testi-lelki szükségleteit, eltérő fejlődési ütemét, és a különleges gondozás igényét.
- ❖ Gondoskodunk az érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes óvodai légkör megteremtéséről a gyermek egyéni képességeinek megfelelő műveltségtartalmakról, értékközvetítésről és annak személyi és tárgyi feltételeiről. Arra törekszünk, hogy minden egyes gyermek jól, biztonságban érezze magát óvodánkban.
- ❖ Biztosítjuk a gyermeki közösségben végezhető sokszínű tevékenységet, különös tekintettel, a mással nem helyettesíthető játéokra.
- ❖ Biztosítjuk a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek integrált, inkluzív nevelését.
- ❖ Célunk, hogy a nevelési folyamat eredményeként óvodásaink érik el az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet.
- ❖ A családokkal együttműködve óvodai nevelésünk keretében biztosítjuk a hagyományok megőrzését, ápolását.

II. 2. Feladataink a személyiségfejlesztés területén

- ❖ „Programunk a sajátos tartalom- és eszközrendszerével az óvoda óvó-védő, szociális, nevelő-személyiségfejlesztő funkcióját szolgálja.” (2)

Óvodai nevelésünk feladata az óvodás korú gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítése.

Ezen belül:

- az egészséges életmód alakítása,
- az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés,

- az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés, nevelés megvalósítása.

II. 2./ 1. Az egészséges életmód alakítása

Az egészséges életmódra nevelés az egészséges életvitel igényének kialakítása, a gyermek testi fejlődésének elősegítése ebben az életkorban kiemelt jelentőségű.

- ❖ Fontosnak tartjuk a gyermek gondozását, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítését.
- ❖ Elősegítjük a gyermek harmonikus, összerendezett mozgásának, testi képességeinek fejlődését.
- ❖ Rendszeres edzéssel az egészséges életmód szokásainak kialakításával biztosítjuk a gyermekek egészségének védelmét, edzését, óvását és megőrzését.
- ❖ „Az egészséges életmód, a testápolás, a tisztálkodás, az étkezés, különösen a magas cukor tartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlen zsír-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése, a fogmosás, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása.”
- ❖ A gyermekek étkeztetése során figyelembe vesszük: A rendszeres étkezést biztosító szervezett ételmezési ellátásra vonatkozó táplálkozási-egészségügyi ajánlást közétkeztetők számára. Továbbá az országos tisztí főorvos utasításait és egyéb ajánlásait, szükség szerint a speciális étkezési igényű gyermek ételmezésének ellátására vonatkozó jogszabályi előírásokat.
- ❖ Az életvezetési készségek fejlesztését, a problémamegoldó gondolkodás kialakításának támogatásával, a reziliencia képességének fejlesztésével, a hatékony kommunikáció elsajátításával támogatjuk.
- ❖ Szeretettel, integráltan neveljük a kiemelt figyelmet igénylő gyermekeket. Nagy gondot fordítunk megfelelő szakemberek bevonásával – a szülővel, óvodapedagógussal együttműködve - speciális gondozó, prevenció és korrekciós testi, lelki és értelmi nevelési feladatok ellátására.

II. 2./ 2. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

Az óvodáskorú gyermek jellemző sajátossága, hogy érzelmein keresztül ismerkedik a világgal, magatartását, cselekedeteit, érzelmei vezérik.

- ❖ Elengedhetetlen, hogy a gyermeket óvodánkban érzelmi biztonság, állandó értékrend, derűs, kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkör vegye körül.
- ❖ Óvodánkban az óvodapedagógus-gyermek, gyermek - pedagógiai asszisztens, gyermek-dajka, gyermek-gyermek kapcsolatát pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemezi.
- ❖ Segítjük a gyermek én tudatának alakulását, és teret engedünk önkifejező önérvényesítő törekvéseinek.

- ❖ Az önismeret, önbizalom fejlesztésével elősegítjük a gyermek egészséges mentális fejlődését.
- ❖ A gyermekek társas kapcsolatának alakítása érdekében, kiemelt jelentőségű feladatnak tartjuk a közös élményekre épülő közös tevékenységek biztosítását.
- ❖ A szocializáció szempontjából meghatározó a közös élményeken alapuló tevékenységek gyakorlása. Alkotó légkörben alakítjuk a gyermek pozitív erkölcsi tulajdonságait (mint például: a segítőkészség, önzetlenség, figyelmesség, együttérzés), de ugyanakkor segítjük a gyermek akaratának, (ezen belül: önállóságának, önfegyelmének, kitartásának, feladattudatának, szabálytudatának) fejlődését, a szokás- és normarendszerének megalapozását.
- ❖ A gyermekek nyitottságára alapozva elősegítjük, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a nemzeti identitástudat, a kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldről és családjához való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.
- ❖ A gyermeki magatartás alakulása szempontjából, modell értékűnek tartjuk az óvodapedagógus és az óvoda más dolgozóinak kommunikációját, bánásmódját és viselkedését.
- ❖ A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében szükség szerint különösen jelentős az óvoda együttműködő szerepe az ágazati jogszabályokban meghatározott speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel.

II. 2./3. Az anyanyelvi, - az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

- ❖ Az anyanyelv fejlesztése magyarságunk megmaradásának záloga. Kiemelt jelentőséget tulajdonítunk az anyanyelvi nevelésnek, amelyet valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladatként kezelünk.
- ❖ Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása – beszélő környezettel, helyes mintaadással és szabálykövetéssel - az óvodai nevelőtevékenységünk egészét áthatja.
- ❖ Kiemelt figyelmet fordítunk az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére, a gyermek természetes beszéd és kommunikációs kedvének fenntartására, ösztönzésére a gyermekek meghallgatására, a gyermeki kérdések támogatására és a válaszok igénylésére.
- ❖ Biztosítjuk a beszédfigyeltékos gyermekek részére a helyi logopédiai ellátást, s ha szükséges, a nevelési tanácsadó segítségét.
- ❖ A beszédkapcsolatok kialakításában meghatározónak tartjuk az óvodapedagógusok helyes mintaadását (odafigyelés, meghallgatás, beszélgetés) és a pozitív érzelmi töltésű csoportlégkört.
- ❖ Óvodánk a gyermek egyéni érdeklődésére, kíváncsiságára, mint életkori sajátosságra, valamint a meglévő tapasztalataira, élményeire és ismereteire építve biztosítja a változatos tevékenységeket, amelyeken keresztül további

élményeket, tapasztalatokat szerez az őt körülvevő természeti és társadalmi környezetről.

- ❖ Tevékenységeken keresztül fejlesztjük értelmi képességeiket (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás) és kreativitásukat.
- ❖ Nyitott kérdésekkel segítjük a megismerési folyamatok kibontakozását, fejlődését és a megoldásközpontú gondolkodás kialakulását.
- ❖ Rendszerezünk, bővítjük spontán szerzett tapasztalataikat, ismereteiket és azokat különböző tevékenységekben és élethelyzetekben gyakoroltatjuk.
- ❖ A kiemelkedő képességű gyermekek fejlesztése érdekében biztosítjuk a fejlesztési színtereket, pl. felkészítjük rajzpályázatokra, a sportban kiemelkedő képességű gyermekek fejlesztéséhez szakember segítségét igénybe vesszük, ill. továbbképzésen elszájtítjuk a fejlesztéshez szükséges módszereket.

II. 2./4. A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a gyermekek többsége az óvodáskor végére hat-hét éves korra eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet.

Figyelembe vesszük, hogy a gyermekek belépnek a lassú átmeneteknek abba az állapotába, amelyben az óvodásból iskolássá érnek. Törekszünk a rugalmas beiskolázásra, fontosnak tartjuk az életkor figyelembevételével a fejlettség szerinti iskolakezdést.

Az iskolakezdéshez az alábbi feltételek megléte szükséges: testi-, lelki- és szociális érettség, amelyek mindegyike egyaránt szükséges a sikeres iskolai munkához.

- ❖ **Testi fejlettségük** eléri az életkornak megfelelő szintet: testük arányosan fejlett, teherbíró, mozgásuk összerendezett, finommozgásuk, mozgáskoordinációjuk kellően fejlett. Megkezdődik a fogváltás, eljutnak az első alakváltozáshoz. Moztgásukat, viselkedésüket, testi szükségletük kielégítését szándékosan tudják irányítani.
- ❖ **Lelkileg** egészségesen fejlődő gyermek óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre.
- ❖ **A tanulóshoz** szükséges képességei folyamatosan fejlődnek:
Érzékelésük, észlelésük tovább differenciálódik /különös jelentősége van a téri észlelés fejlettségének, téri tájékozottságnak, a térbeli mozgásfejlettségnek, a testséma alakulásának/.
Közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama.
Megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, növekszik annak tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele.

- A cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett kialakulóban van az elemi, fogalmi gondolkodás.
- ❖ Érthetően, folyamatosan **beszélnek**, kommunikálnak, gondolataikat, érzelmeiket mások számára érthető formában, életkoruknak megfelelő tempóban és hangsúllyal tudják kifejezni; tisztán ejtenek minden beszédhangot, minden szófajt használnak; különböző mondszerkezeteket, mondatfajtákat alkotnak. Végig hallgatják és megértik mások beszédét, önmagukat is képesek megértetni.
 - ❖ **Elemi ismeretekkel** rendelkeznek önmagukról és környezetükről; tudják nevüket, lakcímüket, szüleik foglalkozását, felismerik a napszakokat; ismerik, és a gyakorlatban alkalmazzák a gyalogos közlekedés alapvető szabályait; ismerik szűkebb lakóhelyüket, a környezetükben élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét; felismerik az öltözködés és az időjárás összefüggéseit. Ismerik a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek. Elemi mennyiségi ismereteik vannak.
 - ❖ Az óvodáskor végére a gyermekek **szociálisan** is éretté válnak az iskolára. A szociálisan egészségesen fejlődő gyermekek készen állnak az iskolai élet és a tanító elfogadására, képesek a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőtten és gyermektársaikkal, amennyiben az iskolai légkör ezt lehetővé teszi.
A szociálisan érett gyermekek: egyre több szabályhoz tudnak alkalmazkodni; késleltetni tudják szükségleteik kielégítését. **Feladattudatuk** kialakulóban van, s ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb elvégzésében nyilvánul meg; kitartásuknak, munkatempójuknak, önállóságuknak, önfegyelmüknek alakulása biztosítja ezt a tevékenységet.

A hároméves kortól kötelező óvodai ellátás ideje alatt az óvodai nevelési folyamat célja, feladata változatlanul az egész gyermeki személyiség komplex és harmonikus fejlődésének elősegítése.

Az iskolai alkalmasság bármelyik kritériumának nem megfelelő gyermek fejlesztéséhez igénybe vesszük a Veszprém Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat vizsgálatát, korrekciós tevékenységét.

A sajátos nevelést igénylő gyermekek esetében folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munkával igyekszünk elérni a fentiekben leírt fejlettségi szintet. Amennyiben nem általános iskolában kezdik meg tanulmányaikat, úgy a befogadó intézmény iskolaérettségi kritériumrendszere tükrözi elvárásait az iskolába kerülő gyermekkel szemben.

II. 2./5. Tankötelezettség

A tankötelezettségről a köznevelésről szóló 2011. évi CXC törvény 45.§ (2.) bekezdése az alábbiak szerint rendelkezik:

- ❖ A gyermek abban az évben, amelynek augusztus 31. napjáig a hatodik életévét betölti, tankötelessé válik. A tankötelezettség teljesítése a tanév első tanítási napján kezdődik. A szülő kérelmére a felmentést engedélyező szerv döntése alapján a gyermek további egy nevelési évig óvodai nevelésben vehet részt. A szülő kérelmét az iskolakezdés évében január 15-ig nyújthatja be a felmentést engedélyező szervhez. Ha az eljárásban szakértőt kell meghallgatni, akkor csak szakértői bizottság rendelhető ki. Ha a szakértői bizottság a szülői kérelem benyújtására nyitva álló határidő előtt a gyermek további egy nevelési évig óvodai nevelésben történő részvételét javasolja, a szülői kérelem benyújtására nincs szükség.
- ❖ Ha a gyermek az iskolába lépéshez szükséges fejlettséget korábban eléri, a felmentést engedélyező szerv a szülő kérelmére engedélyezheti, hogy a gyermek hatéves kora előtt megkezdje tankötelezettségének teljesítését.
- ❖ A tankötelezettség teljesítése a tanév első tanítási napján kezdődik.

II. 3. Nevelési elveink

II. 3./1. Alapelveink

- ❖ A gyermeki személyiséget feltétlen elfogadás, szeretet, tisztelet, megbecsülés és bizalom övezi.
- ❖ Az óvodai nevelésnek a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatására - az életkori és egyéni sajátosságok figyelembevételével - kell irányulnia.
- ❖ A gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, s ebben óvodánk kiegészítő szerepet játszik
- ❖ A gyerekek ellátása, testi-lelki táplálása, tanítása, kiemelt feladata az óvodának. A gondozás és ellátás során a gyermek hozzáférhet különféle erőforrásokhoz, és olyanokat is megkaphat általa, mint a szeretet, az önbecsülés, a tudás, és a bennük rejlő képességek kibontakoztatása.
- ❖ Az óvodánk felelős a gyermekek testi, érzelmi-erkölcsi, értelmi fejlődéséért, a gyermekközösségek kialakulásáért és fejlődéséért. Ennek érdekében együttműködünk a szülőkkel és a szülők közösségével.
- ❖ Az óvodai nevelésünk gyermekközpontú, a gyermeki jogok és alapvető szabadságjogok tiszteletben tartásának megerősítésére irányul, az egyenlő hozzáférés és a hátrányos megkülönböztetés elkerülésének biztosításával.
- ❖ A gyermekek mindennekfelett álló érdekét figyelembe véve szervezzük óvodai nevelésünk folyamatát.

- ❖ A gyermeket érő pedagógiai hatásoknak a gyermek személyiségéhez kell igazodniuk.
- ❖ Biztosítjuk számukra az egészséges, szép, biztonságos környezetet.
- ❖ A gyermek elsődleges és alapvető tevékenységformája a játék. Az óvodai életrendet úgy alakítjuk ki, hogy a folyamatos játékban a pihenőidő, a testmozgás, étkezések, a tevékenységformák a gyermeki személyiség kibontakoztatását eredményezzék.
- ❖ Az óvoda vallási és világnézeti szempontból semleges.
A szülők igénye szerint az egyházi jogi személy a hit- és vallásoktatást az óvodai tevékenységektől elkülönítve szervezheti.
- ❖ A gyermeket - mint fejlődő személyiséget – gondoskodás és különleges védelem illeti meg.
- ❖ A felnőtteknek óvnia kell a gyerekeket mindenféle erőszaktól, bántalmazástól vagy elhanyagolástól.
- ❖ A sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelését a törvényben előírt módon biztosítjuk, hogy a gyermek teljes életet élhessen.
- ❖ Az óvodai nevelésben az óvodapedagógus modell szerepe kiemelkedő jelentőségű.

II. 3./2. A kiemelt figyelmet igénylő gyermek nevelése

A). A különleges bánásmódot igénylő gyermek

- **Sajátos Nevelési Igényű gyermek**, az a gyermek, aki a szakértői bizottság szakvéleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi, értelmi, vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődés zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd.
- **Beilleszkedési, Tanulási, Magatartási Nehézséggel** küzdő gyermek, aki a szakértői bizottság véleménye alapján az életkorhoz viszonyítottan jelentősen alul teljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített, vagy saját tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek;
- **Kiemelten tehetséges gyermek** az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki átlag feletti általános vagy speciális képességek birtokában magas fokú kreativitással rendelkezik, és felkelthető benne a feladat iránti erős motiváció, elkötelezettség;

Sajátos Nevelési Igényű, és Beilleszkedési, Tanulási, Magatartási problémával küzdő gyermekek nevelésének elvei

- ❖ A köznevelési törvény rendelkezései szerint a sajátos nevelési igényű, és a beilleszkedési, tanulási, magatartási problémával küzdő gyermeknek joga, hogy különleges gondozás keretében állapotának megfelelő ellátásban részesüljön attól kezdve, hogy igényjogosultságát megállapították.
- ❖ Legfontosabb nevelési elvnek tartjuk, a különbözőségeket elfogadó, tisztelő környezet kialakítását.
- ❖ Arra törekszünk, hogy ezek a gyermekek minél hamarabb beilleszkedjenek társaik közé.
- ❖ Helyi nevelési programunk tartalmi követelményeit minden gyermekre vonatkoztatjuk. A fejlődést minden esetben saját tempójukhoz viszonyítjuk.
- ❖ Csak olyan sajátos nevelési igényű gyermeket tudunk befogadni, akiről normál óvodai csoportban integráltan nevelhetőséget állapít meg a szakértői, bizottság szakvéleménye.
- ❖ A sajátos nevelési igényű gyermekek iránti elvárásainkat a fogyatékoság jellege, súlyosságának mértéke határozza meg, azonban velük szemben is törekszünk a nevelés általános célkitűzéseinek megvalósítására.
- ❖ Nevelésünk hatására a sérülés arányában a fogyatékos gyermeknél is ki kell alakulnia az alkalmazkodó készségnek, az akaraterőnek, az önállóságra törekvésnek, az együttműködésnek. Ennek érdekében a napirend során annyi segítséget nyújtunk, amennyi az önálló cselekvéshez szükséges.
- ❖ Törekszünk az ép, vagy kevésbé sérült funkciók tudatos fejlesztésére, hogy a gyermeknek ezeken keresztül legyenek sikerélményei.
- ❖ Az egész napos óvodai tevékenység alatt a különleges gondozás igényét is kielégítjük. Ha szükséges, speciális segédeszközöket is igénybe veszünk, s azok következetes használatára, állagának megőrzésére nagy gondot fordítunk.
- ❖ A fejlesztés céljait, módjait minden esetben a szakértői, rehabilitációs vizsgálat diagnózisára, javaslatára építjük.
- ❖ A sajátos nevelési igényű gyermek óvodai felvételét a szülő kérésére és a szakértői bizottság javaslata alapján biztosítjuk, abban az esetben, ha a bizottság az integrált óvodai nevelést határozza meg. Ha az ellátáshoz és a fejlesztéshez nincsenek meg a feltételeink, a fenntartóval egyeztetést folytatunk, mivel a rehabilitációs bizottság által előírt feltételeket az önkormányzatnak kell biztosítania.
- ❖ A különleges gondozásban részesülő kisgyermekek fejlesztése érdekében fokozottan támaszkodunk a szülői együttműködésre és a pedagógiai szakszolgálat segítségére.
- ❖ A sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztése érdekében egyéni fejlesztési naplót vezet az illetékes szakember, melyben rögzítetteket óvodapedagógusaink figyelemmel kísérik, s munkájukban felhasználják.
- ❖ Az együttnevelés megvalósításában érvényesül a habilitációs, rehabilitációs szemlélet és a sérülésspecifikus módszertani eljárások alkalmazása.

Óvodapedagógusi feladatok:

- ❖ Csoportelosztásnál figyelünk, hogy lehetőség szerint ne legyen több ilyen gyermek egy csoportban, mert felerősíthetik egymás tüneteit.
- ❖ Folyamatosan kapcsolatot tartunk a segítő szakemberekkel, családdal.
- ❖ Differenciáló pedagógia, egyéni bánásmód megvalósítása.
- ❖ Különleges bánásmódot igénylő gyermekek részére hosszabb távú fejlesztési terv kidolgozása, és megvalósítása.
- ❖ A gyermekek folyamatos és egyenletes fejlődése érdekében elemezi és értékeli saját pedagógiai tevékenységét, az egyéni bánásmód megvalósulását.
- ❖ Mesepedagógia, drámapedagógia alkalmazása.

Gyermei tevékenységek:

- ❖ Játéktevékenység közben szerezzenek ismereteket, tapasztalatokat.
- ❖ Használják ki a bábozás, drámajáték személyiségfejlesztő hatását.
- ❖ Fogadják el az óvodai csoportot, gyermektársaikat és a felnőtteket. Legyenek nyitottak az emberi kapcsolatokra.
- ❖ Diagnózisuknak, fejlettségi szintjüknek megfelelően alkalmazkodjanak a csoport szokás és szabályrendszeréhez.

Beszéd fogyatékos/súlyos, akadályozott beszédfejlődésű gyermek

- ❖ A beszéd fogyatékos/súlyos, akadályozott beszédfejlődésű gyermek szenzoros, motoros vagy szenzomotoros problémája (megkésett beszédfejlődés, súlyos orrhangzósság stb.), ill. a beszédhibához társuló megismerési nehézségek és viselkedési zavarok miatt eltérően fejlődik. Mindez az anyanyelvi fejlettség alacsony szintjében, a beszédszervek gyengeségében, a beszédhangok tiszta ejtésének hiányában, a szegényes szókincsben, a grammatikai fejletlenségben, az utánzóképeség gyengeségében nyilvánul meg.
- ❖ Óvodai fejlesztésüket normál óvodai csoportban integráltan tudjuk megoldani. Óvodapedagógusaink a pedagógiai programban meghatározott anyanyelvi nevelési célokat, óvodapedagógusi feladatokat és gyermeki tevékenységeket a beszéd fogyatékos gyermekekre, egyénre szabottan vonatkoztatják. A gyermek egyéni képességeihez igazodó intenzív fejlesztő tevékenység során az ismeretszerzést sokoldalú tapasztalatszerzést biztosító módon, cselekvésbe ágyazott játékos módszerekkel tesszük lehetővé. Különösen nagy gondot fordítunk a mozgás, a kommunikáció, ill. a vizuomotoros koordinációs készség fejlesztésére.
- ❖ Fejlesztésükben segítséget kapunk és várunk a Veszprém Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat logopédusától, aki speciális terápiák és eszközök alkalmazásával segíti a gyermekek fejlesztését.
- ❖ Egyéni fejlesztési naplót vezetünk a beszéd fogyatékos gyermekekről.

Óvodapedagógusi feladatok:

- ❖ A gyermek beszédállapotának felmérése.
- ❖ Artikuláció, beszédértés, beszédészlelés fejlesztése.
- ❖ Differenciált feladatadás, az egyéni haladás ütemének biztosítása.
- ❖ A gyermek beszédállapotának javítása példamutatással, helyes, igényes beszédkörnyezet biztosításával, az önbizalom erősítésével.
- ❖ Kapcsolattartás a segítő szakemberrel, és a családdal.
- ❖ Mozgáskoordináció, nagymozgások, finommotorika, laterális fejlesztése.
- ❖ Mozgás-ritmus és a beszéd harmonizációja.

Gyermeki tevékenységek:

- ❖ Játéktevékenység közben szerezzenek ismereteket, tapasztalatokat.
- ❖ Használják ki a bábozás, drámajáték személyiségfejlesztő hatását.
- ❖ Ismerjenek meg népi gyermekdalokat, mondókákat, ezekhez tartozó táncos mozgásokat, gyermekjátékokat.
- ❖ A csoportszoba, tornaszoba és az udvar biztosította mozgáslehetőségeket használják ki.
- ❖ Élményeiket, tapasztalataikat, gondolataikat osszák meg a közösséggel, barátaikkal.

Enyhén értelmi fogyatékos gyermek

- ❖ Fejlesztésüket normál óvodai csoportban oldjuk meg. A spontán tanulást, a társakkal való együttműködést, a kommunikáció fejlődését segítik a közösen átélt élmények és tapasztalatok, a viselkedésminták, amelyeket a gyermek az óvodai csoportban megél.
- ❖ Hatékony fejlődést csak intenzív gyógypedagógiai megsegítéssel érhetünk el.
- ❖ Napi foglalkoztatásukhoz gyógypedagógiai asszisztens szükséges.
- ❖ A fejlesztésük, egyéni fejlesztési naplóban rögzített egyéni tervekkel történik, speciális eszközökkel és módszerekkel.

Óvodapedagógusi feladatok:

- ❖ A gyermek személyiségének megismerése, fejlettségi szintjének felmérése.
- ❖ A gyermek egyéni állapotának megfelelő differenciálás, és a megfelelő módszerek megválasztása.
- ❖ Segítő szakemberekkel való kapcsolattartás, tapasztalatcsere.
- ❖ Szülőkkel való kapcsolattartás, segítő, támogató attitűd.

Gyermeki tevékenységek:

- ❖ Fogadják el az óvodai csoportot, gyermektársaikat és a felnőtteket. Legyenek nyitottak az emberi kapcsolatokra.
- ❖ Az óvodai élet során ismerjék meg és használják ki a változatos tevékenységek, játéktevékenységek lehetőségeit.
- ❖ Játéktevékenység közben szerezzenek ismereteket, tapasztalatokat.
- ❖ Használják ki a bábozás, drámajáték személyiségfejlesztő hatását.

Ép értelmű, hallássérült gyermek

- ❖ Enyhébben hallássérült vagy nagyothalló gyermek a beszédnek hallás útján történő megértésére csak részben képesek, a környezeti hangokat is korlátozottan fogják fel. Emiatt sérül a nyelvi alapokon történő fogalmi gondolkodás kialakulása, aminek következtében módosul a gyermek megismerő tevékenysége, s ez az egész személyiségét is megváltoztathatja. Beszédfejlődésük késve, esetenként csak segítséggel indul meg. Az anyanyelvi-kommunikációs fejlesztés programunkban a nevelés keretét jelenti, az óvoda egész napi tevékenységében megjelenik
- ❖ A hallássérült gyermekek fejlesztésének fő feladata a nyelvi kommunikáció megalapozása, megindítása, fejlesztése, a kommunikációs tevékenységek állandó erősítése. A beszédérthetőség, szókincsfejlesztés, a metakommunikáció (arcsmimika, szájmozgás, szájról való olvasás) állandó, folyamatos alkalmazása, speciális eszközök használata hozzájárulnak ahhoz, hogy beszédfejlődésük megközelítse, elérje az ép hallású gyermekekét.
- ❖ Fejlesztésük egyéni fejlesztési naplóban rögzítettek szerint történik.
- ❖ Fejlesztésükhöz igényeljük a Veszprém Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat tevékenységét.

Óvodapedagógusi feladatok:

- ❖ A gyermek egyéniségének megismerése, fejlettségi szintjének felmérése.
- ❖ A gyermek egyéni állapotának megfelelő differenciálás, és a megfelelő módszerek megválasztása.
- ❖ A gyermek fejlesztéséhez szükséges speciális eszközök megismerése, és azok hatékony, sokoldalú alkalmazása.
- ❖ A nyelvi kommunikáció megalapozása, megindítása, fejlesztése.
- ❖ Segítő szakemberekkel való kapcsolattartás, tapasztalatcsere.
- ❖ Szülőkkel való kapcsolattartás, segítő, támogató attitűd.

Gyermei tevékenységek:

- ❖ Ismerjék meg, fogadják el az óvodai csoportot, gyermektársaikat és a felnőtteket. Legyenek nyitottak az emberi kapcsolatokra.
- ❖ Tapasztalja meg, és használja ki az őt segítő helyzeteket, mozgáslehetőségeket.
- ❖ Játéktevékenység közben szerezzenek ismereteket, tapasztalatokat.
- ❖ Ismerje meg tárgyi és személyi környezetét.
- ❖ Használja eredményesen az őt segítő speciális eszközöket.

Mozgásszervi fogyatékos gyermek

„Mozgáskorlátozott az a személy, akinél a mozgás szervrendszerének veleszületett vagy a későbbi életkorban szerzett károsodása és/ vagy funkciózavara miatt olyan jelentős és maradandó mozgásos akadályozottság áll fenn, amelynek következtében a szocializáció, az életkori sajátosságok szerinti képességek és a társas tevékenységben való részvétel megváltozik.” (Csányi, 1990.) (23)

A mozgáskorlátozott kisgyermek ismereteit többnyire verbális úton szerzi, ezért ismeretei mennyiségileg és minőségileg is eltérhetnek ép társaitól, akkor is, ha a kórfolyamat nem érinti az értelmi képességeket. A mozgásszervi károsodás többtényezős, is lehet, a személyiség minden területére kihathat (fizikai, pszichikai, szellemi).

Az óvodapedagógusi feladatok:

- ❖ A gyermek és a család megismerése az óvodába lépés előtt.
- ❖ A mozgáskorlátozott gyermek megismerése, egyrészt a fejlesztés meghatározásához, a káros mozgásformák, tevékenységek kiküszöböléséhez, másrészt az erősségek meghatározásával, a gyermek sikerélményhez juttatásához.
- ❖ A mozgásakadályozottságból fakadó hátrányok csökkentése, megszüntetése.
- ❖ A speciális, egyénre szabott eszközök használatának kipróbálása, megtanítása, s ezek segítségével a tágabb és szűkebb környezet minél sokrétűbb megismertetése.
- ❖ A csoport és a szülői közösség felkészítése a gyermek befogadásra.
- ❖ Együttműködés a segítő szakemberekkel, (gyógytornász, gyógypedagógus).
- ❖ A csoportszoba kialakításánál a mozgáskorlátozott gyermek egyéni sajátosságainak figyelembevétele.
- ❖ A csoport szokás és szabályrendszerének felülvizsgálata a gyermek szempontjából.
- ❖ Az inkluzív nevelés feltételrendszerének kidolgozása, ismertetése a csoportban dolgozó felnőttekkel.

Gyermei tevékenységek:

- ❖ Vegyen részt az óvodai élet különböző tevékenységeiben, legyen nyitott az emberi kapcsolatokra.
- ❖ Tapasztalja meg, és használja ki, fogadja el az őt segítő helyzeteket, mozgáslehetőségeket.
- ❖ Játéktevékenység közben szerezzene ismereteket, tapasztalatokat.
- ❖ Ismerje meg tárgyi- és személyi környezetét, lehetőségeihez képest legyen önálló, önkiszolgáló.
- ❖ Használja eredményesen az őt segítő speciális eszközöket

Látási fogyatékos (gyengénlátó)

A látássérült gyermek a nevelés-oktatás szempontjából (integrálhatóan nevelhető) vak, aliglátó és gyengénlátó lehet.

Óvodapedagógusi feladatok:

- ❖ Megismeri a gyermek szakértői véleményét.
- ❖ Gondoskodik az esélyegyenlőség megteremtéséről.
- ❖ Információt gyűjt a gyermek látásteljesítményéről.
- ❖ Megismeri a szükséges speciális eszközöket, speciális módszereket.

- ❖ Az óvoda pedagógiai programja alapján nevelési tervet készít, szükség esetén egyéni fejlesztési tervet ír.
- ❖ A csoportszoba kialakításánál figyelembe veszi a látássérült gyermek egyéni sajátosságait.
- ❖ Felkészíti a csoportjába járó gyermekeket a látássérült gyermek fogadására.
- ❖ Felkészíti a csoportjába járó gyermekek szüleit a látássérült gyermek elfogadására, nem eltitkolva a látássérülés tényét, de nem is túlhangsúlyozva azt.
- ❖ Felveszi a kapcsolatot a látássérült gyermek szüleivel, a módszertani intézmény szakembereivel.
- ❖ Felveszi a kapcsolatot és együttműködik a tiflopedagógussal, az együttnevelést segítő szakemberekkel.
- ❖ Segíti a gyermek részvételét a játékban, a közösséghez való alkalmazkodást, a viselkedési formák megtanulását és gyakorlását, a közösség előtti szereplést.
- ❖ Kiemelt figyelmet fordít az önkiszolgálás megtanítására, a tárgyak és helyük megismertetésére, a rendszeret, a higiénia, különösen a szem és a kéz tisztán tartására.
- ❖ Figyelembe veszi a gyermek fizikai terhelhetőségét, korlátait.
- ❖ Segíti a környezet vizuális megismertetését.

A gyermeki tevékenységek:

- ❖ Vegyen részt az óvodai élet különböző tevékenységeiben, ami segíti a szocializációban, érzelmi életének, képességeinek fejlődésében.
- ❖ Játéktevékenység közben szerezzen ismereteket, tapasztalatokat.
- ❖ Ismerje meg tárgyi és személyi környezetét, lehetőségeihez képest legyen önálló, önkiszolgáló.
- ❖ Vegyen részt a játék különböző fajtáiban ami lehetőséget ad a hallás, tapintás, szaglás, íz érzékelés, mozgás- ritmus, tájékozódási képesség intenzív fejlesztésére.
- ❖ Mozgás - kiemelten fontos a testkultúra kialakításában, tartáshibák megelőzésében, helyes testtartás megtanításában.

Az autizmus spektrum zavar

Az **autizmus** egy idegi-fejlődési rendellenesség, ami csökkent mértékű társadalmi kapcsolatokban, kommunikációs képességekben, abnormális viselkedési és érdeklődési mintázatokban nyilvánul meg.

Az óvodapedagógusi feladatok:

- ❖ „Tájékozódik az autizmus spektrum zavar sajátosságairól, megismeri azokat az erősségeket és nehézségeket, amikre számítani lehet a gyermek óvodai nevelése során.
- ❖ Megismeri a gyermek szakértői véleményét.

- ❖ Információt gyűjt a gyermek állapotáról, diagnózisáról, a hozzá kapcsolódó tünetekről és következményekről, valamint a legszükségesebb teendőkről és fejlesztési lehetőségekről.
- ❖ Megismeri azokat a speciális feladatokat és módszereket, amelyeket a mindennapi óvodai nevelés során alkalmaznia kell.
- ❖ Differenciálással biztosítja az egyéni haladás ütemét.
- ❖ Egyéni fejlődési naplót vezet a gyermek fejlődéséről.
- ❖ Felkészíti a csoportjába járó gyermekeket a gyermek fogadására.
- ❖ Felkészíti a csoportjába járó gyermekek szüleit a gyermek elfogadására.
- ❖ Felveszi a kapcsolatot az autizmus spektrum zavarral élő gyermek szüleivel, a módszertani intézmény szakembereivel, a gyermek terápiáját végző gyógypedagógussal." (14)
- ❖ A gyermek számára a megfelelő óvodai környezet kialakítása.

Gyermei tevékenységek

- ❖ Állapotához mértén részt vesz az óvodai élet különböző tevékenységeiben.
- ❖ Játéktevékenység közben szerezzon ismereteket, tapasztalatokat az őt körülvevő környezetről.
- ❖ Ismerje meg tárgyi és személyi környezetét, lehetőségeihez képest legyen önálló, önkiszolgáló.

A fejlődés egyéb pszichés zavarával küzdő gyermek

A különböző súlyosságú és komplexitású – az ismeretelsajátítást, a tanulást, az önirányítás képességeinek fejlődését nehezítő – részképesség zavarok, vagy azok halmozott előfordulása jellemzi.

Az óvodapedagógusi feladatok:

- ❖ Tájékoztodik a fejlődés egyéb pszichés zavarával kapcsolatban, megismeri azokat az erősségeket és nehézségeket, amikre számítani lehet a gyermek óvodai nevelése során.
- ❖ Megismeri a gyermek szakértői véleményét.
- ❖ Információt gyűjt a gyermek állapotáról, diagnózisáról, a hozzá kapcsolódó tünetekről és következményekről, valamint a legszükségesebb teendőkről és fejlesztési lehetőségekről.
- ❖ Megismeri azokat a speciális feladatokat és módszereket, amelyeket a mindennapi óvodai nevelés során alkalmaznia kell.
- ❖ Segíti a részképesség-zavarok egyéni fejlesztési terv szerinti korrekcióját, és kompenzálja azt, tudományosan megalapozott szakmai módszerek alkalmazásával.
- ❖ Differenciálással biztosítja az egyéni haladás ütemét.
- ❖ Egyéni fejlődési naplót vezet a gyermek fejlődéséről.

- ❖ Megelőzi a teljesítménykudarcokra épülő másodlagos zavarok, inadaptív viselkedés kialakulását.
- ❖ Felkészíti a csoportjába járó gyermekeket a gyermek fogadására.
- ❖ Felkészíti a csoportjába járó gyermekek szüleit a gyermek elfogadására.
- ❖ Felveszi a kapcsolatot az autizmus spektrum zavarral élő gyermek szüleivel, a módszertani intézmény szakembereivel, a gyermek terápiáját végző gyógypedagógussal." (14)
- ❖ A gyermek számára a megfelelő óvodai környezet kialakítása.

Gyermei tevékenységek

- ❖ Állapotához mértén részt vesz az óvodai élet különböző tevékenységeiben.
- ❖ Játéktevékenység közben szerezzon ismereteket, tapasztalatokat az őt körülvevő környezetről.
- ❖ Ismerje meg tárgyi és személyi környezetét, lehetőségeihez képest legyen önálló, önkiszolgáló.

Kiemelten tehetséges gyermek

Pedagógia hitvallásunk része, hogy minden gyermeknél felismerjük adottságait, képességeit, majd az erősségek meghatározása után sikerélmény biztosításával segítjük elő a megfelelő önismeretét, önbizalom kialakulását.

A 2008-ban megjelent nemzeti Tehetségprogram kiemelte a korai tehetséggondozás jelentőségét. A 2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről kiemelt célként fogalmazza meg a tehetséggondozást.

„Tehetséges gyermek az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki átlag feletti vagy speciális képességek birtokában magas fokú kreativitással rendelkezik, és fellelhető benne a feladat iránti erős motiváció, elkötelezettség.” (NKT)

„A komplex tehetségfejlesztés is az erősségre épül. A tehetséges gyermek esetében a legnagyobb erősség a belső hajtóerő a magasabb rendű képességek és tudás megszerzése irányába hat. „(Óvodai nevelés LXXVI. évfolyam. 2023. december 10.szám A fejlesztő környezet átalakítása, avagy tehetségfejlesztés címkék nélkül)

A mozgásos, matematikai, zenei, vizuális képességek esetében a tehetségígéretek felfedezése, fejlesztése egyértelműbb azokkal a területekkel szemben, amelyek óvodás korban még nem mutatkoznak meg, ezért komplex, széles körű megfelelő érzelmi, értelmi és erkölcsi fejlődést kell biztosítanunk.

Az óvodapedagógusok a spontán megfigyelés során információkat gyűjtenek a gyermekekről. A gyermek személyiségének nyomon követése és a DIFER mérések eredményeinek összevetése kiegészül a szülőkkel folytatott beszélgetés tapasztalataival. Óvodánkban így azonosítják be a pedagógusok a gyermeki tehetség lehetőségét.

A tapasztalatalapú tudás olyan helyzetben szerezhető, ahol

- ❖ a gyermekek aktívak, motiváltak;
- ❖ önállóan, saját időbeosztásban párhuzamosan futó tevékenységekben vehetnek részt, melyet a pedagógus és a gyermek egyaránt alakíthat;
- ❖ mediáció által történik a tanulás támogatása.

„A tapasztalatalapú tudásszerzés során a konkrét ismeret, készség vagy kompetencia megszerzése mellett három fejlesztési területet kell mindenképpen érintenie a feladatnak:

1. Szenzomotorium – az idegrendszer érését és harmóniáját erősíti.
2. Nyelvi kifejezés – a beszéd és nyelvhasználat a kommunikáció alapja.
3. Algoritmikus gondolkodás – a dolgok rendje, egymásutániséga, egymáshoz való viszonya szabályosságra és logikus gondolkodásra készítet.

A feladatok nyílt végű volta miatt az egyéni utak és a kreativitás is megjelenhet, miközben a foglalkozások tartalma, témája követhet bármely előírt vagy választott menetrendet. „(Óvodai nevelés LXXVI. évfolyam. 2023. november 9.szám A fejlesztő környezet átalakítása, avagy tehetségfejlesztés címkék nélkül)

A tehetséggondozás célja:

- ❖ A tehetségesnek, kiemelkedő képességűnek látszó gyermek felfedezése, ráfigyelés, erős oldalának fejlesztése.
- ❖ Gyenge oldalainak meghatározása, és kiegyenlítése.
- ❖ „Olyan területek támogatása, amelyek kiegészítik a tehetségfejlesztést. (Relaxáció)” (Az óvodapedagógia színes világa)
- ❖ Együttműködés a szülőkkel a tehetséggondozásban.

A tehetséges gyermek erős oldalának fejlesztése

A gyermekek komplex fejlesztése során arra törekszünk, hogy a gyermek ismereteit rendszerezzük és elmélyítsük. Olyan lehetőségeket teremtünk a számukra, ahol a gyermek, játékos feladatok által minél több sikerélményhez juthat.

A tehetséges gyermek gyengébb oldalainak a fejlesztése

A gyermek képességei más-más szinten vannak. A tehetséges gyermekek esetében meghatározzuk azokat a területeket, ahol felzárkóztatásra van szüksége a gyermeknek. Ez azért fontos, mert előfordul, hogy az elmaradt területek a tehetség kibontakozását vagy fejlődését akadályozzák. A pedagógus részéről ez egyedi segítségnyújtásban valósul meg.

Az elfogadó, személyiségfejlődést segítő légkör kialakítása

A gyermek önismeretének fejlesztése által a tehetségígéret megismeri saját értékeit. Az egészséges önértékelés kialakulásával könnyebbé válik a közösségbe való integrálása, és szociális képességeinek fejlődése.

Az esélyegyenlőség elvének érvényesülésével lehetőséget biztosítunk a halmozottan hátrányos helyzetű, illetve SNI gyermekek tehetséggondozására is.

A gyermekek fejlesztését óvodai csoportjaikban a napi tevékenységekbe ágyazva, integráltan, illetve kiscsoportos kreativitást fejlesztő „tehetséggondozó” foglalkozások keretében valósítjuk meg. A tehetséggondozás megvalósulásának szervezeti formáját mindig az adott gyermeklétszám határozza meg.

Megfigyelés és a szülővel való egyeztetés után, a gyermek igényeit figyelembe véve biztosítjuk az adott területen a folyamatos fejlődés, kibontakozás lehetőségeit.

Az óvodapedagógus feladatai:

- ❖ Ismerje fel a gyermekekben rejlő belső hajtóerőt és adjon lehetőséget tehetségük kibontakozására.
- ❖ „A gyermek együttműködésének, társas kapcsolatainak, kommunikációjának fejlesztése.
- ❖ Az egyéni képességekhez igazodó tevékenységtartalmak kimunkálása, éves munkaterv, gazdag színes tehetséggondozó programok készítése.
- ❖ Újszerű módszerekkel, egyénre szabott technikákkal foglalkozni a gyermekekkel.” (Az óvodapedagógia színes világa)
- ❖ Vegye fel a kapcsolatot a gyermek szüleivel, és tájékoztassa őket, hogy gyermekük adott területen kimagasló képességekkel rendelkezik, ezért tehetségfejlesztésben részesül. A szülőket tájékoztatja a gyermek fejlődéséről.
- ❖ A tehetséggondozáshoz szükséges személyi és tárgyi feltételek beszerzéséről tájékoztassa a munkaközösség vezetőjét, és az igazgatót.

Gyermekei tevékenységek

- ❖ Képességeihez mértén vegyen részt az óvodai élet különböző tevékenységeiben.
- ❖ Ismerje meg önmagát az erősségeit, gyengeségeit.
- ❖ Játéktevékenység közben szerezzon komplex ismereteket, tapasztalatokat az őt körülvevő környezetről.
- ❖ Ismerje meg tárgyi és személyi környezetét, lehetőségeihez képest legyen önálló, önkiszolgáló.

A tehetséggondozás folyamata és annak dokumentálása

- ❖ Az óvodapedagógus a 3-5 éves korú gyermekeket megfigyeli olyan szempontból, hogy melyik gyermeknek vannak átlagon felüli képességei.
- ❖ A nevelési év elején a munkaközösség vezetője felveszi a kapcsolatot azokkal az óvodapedagógusokkal, akiknek a csoportjában 5. évüket betöltött gyermekek vannak.
- ❖ Az eredményeket összesíti a munkaközösség vezetője (IV. számú melléklet).
- ❖ Az óvodapedagógus kidolgozza az éves Tehetséggondozó programot, megnyitja a gyermek egyéni fejlesztési tervét (V. számú melléklet).

- ❖ A tehetséggondozást végző pedagógus tájékoztatja a szülőt a gyermek fejlődéséről, fejlesztéséről.
- ❖ A tehetséggondozó programot a tehetségfejlesztést vezető pedagógus legkésőbb október első hetében megkezdi.

B). Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek (meghatározása a gyermekvédelmi feladatoknál)

C). Tartós gyógykezelés alatt álló gyermek, tanuló

Tartós gyógykezelés alatt álló gyermek: az a gyermek, tanuló, akinek egészségügyi ellátása az Eütv. szerinti általános járóbeteg-szakellátásban vagy általános fekvőbeteg-szakellátásban részt vevő szakorvos véleménye alapján az adott nevelési évben, a 36 nevelési napot, várhatóan meghaladja, és emiatt az óvodai nevelésben nem tud részt venni.

A tartós gyógykezelés alatt álló gyermek szülei kérhetik a gyermek felmentését az óvodakötelezettség alól. Ha az eljárásban szakértőt kell meghallgatni, csak az igazgató vagy a védőnő, továbbá tartós gyógykezelés alatt álló gyermek esetében az általános járóbeteg-szakellátásban vagy az általános fekvőbeteg-szakellátásban részt vevő szakorvos rendelhető ki. Tartós gyógykezelés alatt álló gyermek esetében a kérelem a tárgyév április 15. napja után is benyújtható. Az eljárás időtartama 50 nap.

Ha a tartós gyógykezelés alatt álló gyermeket az óvodai foglalkozáson való részvétel alól felmentette, az illetékes szerv, akkor az óvoda a szülő részére tanácsadást, konzultációt biztosít, továbbá terápiás vagy más kezelés szükségessége esetén tovább küldi a pedagógiai szakszolgálathoz vagy más szakellátást biztosító intézményhez.

A tartós gyógykezelés alatt álló gyermek nevelése-oktatása esetében a nevelési-oktatási intézményben foglalkoztatott pedagógus munkáltatója, az egészségügyi intézmény vagy rehabilitációs intézmény írásbeli kérelmére célfeladatot állapíthat meg a pedagógus részére a nevelési-oktatási tevékenységnek, az egészségügyi intézmény vagy rehabilitációs intézmény számára történő ellátására, ha a pedagógus a megfelelő szakképzettséggel rendelkezik és vállalja, hogy a célfeladatot az előírásoknak megfelelően, az egészségügyi intézmény vagy rehabilitációs intézmény szakmai vezetése alatt, az egészségügyi intézmény vagy rehabilitációs intézmény alkalmazottjaira vonatkozó szabályok betartásával végzi.

A célfeladat megállapításakor előnyben kell részesíteni azt a pedagógust, aki egyebekben a célfeladat ellátásával megegyező feladatellátási helyen végzi nevelési-oktatási feladatait. A célfeladatot vissza kell vonni, ha azt az egészségügyi intézmény vagy rehabilitációs intézmény írásban kezdeményezi.

Az óvodapedagógusi feladatok:

- ❖ Tájékozódik a gyermek állapotával kapcsolatban, megismeri azokat az erősségeket és nehézségeket, amikre számítani lehet a gyermek óvodai nevelése során.
- ❖ Megismeri a gyermek szakértői véleményét, szakorvosi papírját.
- ❖ Információt gyűjt a gyermek állapotáról, diagnózisáról, a hozzá kapcsolódó tünetekről és következményekről, valamint a legszükségesebb teendőkről és fejlesztési lehetőségekről.
- ❖ Megismeri azokat a speciális feladatokat és módszereket, amelyeket a mindennapi óvodai nevelés során alkalmaznia kell.
- ❖ Segíti a részképesség-zavarok egyéni fejlesztési terv szerinti korrekcióját, és kompenzálja azt, tudományosan megalapozott szakmai módszerek alkalmazásával.
- ❖ Differenciálással biztosítja az egyéni haladás ütemét.
- ❖ Egyéni fejlődési naplót vezet a gyermek fejlődéséről.
- ❖ Megelőzi a teljesítménykudarckokra épülő másodlagos zavarok, inadaptív viselkedés kialakulását.
- ❖ Felkészíti a csoportjába járó gyermekeket a gyermek fogadására.
- ❖ Felkészíti a csoportjába járó gyermekek szüleit a gyermek elfogadására.

Gyermei tevékenységek

- ❖ Állapotához mérten részt vesz az óvodai élet különböző tevékenységeiben.
- ❖ Játéktevékenység közben szerezzon ismereteket, tapasztalatokat az őt körülvevő környezetről.
- ❖ Ismerje meg tárgyi és személyi környezetét, lehetőségeihez képest legyen önálló, önkiszolgáló.

II. 3./3. A gyermekek jogai - gyermekvédelem az óvodában

Az Alkotmány alapján az óvodai nevelésnek az emberi személyiség teljes kibontakoztatására, az emberi jogok és alapvető szabadságok tiszteletben tartásának megerősítésére kell irányulnia.

A gyermeket - mint fejlődő személyiséget – különleges védelem illeti meg:

- ❖ A gyermeket meg kell védeni az elhanyagolás, kegyetlenség és kizsákmányolás minden formája ellen.
- ❖ A gyermeket meg kell védeni minden olyan gyakorlattól, mely faji-, vallási- vagy egyéb megkülönböztetésre vezethet.
- ❖ A gyermeknek joga van a családi élethez, de ez nem veszélyeztetheti az egészségét, testi épségét. Amennyire csak lehet, szülei őrizete és felelőssége alatt nőjön fel, a kivételes körülményektől eltekintve ne válasszák külön anyjától.

- ❖ A társadalomnak és a közhatóságoknak kötelessége, hogy különleges gonddal foglalkozzanak azokkal a gyerekekkel, akiknek nincs családjuk, vagy nincs meg a létfenntartáshoz szükséges anyagi eszközük. A sokgyermekes családok állami támogatást kapnak a gyermekeik eltartásához.

Óvodánkban a gyermekvédelmi munkát az igazgató irányítja a gyermekvédelmi felelősök közreműködésével.

- ❖ A ránk bízott óvodás gyermekek testi és lelki épségét megvédjük.
- ❖ A nevelési év elején felmérjük, majd folyamatosan figyelemmel kísérjük a nagycsaládos gyermekeket, a csonka családokat, a nevelési problémákkal küzdő gyermekeket, a hátrányos, a halmozottan hátrányos helyzetű és veszélyeztetett gyermekeket.

- **Hátrányos helyzetű gyermek:** Hátrányos helyzetű az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek, aki esetében az alábbi körülmények közül egy fennáll:

a) a szülő vagy a családbafogadó gyám alacsony iskolai végzettsége, ha a gyermeket együtt nevelő mindkét szülőről, a gyermeket egyedül nevelő szülőről vagy a családbafogadó gyámról – önkéntes nyilatkozata alapján – megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor legfeljebb alapfokú iskolai végzettséggel rendelkezik,

b) a szülő vagy a családbafogadó gyám alacsony foglalkoztatottsága, ha a gyermeket nevelő szülők bármelyikéről vagy a családbafogadó gyámról megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor a szociális igazgatásról és a szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (a továbbiakban: Szt.) 33. §-a szerinti aktív korúak ellátására jogosult vagy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésének időpontját megelőző 16 hónapon belül legalább 12 hónapig álláskeresőként nyilvántartott személy,

c) a gyermek elégtelen lakókörnyezete, illetve lakáskörülményei, ha megállapítható, hogy a gyermek a településre vonatkozó integrált településfejlesztési stratégiában szegregátumnak nyilvánított lakókörnyezetben vagy félkomfortos, komfort nélküli vagy szükséglakásban, illetve olyan lakáskörülmények között él, ahol korlátozottan biztosítottak az egészséges fejlődéséhez szükséges feltételek.

- **Halmozottan hátrányos helyzetű gyermek:** -a) az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek, aki esetében az előbb felsorolt a)-c) pontokban meghatározott körülmények közül legalább kettő fennáll,

b) a nevelésbe vett gyermek.

- **Veszélyeztetett helyzetű gyermeknek** tekintjük az olyan szülői, családi, vagy más személy által tanúsított magatartást, mulasztást vagy körülményt, amely a gyermek testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődését gátolja vagy akadályozza.

- ❖ Szabálysértést követ el a szülő, ha nem íratja be gyermekét abban évben, amelyben augusztus 31-ig betölti a három évét, az óvodába, továbbá, ha a gyermek többször igazolatlanul hiányzik.

Feladataink:

Az igazgató gyermekvédelmi feladatai:

- ❖ Az igazgató felel a gyermekvédelmi feladatok megszervezéséért és ellátásáért, a nevelőmunka egészséges és biztonságos feltételeinek megteremtéséért, a gyermekbalesetek megelőzéséért, a gyermekek rendszeres egészségügyi vizsgálatának megszervezéséért.
- ❖ Biztosítja a gyermekek mindenekfelett álló érdekeinek érvényesítését, és az érvényesülés ellenőrzését. Ebben a munkában közvetlenül támaszkodik a gyermekvédelmi felelősökre, de valamennyi pedagógus is köteles közreműködni.
- ❖ Az igazgató feladata a hatósági intézkedések megtétele, és az óvoda házirendjében való rögzítése, a felelősség kérdését az SZMSZ-ben szabályozza.
- ❖ A házirendben rögzíti a gyermekvédelmi felelősök fogadóóráját, elérhetőségét, továbbá, hogy az óvodán kívül milyen gyermekvédelmi feladatokat ellátó intézményeket kereshetnek fel.
- ❖ Az igazgató folyamatos kapcsolatot tart az óvodaorvossal, a Veszprém Járási Hivatal Népegészségügyi Osztály szakemberével, járvány (fejtetvesség) esetén védő intézkedéseket tesz.
- ❖ Megszervezi a gyermekek rendszeres és alkalmankénti egészségügyi-fogászati vizsgálatát.
- ❖ Ellenőrzi-értékeli az óvodában folyó gyermekvédelmi munkát.

Gyermekvédelmi felelősök feladatai:

- ❖ A gyermekvédelmi munkát a gyermekvédelmi felelősök koordinálják külön a központi- és a tagóvodában.
- ❖ Szervezik, irányítják, elősegítik a gyermekvédelmi szempontok érvényesülését.
- ❖ Felmérik az intézményben a veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyermekeket.
- ❖ Nevelési év elején gyermekvédelmi munkatervet készítenek konkrét tevékenységgel és felelősök megjelölésével.
- ❖ Folyamatos kapcsolatot tartanak a gyermekvédelmi szervekkel, részt vesznek a gyermekjóléti szolgálat eszmegbeszélésein.
- ❖ Folyamatos kapcsolatot tartanak az arra rászoruló családokkal.
- ❖ Részt vesznek a gyermekvédelmi munka intézményi ellenőrzésében, értékelésében.
- ❖ Kapcsolatot tartanak a helyi általános iskola gyermekvédelmi felelősével.

A nevelőtestület feladatai:

Minden óvodapedagógus és óvodai dolgozó munkaköri kötelessége a rábízott gyermekek védelme, pedagógiai eszközökkel való segítése.

- ❖ Igyekszünk a gyermekeket és családjukat minél jobban megismerni. A család-óvoda kapcsolatát az óvoda kapcsolatai fejezetben dolgoztuk ki.
 - ❖ A feltáró munka eredményét és a felzárkóztatás és a tehetséggondozás módját a gyermekek egyéni fejlesztési lapjára felvesztjük
 - ❖ Figyelemmel kísérjük a családok anyagi helyzetét, különösen a nagycsaládok és a csonka családokra való tekintettel. Szükség esetén egyénre szabott segítségnyújtás lehetőségeinek feltárása, szülők tájékoztatása.
 - ❖ A szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek családjait tájékoztatjuk a gyermekvédelmi támogatások lehetőségeiről.
 - ❖ Az új óvodások befogadását, beilleszkedését igyekszünk zökkenő mentesebbé tenni.
 - ❖ Különös figyelmet fordítunk a beilleszkedési, alkalmazkodási zavarokkal küzdő kisgyermekekre.
 - ❖ A családokkal együttműködve próbáljuk az okot felderíteni, szükség esetén szakembert bevonni, a probléma megoldása érdekében. Ehhez felhasználjuk az óvoda – család kapcsolattartási formáit.
 - ❖ A hátrányos helyzetű gyermekeken a hátrányos helyzet okait feltárva segítünk. Ezek az okok lehetnek egészségügyi, gondozottsági problémák, vagy a család életmódjából adódó problémák.
 - ❖ Veszélyeztetett gyermekek érdekében a mindenkori gyermekvédelmi felelős a Veszprémi Családsegítő és Gyermekjóléti Integrált Intézménnyel tartja a kapcsolatot.
 - ❖ Feladata továbbá a veszélyeztető okok feltárása, vizsgálása, s a szükséges intézkedések megtétele.
- Gyermekvédelmi feladatokat ellátó intézmény:
 - Veszprémi Családsegítő és Gyermekjóléti Integrált Intézmény

A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

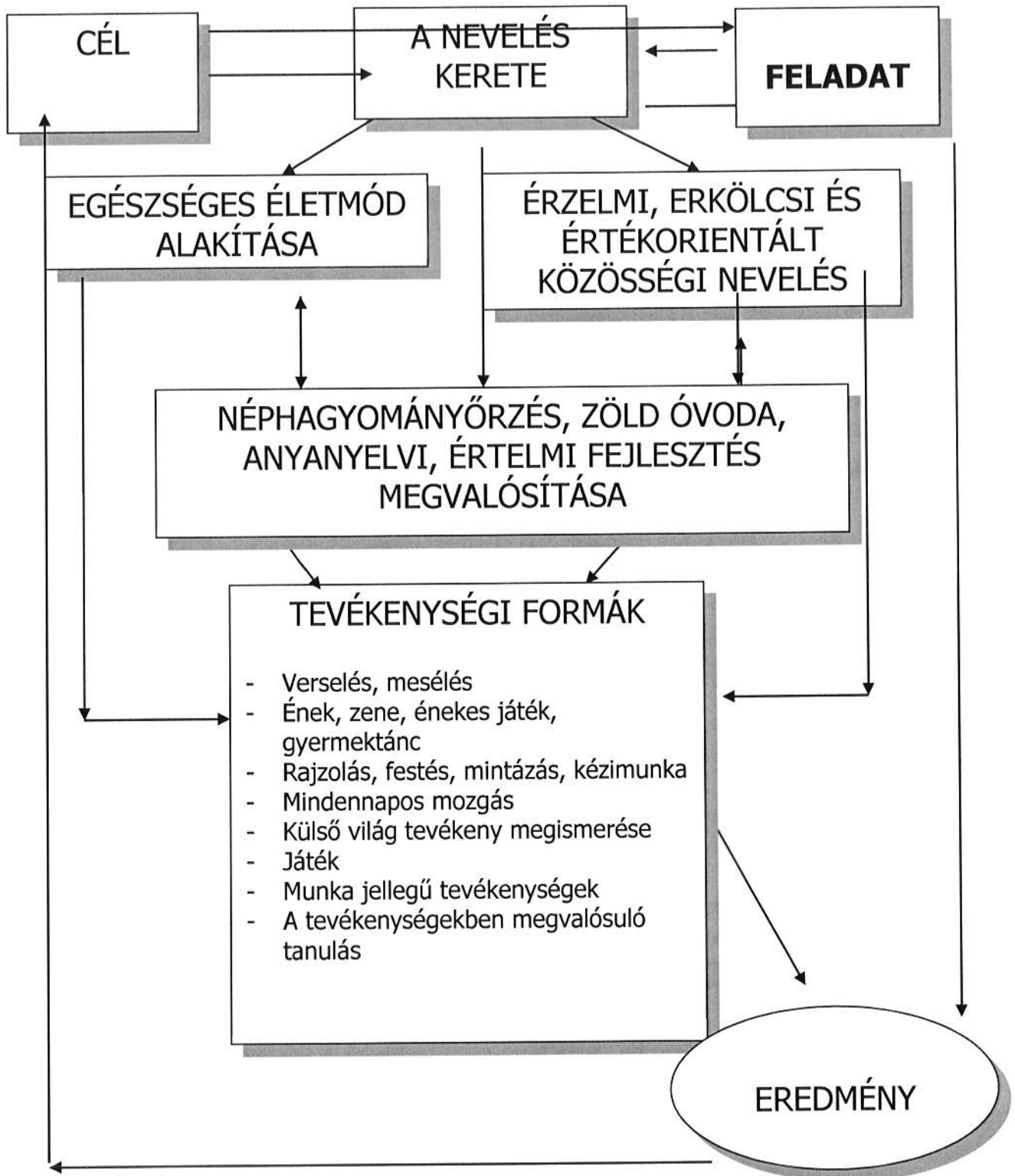
- ❖ A család és a gyermek megismerése, elfogadása, fejlődésének nyomon követése, egyéni bánásmód, differenciált fejlesztés alkalmazása.
- ❖ Kapcsolattartás, és együttműködés a pedagógiai munkát segítő szakemberekkel: gyógypedagógus, logopédus, pszichológus, védőnő, EGYMI szakemberei, Pedagógiai Szakszolgálat szakemberei.
- ❖ A gyermekek, családok egyenlő hozzáférése az óvodában szervezett tevékenységekhez, programokhoz.

Gyermekekkel kapcsolatos adatok védelme:

- ❖ Nevelőmunkánk csak a szülőkkel együttműködve lehet eredményes.
- ❖ Óvodánkban a nevelési programunkról minden óvodába kerülő kisgyermek szüleit tájékoztatjuk.
- ❖ Az óvodapedagógusok a kisgyermek óvodai fejlődéséről, magaviseletéről, a szülőket érintő kérdésekről a szülőknek érdemi tájékoztatást adnak.
- ❖ Az óvodapedagógusokat és dajkákat titoktartási kötelezettség terheli a gyermekekkel és családokkal kapcsolatos minden olyan tény, ill. információt

illetően, melyről tudomást szerzett. A titoktartás nem terjed ki a nevelőtestületi értekezletekre, s a gyermek fejlődését elősegítő óvodapedagógusi megbeszélésekre. A titoktartási kötelezettség nem terjed ki azokra az adatokra, melyek a közoktatási törvény alapján kezelhetők és továbbíthatók.

III. ÓVODAI NEVELÉSÜNK RENDSZERE

III.1. Néphagyományörzés

- ❖ Az óvodai élet mindennapjaiba beépítjük a gyermekek korának megfelelő, számunkra örömteli ingereket, élményeket adó néphagyományokat és kihasználjuk közösség- és emberformáló lehetőségeit.
- ❖ A mindennapok, jeles napok népszokásörző tevékenységein keresztül vállaljuk a népi kultúra átörökítését.
- ❖ A néphagyomány - népszokás fogalmát a magyar néphagyomány legjobb ismerője *Dömötör Tekla* ekképp határozta meg:
„Azt a láthatatlan szervezőerőt, amely a legrégebbi időkben az emberiség megmaradásának egyik legfontosabb feltétele volt, amely kényszerítette elődeinket egymás szájáról lesni a szót, egymás kezét figyelve megtanulni a mozdulatot, hagyománynak, idegen szóval tradíciónak nevezzük!”. (22)
- ❖ Óvodánkban a néphagyományörzés átsző minden gyermeki tevékenységet, a hagyományok ápolása áthatja óvodai nevelésünk egész folyamatát.
„Az óvodai tevékenységformákat gazdagító jeles napokat, hagyományokat az alábbi módon rendszereztük:
 - Az óvodában éltetett néphagyományörző jeles napok.
 - A gyermeki élet sorsfordulóihoz kapcsolódó jeles napok, hagyományok.
 - A természetközeli életmód jeles napjai, hagyományai.
 - Nemzeti ünnepünk és kapcsolódó hagyományaink.” (3)

Célunk

- ❖ A múlt értékeinek megismertetése, megőrzése által gyermekeink tanulják meg a magyar nép tiszteletét, a szülőföld, a haza szeretetét.
- ❖ A mindennapok tevékenységein keresztül tapasztalják meg az emberi munka értékét, környezetük tevékeny védelmezői legyenek.
- ❖ A népmesék, mondókák, népdalok, népi játékok használatával érezzék meg az anyanyelv szépségét.
- ❖ A hagyományörzés közösség teremtő és fenntartó ereje által toleráns, segítőkész közösségi emberekké válnak.

Óvodapedagógusi feladatok

- ❖ Az óvodapedagógus vállalja fel a népi kultúra ápolását, a hagyományok megőrzését, rendelkezék néprajzi ismeretekkel, s ezeket hozzáértéssel, érzelmi kötődéssel adja tovább. Ismerje a népszokások eredetét, jelképeit.
- ❖ A gyermekek mindennapjaiban tudatosan, az életkoruk sajátosságainak megfelelően építse be a néphagyományokat, használja ki közösség- és emberformáló lehetőségeit.
- ❖ A fokozatosság betartása mellett építse be a gyermeki tevékenységekbe a mindennapok hagyományörző népszokásait és a jeles napokat. Az óvodába lépés első pillanatától az óvodáskor végéig tudatos ráhatással tegye a nevelés szerves részévé a hagyományápolást.
- ❖ Láttassa meg a népi kultúrában a szépet, a jót, a követendőit.

- ❖ Ismerjen sok népmesét, népdalt, népi játékot. A dalok kíséretéhez használjon népi hangszereket (pl. citera, köcsögduda, doromb).
- ❖ Szerezzen jártasságot a népi kismesterségekben, ismerje a régi mesterségeket.
- ❖ Segítse a hagyományok átadását gyermektől-gyermekig, óvodapedagógustól-óvodapedagógusig, családtól-családig.
- ❖ A szülőkkel, nagyszülőkkel együtt kutassa fel a környezet hagyományait, tárgyi és népművészeti emlékeit.
- ❖ Tegye örömtelivé, izgalmassá a várakozás időszakát, törekedjen a hagyományok ápolása közben az együttjátszásra, együttműködésre. Biztosítsa az ünnepeken a vidám hangulatot, a felszabadult együttlétet.

Az óvodában éltetett néphagyományőrző jeles napok

- *Mihály napja (szeptember 29.)*
- *Szüret (október 15-től)*
- *Márton napja (november 11.)*
- *Advent (november 30-a utáni első vasárnaptól a negyedik vasárnapig)*
- *Karácsony*
- *Újév napja (január 01.)*
- *Farsang (Vízkeresztől Hamvazószerdáig) - Télbúcsúztatás*
- *Gyertyaszentelő napja (február 02.)*
- *Gergely napja (március 12.)*
- *Húsvét (az első tavaszi napéjegyenlőség utáni holdtöltét követő vasárnap)*
- *Szent György napja (április 24.)*
- *Május 1.*
- *Pünkösöd (Húsvét utáni ötvenedik nap)*

Gyermekei tevékenységek

- ❖ **Mihály napja** (szeptember 29.)
 - Készítsenek kalendáriumot, figyeljék az időjárás változásait, ismerkedjenek meg a népi jóslásokkal, halljanak találós kérdéseket.
 - Gyűjtsenek őszi terméseket, terményeket, barkácsoljanak ehető bábokat.
 - Készítsenek vásárfiát, népi játékszereket. Az óvodapedagógus segítségével alakítsák ki a vásár helyét.
 - A megismert vásárba hívogató mondókákkal csalogassák a vásárba az óvoda volt nagycsoportosait, szüleiket.
 - Vegyenek részt a vásárban, különböző rigmusokkal kínálják portékájukat.
 - Egyszerűbb tánclépésekkel táncoljanak népzenere.
 - Halljanak verseket, mondókákat, népdalokat az ősziről.
- ❖ **Szüreti vigasságok**
 - Vegyenek részt gyümölcs- és zöldségszüreten, ismerkedjenek meg az aszalás, a befőzés, savanyítás mozzanataival, a termények téli tárolásának lehetőségeivel.

- Készüljenek a szüreti mulatságra: süssenek pogácsát, szemezzék a szőlőt, préseljék ki a levét, kortyolgassák a mustot. Díszítsék fel az óvodát a szüret jelképeivel.
 - Ismerkedjenek meg mondókákkal, versekkel, dalokkal, melyek a szőlőről, a szüretről szólnak.
 - Készítsenek egyszerűbb hangszereket (pl. dióhéj-pengető, kukorica-hegedű, stb.). Ismerjenek meg néhány népi hangszert.
 - Örömmel vegyenek részt a mulatságban, daloljanak, táncoljanak, játsszanak népi játékokat.
- ❖ **Márton napja** (november 11.)
- Az összegyűjtött őszi termésekből barkácsoljanak állatokat, rendezzék be a baromfiudvart.
 - Ismerjék meg a Márton naphoz kapcsolódó időjósításokat, mondásokat, hagyományokat: Márton napi lúdvágás, borkóstolás.
 - Az óvodapedagógus segítségével készítsenek lampionokat, lámpásokat. A lampionos felvonuláson járják körbe az óvodát.
- ❖ **Advent** (november 30. utáni első vasárnaptól negyedik vasárnapig)
- Borbála napja** (december 4.)
- Mikulás napja** (december 6.)
- Ambrus napja** (december 7.)
- Luca napja** (december 13.)
- Karácsony** (december 25-26.)
- Ismerjék meg az **advent** jelképeit, segítsenek azok elkészítésében: naptár, koszorú. Gyűjtsák meg mondóka, dal kíséretében az adventi gyertyákat.
 - Katalin napon ismerjék meg Szent Erzsébet történetét, süssenek kenyeret ...
 - Várják a **Mikulást** dallal, verssel. A Mikulás az óvodába látogasson el, s ajándékozzon meg minden kisgyermeket.
 - **Ambrus napján** süssenek mézeskalácsot, ismerjék meg a hozzávalókat, a sütés menetét. Kóstoljanak mézet, beszélgessenek annak élettani hatásáról!
 - A nagyobb gyermekek **Luca** napján ültessék el a Luca-búzákat, készítsék el a Luca-naptárt.
 - A **karácsonyi** előkészületekben a csoporttal közösen barkácsoljanak fenyőfadíszeket, asztali díszeket, süssenek mézeskalácsot, takarítsák ki, díszítsék fel a csoportszobát, s az óvoda folyosóját.
 - Készüljenek a karácsonyra dalokkal, versekkel, hallgassanak az alkalomhoz illő zenedarabokat. Ismerkedjenek meg a karácsonyi

népszokásokkal. Fogyasszanak hagyományos népi ételeket (lencseleves, diós-mákos kalács).

- A karácsony legyen a szeretet, a bensőséges ünneplés napja. Ezen a napon mindenki öltözzön ünneplő ruhába.
- Az ünnep fényét emelje a pedagógusok, dajkák által hagyományos díszekkel (mézeskalács, szalma és csuhédíszek) feldíszített karácsonyfa.
- Ünnepeljenek alkalomhoz illő mondókákkal, versekkel, dalokkal, zenehallgatással.
- A nagycsoportosok játszhatnak dramatikus játékot is.
- A nagyobbak hívják meg a kicsiket vendégségbe, apró ajándékokkal, süteménnyel, csipkebogyó vagy hársfateával kedveskedjenek nekik.

❖ **Újév napja**

Az óvodában töltött első napon köszöntsék egymást mondókával, köszöntővel, ajándékozzák meg egymást jókívánságkártyákkal.

❖ **Vízkereszt** napján bontsák le a karácsonyfát.

Készítsenek, díszítsenek egyszerű álarcokat, maszkokat. Újítsák fel a régi jelmezeket, találjanak ki újabbakat.

❖ **Farsang** (Vízkeresztől Hamvazószerdáig)

Vízkereszt (január 6.)

Dorottya (február 6.)

Farsang farka (mozgó ünnep)

- o **Dorottya** napján kezdjék meg a csoport feldíszítését, átrendezését. Tanuljanak farsangi, télbúcsúztató dalokat, verseket, bálba hívogató mondókákat, csujogatókat, egyszerűbb tánclépéseket, forgásokat. Gyűjtsenek zsákbamacska tárgyakat, meglepetéseket.
- o **Farsang farkán** öltözzenek jelmezbe, örömmel mulassanak, táncoljanak, kapcsolódjanak be az ügyességi játékokba, tombola tárgyak kisorsolásába. Fogyasszanak hagyományos farsangi ételeket (farsangi fánk).

❖ **Gyertyaszentelő napja** (február 2.)

❖ **Balázs napja** (február 3.)

- o Az óvodapedagógus segítségével öntsenek gyertyát. Idézzék fel a régi hagyományokat, végezzenek időjárési megfigyeléseket.
- o Tegyék a Balázs napot az egészség megőrzésének napjává. Főzzenek, fogyasszanak gyógyteát (kamilla, cickafark, csalán, csipkebogyó, hársfa), ismerjék meg gyógyító hatásukat.
- o Készítsenek vitamindús italokat, turmixokat (narancs, sárgarépa, cékla). Fogyasszanak savanyú káposztát.

❖ **Gergely napja** (március 12.)

- Az iskolalátogatás napja.
- A régi óvodások ezen a napon iskolalátogatásra hívogatják a nagycsoportosokat.
- A nagycsoportos óvodások apróbb ajándékokkal kedveskednek az őket fogadó iskolásoknak, tanító néniknek.
- Ismerkedjenek meg az iskolával, nyerjenek röpke bepillantást az iskola életébe.
- Végezzenek időjárási megfigyeléseket.

❖ **Húsvét** (az első tavaszi napéjegyenlőség utáni holdtöltét követő vasárnap)

- Végezzék el a tavaszi nagytakarítást kinn és benn.
- Díszítsék fel húsvéti jelképekkel a csoportszobát.
- Fessenek tojást berzseléssel, írókázással.
- Tanuljanak mondókákat a locsolkodáshoz, a fiúk locsolják meg a lányokat, a lányok ajándékozzák meg a fiúkat maguk festette tojással.
- Fogyasszanak hagyományos népi ételeket (főtt sonka, tojás, torma).
- Játsszanak az ünnepkörhöz kapcsolódó népi játékokat (tojásgurítás, tojásütés).

❖ **Szent György napja** (április 24.)

- Tavaszi pásztorünnep, e napon hajtják ki az állatokat a legelőre.
- Látogassanak el egy családhoz, ahol szarvasmarhát tartanak.
- Vegyék elő a Mihály napi állatokat, készítsenek falut, legelőt természetes anyagok - csutka, nád, kukoricaszár, csuhé - felhasználásával.
- Végezzenek időjárási megfigyeléseket.

❖ **Május elseje**

- Készítsenek díszeket, meglepetéseket a fára.
- A nagyobb fiúk az apukákkal, nagyapákkal együtt állítsák fel a májusfát.
- A kisebbek a maguk készítette májusbottal járvák körbe a feldíszített fát tavaszi dalokat énekelve.
- Játsszanak mozgásos népi játékokat, versengjenek a fára felakasztott tárgyakért.

❖ **Pünkösöd** (Húsvét utáni ötvenedik nap)

- A nagyobb gyermekek tanuljanak köszöntőket, énekeket, melyekkel ünnepelhetik a pünkösdi királyt és királynét.
- A fiúk különböző népi küzdő- és versenyjátékokkal (lovasverseny, futás, gólyalábazás, stb.) válasszák meg a királyt.
- A lányok virágokból fonjanak koszorút, készítsenek különböző anyagokból kosarat, melybe virágszirmot gyűjthetnek.
- A nagyobb lányok a kisebbeknek játsszák el a pünkösdi királynéjárást.

A gyermeki élet „sorsfordulóihoz” kapcsolódó jeles napok, hagyományok

❖ A gyermekek születésnapja az óvodában

- Készítsenek a gyermekek apróbb ajándékokat az óvodapedagógus segítségével.
- Köszöntsék az ünnepeltet a gyermekek énekkel, verssel.
- Az ünnepelt az általa hozott gyümölccsel, üdítővel kínálja meg a csoporttársait.

❖ Az óvodába érkező gyermekek fogadása

- A csoporthoz tartozó dolgozók fogadják nagy-nagy szeretettel játszóházban a leendő óvodásokat.
- Mutassák meg a gyermekeknek és szüleiknek csoportjukat, játékaikat, meséljenek az óvodai élményeiről.
- Kínálják meg a vendégeket zöldségből, gyümölcsből készített falatkákkal, süteménnyel, limonádéval.

❖ Az iskolába menő gyermekek búcsúzó ünnepe

- A gyermekek, az óvoda dolgozói készítsenek az iskolába menő nagyoknak apróbb ajándékot.
- Az óvodások a búcsú napján csoportonként köszönjenek el az iskolába menő gyermekektől.
- A búcsú napján a leendő iskolások vegyenek részt az óvoda dolgozói által készített ünnepi uzsonnán.

❖ Édesanyák napja

- Tervezzenek, készítsenek ajándékokat az édesanyáknak, nagymamáknak, majd ízlésesen csomagolják be.
- Készítsenek anyák napi meglepetés ajándékot.
- Az ünnepre tanult mondókát, verset, éneket, és az elkészített ajándékot, Anyák napján az édesapák közbenjárásával adják át az édesanyának, nagymamának.
- Öltöztessék ünnepi díszbe a csoportjukat, öltözőjüket, az óvodát.
- Idézzék fel az ünnephez kapcsolódó élményeiket, gyakorolják az ismert dalokat, verseket, tanuljanak újabbakat is.

❖ Gyermeknap

- Készítsenek meghívót, plakátot, amelyen meghívják szüleiket, testvéreiket is az óvodai gyermeknapra.
- Vegyenek részt az óvodapedagógusok által összeállított versenyjátékokon, népi küzdő- és sportjátékokon.

A természetközeli életmód jeles napjai, hagyományai

- ❖ **Autómentes világnap** - (szeptember 22.)
 - Beszélgessenek arról, mi mindennel lehet közlekedni az autó helyett.
 - Ismerkedjenek meg a közlekedési szabályokkal.
- ❖ **Állatok világnapja** – (október 4.)
 - Látogassanak el az állatkertbe, figyeljék meg az ott élő állatok jellegzetességeit, mozgását, táplálkozását.
 - Gyűjtsenek állatos képeket, csoportosítsák azokat az állatok élőhelye és egyéb tulajdonságaik alapján.
 - Énekeljenek, mondókázzanak állatokról, hallgassanak állatokról szóló meséket, verseket, találós kérdéseket.
 - Meséljék el, hogyan gondozzák otthon kedvenc háziállatukat.
 - Ismerjék fel az állatokat hangjukról, utánozzák mozgásukat.
- ❖ **„Ne vásárolj semmit!” nap** - november utolsó péntekje
 - Ismerjék meg a környezettudatos vásárlás és fogyasztás jelentőségét, lehetőségeit.
- ❖ **A víz napja** – (március 22.)
 - Látogassanak meg vizes élőhelyeket (pl. halastó, patak), figyeljék meg a környék élővilágát, tisztaságát.
 - Gyűjtsenek vízzel kapcsolatos képeket, készítsenek belőle tablótákat különböző szempontok alapján válogatva.
 - Játsszanak vizes játékokat: mérícskéljenek különböző méretű edényekkel, sarazzanak stb.
 - Kísérletezzenek a vízzel, figyeljék meg alakváltozását.
 - Hallgassanak vízről szóló történeteket, meséket, énekeljenek a vízről.
- ❖ **Föld napja** – (április 22.)
 - Gyűjtsenek képeket a föld domborzatáról, a föld élővilágáról. Csoportosítsák őket különböző szempontok szerint.
 - Ismerjenek meg új kifejezéseket: égtáj, földrész, népek stb.
 - Ismerkedjenek meg a szelektív hulladékgyűjtés hasznosságával.
 - Kiránduljanak a környéken, közben vigyázzanak a természet kincseire.
- ❖ **Madarak, fák napja** – május 10.
 - Figyeljék meg az óvoda udvarán és a kirándulásokon a madarakat, beszélgessenek külső jegyeikről, életmódjukról. Hallgassák meg a hangjukat a természetben és CD-ről is. Utánozzák hangjukat, mozgásukat.
 - Telepítsenek madárodúkat az óvoda udvarára, ezáltal biztosítva számukra költési helyet.
 - Ismerjék meg az év madarát és az év fáját. Készítsék el közösen a csoportjuk fáját, népesítsék be barkácsolt madarakkal.
 - Kirándulás során figyeljék meg az erdő fáit, nevezzék meg őket és termésüket. Vegyenek kéregmintákat és hasonlítsák össze őket. Készítsenek levélnyomatokat.

❖ **A Közlekedési Kultúra Napja – május 11.**

- Ismerjék meg az alapvető közlekedési szabályok közül a gyalogosokra és a kerékpárosokra vonatkozókat, valamint a gyalogátkelőhelyen történő átkelés szabályait.
- Haladjanak végig a biciklis akadálypályán, figyeljenek a jelzőlámpa színeire. Vigyázzanak egymásra, tartsák be a szabályokat.
- Ismerkedjenek meg a rendőr- és a tűzoltóautóval, üljenek be, hallgassák meg hangjukat.

Nemzeti ünnepünk és kapcsolódó hagyományok

❖ **Nemzeti ünnepünk napja – (március 15.)**

- Gyűjtsenek az ünnepnap eseményeihez kapcsolódó képeket, könyveket.
- Hajtogassanak csákókat, díszítsék nemzeti színű szalaggal.
- Készítsenek kokárdát, zászlókat különféle technikák alkalmazásával.
- Köszöntsék közös énekléssel, vonulós játékokkal az ünnepet.

III. 2. Anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés

- ❖ Kiemelt feladatunk, s egyben pedagógiánk célja is, hogy a gondolkodás és a magyar beszéd alapjait az óvodában rakjuk le. Ezért az anyanyelv használata szerves része az óvodai élet minden mozzanatának, a nevelés egész folyamatának. Átfogja az óvodai nevelőmunka minden területét, közvetítő elemként van jelen a nevelési feladat megvalósulásának minden mozzanatában.
- ❖ A beszéd a gyermek környezetével való érintkezésének, önkifejezésének, gondolkodásának legfőbb eszköze. Különösen a természetes beszéd - és kommunikációs kedv fenntartására, a gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések érvényesülésére, s a válaszok igénylésére fordítunk nagy gondot.
- ❖ A beszédkapcsolatok kialakulásának alapja az óvodapedagógus és a gyermek közötti szeretetteljes viszony, jó csoportléggör, helyes mintaadás, szabálykövetés, és a beszélő környezet kialakítása.
- ❖ A pedagógiai tevékenység a gyermek kíváncsiságára, érdeklődésére épít, figyelembe veszi meglévő tapasztalatait, élményeit, ismereteit és így biztosít változatos tevékenységet.
- ❖ A pedagógus olyan motiváló, ösztönző kreativitást, képzeletet fejlesztő környezetet teremt a gyermek számára, ahol az értelmi képességeinek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás, alkotóképesség) fejlesztése megvalósul.

Célunk

- ❖ Az anyanyelvi nevelés szerves része legyen az óvodai élet minden mozzanatának, a nevelés egész folyamatának. Fogja át az óvodai nevelőmunka minden területét, legyen jelen közvetítő elemként a nevelési feladat megvalósulásának minden mozzanatában.
- ❖ Beszédkedv fenntartása oldott, derűs légkörben, a gyermekek beszédkészségének fejlesztése, a beszédkapcsolatok kialakításának elősegítése, a beszédhallás és szövegértés fejlesztése.
- ❖ Kognitív képességek fejlesztése:
 - egyre pontosabb, valósághű észlelés,
 - figyelem-összpontosításra való képesség,
 - valósághoz közelítő képzeleti működés,
 - reprodukív emlékezet,
 - problémamegoldó és kreatív gondolkodás,
 - fogalmi gondolkodás kialakítása.
- ❖ Az anyanyelvi nevelés minden mozzanatát hassa át a hagyományőrző szemlélet.
- ❖ Kapcsolatfelvétel támogatása, az információ eljuttatásának segítése a másikkal, verbális és nonverbális eszköztár kialakításával.
- ❖ A tevékenységek során a gyermek, ismeretei, tapasztalatai rendszerezésre, bővítésre kerülnek és a változatos helyzetekben történő gyakorlása során készség szintre emelkednek.

Óvodapedagógusi feladatok

- ❖ Ismerje meg a családok anyanyelvi kulturáltságát.
- ❖ Hívja fel a szülők figyelmét a beszélgetések értelmi és érzelmi fejlődést serkentő hatására.
- ❖ Törekedjen a saját és felnőtt környezete beszédkultúrájának csiszolására.
- ❖ Teremtsen a beszélgetéshez nyugodt légkört, melyben nagy gondot fordít a gyermeki beszéddöröm fenntartására, a gyermekek meghallgatására, a gyermeki kérdések érvényesülésére, s a válaszok igénylésére.
- ❖ Beszéde legyen követésre méltó, mondszerkesztése egyszerű, változatos, fordítson gondot beszédének hangszínére, erősségére és tempójára, törekedjen érzelmeket kifejező színes beszédre.
- ❖ Vegye figyelembe a gyermekek egyéni beszédsajátosságait, mérje fel a gyermekek beszédállapotát. Törekedjen a differenciált, egyéni bánásmódra, teret adva a gyermekek spontán megnyilatkozásainak.
- ❖ A beszédtechnikai hibákat helyes mintaadással korrigálja. A felismert beszédzavarok esetén a szülővel és az érintett szakemberekkel (elsősorban a logopédussal) működjön együtt.
- ❖ A tudatos fejlesztés céljából kezdeményezzen nyelvi játékokat, párbeszédet, beszélgetést egy-egy gyermekkel, gyerekcsoporttal. A beszélgetés és beszélni hagyás közben alakítsa a gyerekek beszédfigyelmét, önuralmát. Gyakori mondókázás, a mindennapos mesélés, a hagyományápoló tevékenységek gyakorlása által gazdagítsa a gyermekek nyelvi kifejezőkészségét ritka, régies, tájnyelvi szavakkal, szókapcsolatokkal.

- ❖ Igényes könyvválogatással érje el, hogy a könyvek irodalmi élménynyújtáson túl járuljanak hozzá a gyerekek esztétikai ízlésformálásához, és anyanyelvi szókincsük bővítéséhez.
- ❖ Tartson folyamatos kapcsolatot a logopédussal.
- ❖ Törekedjen a hazájukat elhagyni kényszerülő gyermekek egyéni fejlesztésére a magyar nyelv megismertetése terén.

Gyermei tevékenységek

- ❖ A társas kapcsolatokban törekedjenek a párbeszéd kialakítására, mondatokban beszéljenek, kapcsolódjanak be a csoportos beszélgetésekbe, hallgassák meg egymást. Használják helyesen a nyelvtani kifejezésmódokat, ismerjék a használt szavak tartalmát. A szerep- vagy szituációs játék során a különböző beszédhelyzetekhez illő beszédmodok s nyelvi kifejező eszközök használatát gyakorolják.
- ❖ Örömmel vegyenek részt a nyelvi játékokban, a játékok által bővüljön szókincsük, fejlődjön nyelvi kifejezőkészségük.
- ❖ Szívesen lapozgassanak könyveket, a képekhez találjanak ki meséket, történeteket.
- ❖ Gyakorolják a mondókázás, mesélés, és szokásörző tevékenységekhez fűződő szavakat és kifejezéseket.
- ❖ Találjanak ki egyszerűbb meséket, történeteket, legyenek képesek egyedül is elmondani azokat.
- ❖ A hazájukat elhagyni kényszerülő kisgyermek is értse meg az óvodai életéhez szükséges kifejezéseket, és legyen képes megértetni önmagát.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

- ❖ Minden magán és mássalhangzót tisztán ejt.
- ❖ Ismeri és helyesen használja a mondatípusokat (kijelentés, kérdés, óhajtás, felszólítás, felkiáltás).
- ❖ Páros és csoportos beszédhelyzetekben megfelelő beszédfordulatokat és viselkedési formákat alkalmaz.
- ❖ Beszédét érzelmeinek megfelelő természetes gesztusokkal, arcjátékkal kíséri.
- ❖ Beszéde tagoltsága, hangsúlya, hangereje, hanglejtése, sebessége megfelel anyanyelvünk követelményeinek.
- ❖ Szókincse gazdag, megfelelő nyelvi normákkal szívesen és színesen beszél.
- ❖ Csoportos beszélgetésben beszédfejelem kialakult.
- ❖ Szívesen játszik nyelvi játékokat.
- ❖ Helyesen használja a nyelvi kifejezésmódokat: névmásokat, névutókat, névelőket, igeidőket, igemódokat.
- ❖ Meghallgatja és megérti mások beszédét.

III. 3. A nevelés kerete

III. 3./1. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

- ❖ „Az óvoda családias, bizalmat közvetítő szeretetteljes légköre ösztönöz, és hatással van a gyermek érzelmi kötődésének alakulására.” (ONOAP)
- ❖ Arra törekszünk, hogy az óvodában a gyermek érzelmi biztonságban legyen. Az óvoda alkalmazottai közötti pozitív attitűd az állandó értékrendet tükrözzé, s a gyermeket szeretetteljes, kiegyensúlyozott légkör vegye körül.
- ❖ Ebben a folyamatban a családi nevelésre építve érzelmi stabilitást és tevékenységszükségletet kielégítve, juttatjuk el a gyermekeket az „én”- től a „mi” tudatának kialakulásáig.
- ❖ Az érzelmi nevelés és szocializáció alakításának eredményeként a gyermekek szívesen kapcsolódnak az óvodához, óvodapedagógusukhoz, társaikhoz. Csoportjukkal azonosulnak, örömet szerez nekik az együttes élményen alapuló közös tevékenység.
- ❖ Az érzelmi nevelés és társas kapcsolatok alakítása, az egészséges életmódra nevelés, óvodai nevelésünk keretjellegű fogalmai, mivel a rendszer többi eleme ráépül és egymással szoros kölcsönhatásban vannak.

Célunk

- ❖ „A gyermeket már az óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások érik” (ONOAP)(16)
- ❖ „Az óvoda egyszerre segítse a gyermek erkölcsi, szociális érzékenységének fejlődését, éntudatának alakulását, és engedjen teret önkifejező törekvéseinek.” (ONOAP)(16)
- ❖ A gyermekben a közös élményen alapuló tevékenységek során alakuljanak ki erkölcsi tulajdonságai: empátia, segítőkészség, önzetlenség, figyelmesség. Akarati tulajdonságainak fejlődését segítse a közösségben felállított szokás- és szabályrendszer.
- ❖ Esélyteremtés az országukat elhagyni kényszerülő családok számára. Óvodai nevelésünkben biztosítjuk az önazonosságuk megőrzését, ápolását, erősítését.
- ❖ A gyermekek biztonságérzetének megalapozásával erősítjük önbizalmukat, elősegítjük szocializálódásukat.
- ❖ Építünk a hagyományörzés és természetóvás motiváló hatásaira azáltal, hogy megismertetjük szűkebb tágabb környezetével. A hagyományok ápolásával a nemzeti identitástudat, szülőföldhöz, családhoz való kötődés alapjait erősítjük.
- ❖ Formáljuk az együttéléshez szükséges készségeiket, jártasságaikat, megalapozzuk a szocializálódáshoz szükséges erkölcsi, akarati tulajdonságaikat.
- ❖ Erősítjük szociális érzékenységüket, hogy tudják elfogadni eltérő képességű és tulajdonságú társaikat.
- ❖ Az óvodapedagógus és az óvoda valamennyi alkalmazottja, kommunikációja, bánásmódja és viselkedése modell értékű szerepet tölt be a gyermeki magatartás alakításában.

Óvodapedagógusi feladatok

❖ Érzelmi nevelés

- Az óvodapedagógus legfőbb feladata, hogy óvodánkban minden gyermek biztonságban érezze magát, szeretetteljes, nyugodt légkör vegye körül. Ennek érdekében már az óvodába lépés pillanatát is úgy készítse elő és szervezze meg, hogy az érzelmi biztonságot jelentsen a gyermeknek, s ez óvodáskor végéig megmaradjon.
- Törekedjen az óvodában dolgozó felnőttek és gyermekek közötti őszinte, együttműködő, szeretetteljes kapcsolat kialakítására. Pozitív érzelmi hatásokkal alakítsa az óvodapedagógus-gyermek, gyermek-dajka, a gyermek-gyermek között létrejött kapcsolatot.
- Segítse a gyermekek én-tudatának alakulását, önkifejező, önértékesítő törekvéseit.
- A közös élményekre épülő közös tevékenységek szervezésével teremtsen lehetőséget arra, hogy a gyermekek társas szükségleteiket is kielégíthessék.
- Nevelje a gyermekeket a különbözőségek elfogadására, tiszteletére.
- Alakítsa a gyermekek erkölcsi érzelmeit, formálja erkölcsi tulajdonságait, keltse fel intellektuális érzelmeit, tudatosan tartsa ébren és fejlessze ezeket a néphagyományőrzés segítségével.
- Alakítsa esztétikai érzelmeiket a harmonikus környezet, és a népművészeti alkotások nyújtotta élményekre építve, hogy a gyermekek tudjanak rácsodálkozni a természeti és társadalmi környezet szépségeire, becsüljék, tiszteljék a jót, a szépet.

❖ Társas kapcsolatok színterei

Beszoktatás

Együttlét a mindennapokban Hagyományok, ünnepek

Beszoktatás

- Teremtsen kapcsolatot az óvodába lépés előtt a családdal és az óvodába kerülő gyermekekkel.
- Végezzen előzetes családlátogatást, melyről készítsen feljegyzést.
- Tegye lehetővé, hogy a gyermekek a szüleikkel együtt ismerkedjenek az óvodával, annak belső életével, a gyermekek napirendjével, szokásaival.
- Teremtse meg, a szülőkkel együtt a beilleszkedés nyugodt feltételeit.
- Az óvodapedagógus, a már óvodába járó gyermekeket készítse fel az új gyermekek fogadására.
- A dajkával együtt tapintatosan, különös türelemmel, sok-sok érzelmi megerősítéssel kezdje meg az óvodai élet szokásainak kialakítását.

Együttlét a mindennapokban

- Alakítsa ki a csoport hagyományait, szokás- és jelképrendszerét, érvényesítse a gyermekek egyéni ötleteit, elképzeléseit.
- Adjon lehetőséget arra, hogy a gyermekek a kulturált viselkedés szabályait gyakorolhassák, és személyes példaadással, bátorítással, türelemmel, bizalommal segítse a pozitív önértékelés kialakulását.
- Elfogadó szeretettel, példamutató figyelemmel segítse a különleges gondozást, bánásmódot igénylő gyermekeket.
- A gyermeki szabadság megtartása mellett világosan határozza meg a viselkedési szabályok határait, korlátait.
- Ügyeljen arra, hogy mindig a gyermek konkrét tettét, cselekedetét, s annak önmagára és a többiekre gyakorolt hatását értékelje.
- Segítse a gyermekbarátságok kialakulását, erősítse a közös együttlétek örömét.

Hagyományok, ünnepek

❖ A gyermeki élet ünnepei

- A **születésnap** köszöntés hagyományát, az ünneplés módját a szülőkkel közösen határozza meg.
Tegye örömtelivé a közös készülődést, vidám ünnepléssel emlékeztetessé ezt a napot.
- Mélyítse el az anya-gyermek közötti érzelmi kötődést, melynek ünnepe legyen az **Édesanyák ünnepnapja**.
Segítse az ajándék készítésében a gyermekeket, ölbeli mondókák mondogatásával fokozza a várakozás örömét.
- Tegye emlékeztetessé **március 15**-ét vonulós, zászlós játékokkal, közös énekléssel.
Erősítse a magyarság-tudatukat a nemzeti jelképek megismertetésével.
- Az óvodapedagógus, az óvoda felnőtt- és gyermekközösségével tegye emlékeztetessé az iskolába menő gyermekek **búcsúzó ünnepélyét**, egy-egy jelképes ajándékkal, megvendégléssel.
- Az óvodapedagógus jóval a **gyermeknap** előtt a szülőkkel közösen tervezze és szervezze meg az óvodára és a szülőkre váró feladatokat.
- Ismertesse meg a szülőket hagyományos népi játékokkal, körjátékokkal.

❖ A mindennapok hagyományőrző feladatai

- Tegye ünnepnapokká az évről-évre visszatérő, az időjárás változásaiból fakadó tevékenységeket.
- A gyermeki érzelmvilág alakítása érdekében építsen a népmesék, népi mondókák, énekes játékok, népdalok emberformáló erejére.
- A népszokásőrző jeles napok meghatározott eseményeiből annyit vegyen át az óvodapedagógus, amennyi a gyermekek életkorának megfelel.

Gyermei tevékenységek

- ❖ Egyéni ötleteikkel, elképzeléseikkel segítsenek az otthonos, barátságot, melegséget árasztó környezet megteremtésében.
- ❖ A régi óvodások az új gyermekeket vegyék körül gyengédséggel, szeretettel, kedveskedjenek nekik egy-egy szép verssel, mesével, énekes játékkal.
- ❖ Emlékezzenek meg egymás születésnapjáról, érezze az ünnepelt gyermek, hogy társai ráfigyelnek, vele törődnek. Köszöntsék verssel, mondókával, énekes játékkal, apró meglepetéssel.
- ❖ Készítsenek ajándékot, meglepetést édesanyjuknak, vegyenek részt a csoportszoba díszítésében, hangulatossá tételében.
- ❖ Gyűjtsenek, készítsenek nemzeti jelképeket, játsszanak vonulós, zászlós, menetelő játékokat.
- ❖ Keressék fel lakóhelyük műemlékeit.
- ❖ A kisebb gyermekek verssel, énekkel búcsúztassák iskolába menő társaikat.
- ❖ Játsszanak a szülőkkel közösen hagyományos népi játékokat (gólyaláb, karikázás, bilicke, stb.), körjátékokat, versenyjátékokat.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

- ❖ Ragaszkodik csoporttársaihoz és a csoportban dolgozó felnőttekhez.
- ❖ A közösség szabályait, normáit betartja, a közösségben biztonságban, jól érzi magát.
- ❖ Képes együttműködni a felnőttekkel, gyermekekkel egyaránt.
- ❖ Segíti társait, a kisebbeket a különböző tevékenységekben.
- ❖ Udvariasan tud kérni, megköszönni, kommunikálni.
- ❖ Türelmesen meghallgatja a felnőtteket, és társait.
- ❖ A csoportba érkező vendégeket szeretettel, udvariasan fogadja.
- ❖ Elfogadja, tiszteli a különbözőségeket.
- ❖ Érdeklődik hiányzó társai, barátai iránt.
- ❖ A konfliktusokat képes fizikai agresszió nélkül megoldani.

III. 3./2. Egészséges életmódra nevelés

- ❖ Az egészséges életvitel kialakítása ebben az életkorban kiemelt jelentőségű. A gondozással a gyermekek azon szükségleteit elégítjük ki, mely elősegíti növekedését, fejlődését, hozzájárul egészségének védelméhez, edzéséhez, óvásához megőrzéséhez, jó közérzetéhez, egészséges életmódjának kialakulásához.
- ❖ A gondozás során figyelembe vesszük a gyermekek életkori és egyéni sajátosságait.
- ❖ Az egészség, mely - szomatikus, pszichikus és szociális elégedettséget, harmóniát jelent – megőrzésére irányuló gondozás egyik feltétele az óvodapedagógus és gyermek közötti jó kapcsolat, a nyugodt, kiegyensúlyozott egészséges környezet.

- ❖ Az egészséges életmód kialakítását, a helyes életritmus, a táplálkozás, testápolás, öltözködés, mozgás, edzés, pihenés, megszervezésével és az ezekhez kapcsolódó szokások kialakításával biztosítjuk.
- ❖ megfelelő szakemberek bevonásával - a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve - speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása.

Célunk

- ❖ Az egészséges életvitelhez szükséges készségek alapozása.
- ❖ A gyermekek gondozása, testi fejlődésének elősegítése, egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése.
- ❖ A különleges gondozást igénylő kisgyermekes esetében megfelelő szakemberek bevonásával – a szülővel, óvodapedagógussal együttműködve – speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása.
- ❖ Az egészséges életmód, a testápolás, az egészségmegőrzés szokásainak alakítása.
- ❖ A gyermekek mozgásigényének kielégítése, s a harmonikus mozgásfejlődésének elősegítése.
- ❖ Az egészséges, barátságos, biztonságos környezet kialakítása.
- ❖ A családok életmódbeli szokásainak alakítása.

Óvodapedagógusi feladatok

- ❖ Az óvodai felvétel után az óvodapedagógus készítsen a gyermekekről anamnézist. Folyamatosan figyelje gyermekek testét, testmagasságát, összehasonlító mérésekkel kövesse nyomon alakváltozásukat.
- ❖ A napi életritmust a családokkal együttműködve, a gyermekek testi, lelki és szellemi fejlődésének elősegítése érdekében szervezze meg.
- ❖ A **rugalmas napirend** kialakításakor vegye figyelembe a gyermekek fejlődésének egyéni ütemét.
- ❖ A folyamatos játékban azonos időpontban tervezze az étkezéseket, a zenés-mozgásos percek, a mesét, az udvari játékot, sétát, kirándulást és a pihenést.
- ❖ Teremtse érzelmi biztonságot, alakítsa ki a gyermekekkel, családokkal, meghitt, megértő viszonyt a szokások gyakorlása során.
- ❖ A felnőttek a gyermekek igényeinek megfelelően állandó jelenlétükkel segítsék az egészségügyi szokások kialakulását (óvodapedagógus-dajka együttműködése).
- ❖ Az **egészséges táplálkozás** kialakítása érdekében hetente visszatérő zöldség és gyümölcsnapot szervezve formálja a gyermekek étkezési szokásait.
- ❖ Ismertesse meg a gyermekekkel, szülőkkel a közösen gyűjtött gyógynövények (csipkebogyó, bodza, hárs, stb.) felhasználási és tárolási módját, egészségmegőrző és védő szerepét.
- ❖ Egészítse ki az étrendet hagyományos népi ételekkel, lehetőség szerint vonja be a szülőket is ezek elkészítésébe (fánk, tők, gesztenye, kukoricamálé stb.).
- ❖ Teremtse meg az étkezés feltételeit önkiszolgálással, naposi tevékenységekkel.

- ❖ Alakítsa ki a kulturált étkezés szokásait. Óvodánkban a **tízórai és az uzsonna folyamatos** keretek között zajlik. Az **ebéd** minden korcsoportban **kötött keretek** között zajlik.
- ❖ Ismerje meg az egyes gyermekek étkezési szokásait, kedvelt ételeit, érzékenységét, esetleges undorát.
- ❖ Az óvodapedagógus a dajka bevonásával teremtsen meg a feltételeket, hogy a gyermekek fokozatosan, önállóan végezhesék a **testápolási teendőket** (bőrápolás, fogmosás, WC használat, hajápolás, az érzékszervek védelme).
- ❖ Személyes példaadással használja ki a gyermekek utánpótlási hajlamait, törekedjen a bensőséges kapcsolat kialakítására.
- ❖ Az óvodapedagógus a szülőkkel együttműködve alakítsa ki a helyes **öltözködési szokásokat**, formálja ízlésvilágukat.
- ❖ Hasson a szülőkre, hogy a gyermekek ruházata, cipője legyen célszerű, többretegű, alkalmas a sokféle tevékenység gyakorlásához a csoportszobában és a szabadban egyaránt.
- ❖ Teremtse meg megfelelő légkört a nyugodt **pihenéshez**, külső zavaró ingerek megszüntetésével, szellőztetéssel.
- ❖ Az egészség megőrzés érdekében pihentesse a gyermekeket pizsamában. Juttassa el a gyermekeket meséléssel, altató dúdolásával a szenderegés állapotába, vegye figyelembe egyéni alvásigényüket.
- ❖ Elégítse ki a gyermekek **mozgásigényét**, változatos tevékenységekkel biztosítsa örömteli mozgásukat.
- ❖ Gyakoroltassa a gyermekekkel az óvoda udvarán a sokféle mozgásfejlesztő eszközön a természetes nagymozgásokat, szervezzen mozgásos játékokat.
- ❖ Szervezzen sétákat, hosszabb-rövidebb időtartamú kirándulásokat.
- ❖ Adjon helyet népi sportjátékoknak (lásd. Mozgás, mozgásos játékok).
- ❖ Biztosítsa az **edzés** feltételeit: a szabad levegőn tartózkodást (napfürdő, légfürdő), és egyéb edzési lehetőségeket: (kerékpározás, rollerezés, szánkózás, csúszkálás, hógolyózás).
- ❖ Az udvari játékszereken végeztessen **prevenciós tornát** (függjenek, lógjanak, másszanak) és erősítse lábboltozatukat (járjanak mezítláb különböző talajon).
- ❖ Kísérje figyelemmel a gyermekek **egészségi állapotát**, működjön együtt a szülőkkel, egészségügyi szakemberekkel. Tevékenyen vegyen részt a betegségek megelőzésében.
- ❖ Indokolt esetben speciális fejlesztés céljából vegye igénybe a megfelelő szakember segítségét.

Az egészséges környezet biztosításához szükséges óvodapedagógusi feladatok

- ❖ Gondoskodjon az óvoda udvarának és helyiségeinek egészséges, esztétikus, barátságos tárgyi környezetéről.
- ❖ Az adott feltételek ismeretében, a néphagyományőrző program szellemében az óvoda épületét és udvarát természetes anyagok felhasználásával esztétikusan rendezze be. Tegye alkalmassá a csoportszobát játékokra, a különböző tevékenységek végzésére.

- ❖ A gyermekek által használt játékokat, eszközöket elérhető magasságba, biztonságosan helyezze el.
- ❖ Az ábrázolás és természetsarok részére fényigényes és bármikor hozzáférhető helyet alakítson ki.
- ❖ Az öltözőben, a mosdóban megfelelő méretű eszközök biztosításával teremtsen nyugodt feltételeket az öltözködéshez, tisztálkodáshoz.
- ❖ Ellenőrizze a felszerelések állapotát, folyamatos karbantartását, a felszerelések megóvásában, a környezet ápolásában, védelmében a gyermekekkel együtt vegyen részt.
- ❖ Lásza el jelekkel a gyermekek fogmosó felszerelését, fésűjét, törölközőjét, öltözőszekrényét.
- ❖ A gyermekekkel közösen tegye otthonossá saját udvarrészét, alakítson ki napos, árnyas részeket, adjon lehetőséget szerep- és mozgásos játékokra.
- ❖ Tegye lehetővé, hogy a gyermekek az udvar bármely részén kedvük szerint játsz hassanak, pancsolhassanak, biciklizhessenek, rollerezhessenek, szánkózhassanak.

Gyermei tevékenységek

- ❖ Vegyenek részt a testsúly, a magasság mérésében, végezzenek összehasonlításokat.
- ❖ Érdeklődésüknek megfelelően tevékenykedjenek, de fogadják el a rugalmas napirendben beépített közös tevékenységeket is.
- ❖ A kisebb gyermekek önkiszolgálással, a nagyobb gyermekek naposi rendszerben végezzék az étkezési előkészületeket. Ügyeljenek az esztétikus terítésre, a kulturált étkezésre. A kisebb gyermekek biztonsággal használják a kanalat és a villát, a nagyobbak sajátítsák el a késsel való étkezést. Tudják megítélni mennyi ételt és folyadékot tudnak elfogyasztani.
- ❖ Ismerkedjenek meg a régi, hagyományos ételek készítésével, szokják meg ezeknek az ételeknek az ízeit is.
- ❖ A kisebb gyerekek segítséggel, a nagyobbak önállóan végezzék a testápolási teendőket.
- ❖ A sajátos nevelési igényű gyermekek annyi segítséget igényeljenek, amennyi teendőik elvégzéséhez szükséges.
- ❖ Jussanak el fokozatosan odáig, hogy önmagukkal, ruházatukkal, használati tárgyaikkal kapcsolatban igényeljék a rendet és a tisztaságot.
- ❖ A kisebb gyermekek kis segítséggel öltözzenek, vetkőzzenek, gyakorolják a gombolást és a cipőfűzést. A nagyobb gyermekek önállóan, megfelelő sorrendben öltözzenek, vetkőzzenek. Ruhaneműjükkel bánjanak gondosan.
- ❖ Tudjanak masnit kötni.
- ❖ Pihenőidő után pizsamájukat, ágyneműjüket hajtsák össze.
- ❖ Szívesen tartózkodjanak szabad levegőn, örömmel végezzenek mozgásfejlesztő játékokat, használják ki az udvar adta lehetőségeket.
- ❖ Szívesen sétáljanak, vegyenek részt rövidebb-hosszabb kirándulásokban.
- ❖ Elevenítsék fel a népi küzdő- és sportjátékokat.

- ❖ Vegyenek részt az óvoda udvarának, helyiségeinek szebbé tételében, a különböző tevékenységekhez szükséges helyek kialakításában.
- ❖ Ismerkedjenek a természetes anyagok felhasználási módjával.
- ❖ Óvják, védjék a környezetüket, a játék- és egyéb eszközöket használják rendeltetésszerűen.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

- ❖ Önállóan mos kezet, arcot, használja a körömkefét.
- ❖ Önállóan mos fogat, a fogápoló szereket tisztán tartja.
- ❖ Igény szerint önállóan fésülködik.
- ❖ Szükség szerint önállóan használja a zsebkendőt.
- ❖ Önállóan használja a vécét.
- ❖ Helyesen használja a kanalat, villát és a kést, rendeltetésszerűen a szalvétát.
- ❖ Az étkezési szokásokat betartja, ügyel a kulturált étkezésre.
- ❖ A hőmérsékletnek megfelelően, helyes sorrendben öltözködik, vetkőzik, ruháját rendbe rakja. Tud gombolni és kötni.
- ❖ Tud néhány népi mozgásos játékot irányítás nélkül játszani.
- ❖ Szeret mozogni, kitartó a mozgásos játékokban.

III. 4. Tevékenységformák

Óvodai nevelésünk rendszerében a játék, a munka, a cselekvéses tanulás, mint a gyermek tevékenységformái kölcsönös kapcsolatban vannak a nevelés alapvető kereteivel és a fejlesztés tartalmi eszközeivel.

III. 4./I. Játék

- ❖ A játék a pszichikumot, a mozgást, az egész személyiséget fejlesztő, élményt adó tevékenység.
- ❖ „A játék – szabad képzettársításokat követő szabad játékfolyamat – a kisgyermek elemi pszichikus szükséglete, melynek mindennap visszatérő módon, hosszan tartóan és lehetőleg zavartalanul ki kell elégülnie.” (ONOAP)(16)
- ❖ „Az óvodában előtérbe kell helyezni a szabad játék érvényesülését. A játék kiemelt jelentőségének az óvoda napirendjében, időbeosztásában, továbbá a játékos tevékenységszervezésben is meg kell mutatkoznia.” (ONOAP)(16)
- ❖ A játék a kisgyermek legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, így az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze. A játék – szabad-képzettársításokat követő szabad játékfolyamat – a gyermek elemi pszichikus szükséglete.
- ❖ A játék elválaszthatatlan a gyermeki fejlődés egészétől, a kognitív, az érzelmi, akarati, szociális fejlődéstől.
- ❖ A játékot kísérő érzelmek közlési vágyat ébresztenek, fokozódik a gyermek beszédkedve, kommunikációs, metakommunikációs készsége.
- ❖ Közelivé és elfogadhatóvá válnak a viselkedési szabályok, alakul magatartása.

- ❖ Játékban alakulnak ki és fejlődnek a gyermekek közti társas kapcsolatok, amelyek a „mi-tudat” létrejöttét erősítik.

Célunk

- ❖ A játék az óvodáskor végéig legyen elsődleges, alapvető hosszantartó tevékenység, örömforrás.
- ❖ Váljon a játék minél sokrétűbb tájékozódó tevékenységgé, melyekben a gyermekek különböző tapasztalatok többszöri átélésével egyéni vágyaikat, ötleteiket kibontakoztathatják.
- ❖ A játékon keresztül a gyermekek sokoldalú, harmonikus személyiségének kibontakoztatása, kompetenciájának fejlesztése.
- ❖ A gyermek érzelmi, akaratí tulajdonságainak alakítása. Szociális, társas viselkedésének formálása.
- ❖ A néphagyományőrzés váljon a játék szerves részévé.

Óvodapedagógusi feladatok

- ❖ Az óvodapedagógus teremtsen meg azokat a feltételeket, amelyek hatással vannak a játékra, melyektől a játék függ és a játék fejlődéséhez szükségesek.
- ❖ Teremtsen nyugodt, érzelmi biztonságot nyújtó **léghőrt**, tegye lehetővé, hogy a gyermekek szabadon szervezzék játékukat, önállóan válasszák meg társukat, a játék helyét, eszközét.
- ❖ Biztosítson megfelelő **helyet, időt, eszközöket és élményszerű elmélyült gyermeki játék kibontakozásához** (mint például: a gyakorlójáték, szimbolikus játék, konstruáló játék, szabályjáték). Ügyeljen arra, hogy a játszó gyermekek ne zavarják egymást. Mindezt az óvodapedagógus feltételteremtő tevékenysége mellett a szükség és igény szerinti együtt játszásával, támogató serkentő, ösztönző magatartásával éri el.
- ❖ A **szabad játék** folyamatosságának érdekében az óvodapedagógus hagyjon elegendő időt a játék befejezésére, az elmélyült játékot ne zavarja meg más tevékenység felkínálásával, biztosítsa a **játékidő** folytonosságát, tegye lehetővé, hogy a megkezdett játéktémát délelőtt, délután vagy akár több napon át is játszhaszák.
- ❖ Biztosítson olyan **játékeszközöket**, melyek ízlésesek, praktikusak, igazodnak a gyermekek életkorához, elősegítik sokoldalú fejlődésüket.
- ❖ Biztosítsa a **gyakorló játék** eszközeit, adjon mintát a játékok használatához, elrakásához. Segítse a gyermekek játékának további fejlődését.
- ❖ Az óvodapedagógus személyes játékával is segítse a **szimbolikus játék** kialakulását. A játék témáit gazdagítsa közös élményekkel, tegye lehetővé a negatív élmények kijátszását is. Együttműködő, segítő partner legyen.
- ❖ A **konstruáló játékban** készítse őket egyszerű és bonyolultabb alkotások létrehozására, különböző anyagok, eszközök kombinálására. Az elkészített tárgyak, eszközök egészítsék ki a szerepjátékot és a dramatizálást.
- ❖ Ismertesse meg a gyermekeket a korosztályuknak megfelelő **szabályjátékokkal**, segítse őket a játékok kiválasztásában, a szabályok betartásában.

- ❖ Használja ki az udvar adta lehetőségeket. Tegye lehetővé, hogy a csoportszobában megkezdett játékot az udvaron is folytathassák.
- ❖ Egyszerű, félkész játékokkal ösztönözze őket a különböző játékfajtákra.
- ❖ A játékeszközök készítésénél használjon természetes anyagokat.
- ❖ Alakítsa ki a kicsik játékában az együttlét, együttjátszás igényét. A nagyobb gyerekeket ösztönözze szerepvállalásra, fejlessze kommunikációs képességüket, szabálytanulási készségüket, egymáshoz való viszonyukat, az együttjátszó képességüket.
- ❖ Tartsa természetesnek, hogy a gyermekek játékának színvonala különböző. Segítse elő, hogy minden egyes gyermek lehetőségeihez mértén magasabb szintre jusson.
- ❖ A játék tartalmát gazdagítsa a **néphagyomány-ápolás tevékenységeivel**. Teremtse meg a feltételeket, hogy a gyermekek a mindennapi játékok mellett **népi játékokat** játszhassanak, népi játékeszközöket készíthessenek, gyakorolhassák a népi kismesterségeket.
- ❖ Párhuzamosan futó tevékenységek során differenciáltan olyan játék lehetőségeket biztosít a gyermek számára, amelyek a tervezett témák feldolgozását, saját tapasztalatszerzésen és gyakorláson keresztül biztosítják.

Gyermei tevékenységek

- ❖ Ismerjék meg a tárgyak, játékeszközök tulajdonságait, helyes használatukat.
- ❖ Manipuláljanak, rakosgassanak különböző anyagokat, tárgyakat, játékeszközöket a csoportszobában és az udvaron.
- ❖ Vállaljanak szerepeket, alkalmazzanak szimbólumokat, teremtsenek különböző szituációkat, melyek megmozgatják képzeletüket, fantáziájukat és fejleszti beszédképességüket.
- ❖ Képesek legyenek játékukat egyéni ötleteikkel tovább fejleszteni.
- ❖ Játsszanak népi játékokat, érdeklődjenek népi játékszerek készítése iránt, vegyenek részt elkészítésükben és használják fel játékuiban.
- ❖ Építsenek, konstruáljanak fantáziájuk szerint.
- ❖ Játsszanak egyszerű ügyességi és szabályjátékokat, társasjátékokat, tartsák be a szabályokat, legyenek a játék vezetői maguk a gyerekek is.
- ❖ Az udvaron télen-nyáron játszanak kedvük szerint. A népi játékok fajtái a mellékletben találhatók.
- ❖ Az öndifferenciálás során a gyermek ismerje fel és találja meg azokat a játék tevékenységeket, amelyek fejlődésüket elősegítik.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

- ❖ Örömmel, önfeledten játszik.
- ❖ Alkalmazkodik a játék szabályaihoz.
- ❖ Le tud mondani egy-egy kedvenc játékáról.
- ❖ Képes egyéni ötlet vagy élmény alapján konstruálni.
- ❖ Szabályjátékban, társasjátékban képes a normák betartására.
- ❖ Képes megérteni és elfogadni játszótársai elgondolásait.
- ❖ Képes szerepvállalásra, a szerepek elosztására.

- ❖ Képes a szimbolikus szerepjátékok megszervezésére, a játékszerek kiválasztására.
- ❖ Képes a megkezdett játékot több napon át folytatni.
- ❖ Örömmel játszik népi gyermekjátékokat.

III. 4./2. Tevékenységekben megvalósuló tanulás

- ❖ A játékba integrált tanulás azt jelenti, hogy az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységek játékidőben zajlanak úgy, hogy közben nincs játékelrakás. A gyermekek a tevékenységek befejezése után kedvük szerint visszatérhetnek eredeti játékukhoz vagy újat kezdhetnek, kivételt képez az az időszak, amikor az óvodapedagógus mozgásos tevékenységet szervez.
- ❖ Az óvodás gyermek értelmi képessége: érzékelése, észlelése, emlékezete, figyelme, képzelete, képszerű gondolkodása leginkább a játékon keresztül fejlődik. Ehhez társulnak olyan szervezett tanulási lehetőségek, mint az óvónő által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, ami a gyermek kérdéseire, válaszára épülő ismeretszerzést is magában foglalja. Az utánzásos, minta- és modellkövetéses magatartás- és viselkedéstanulás folyamatában mindvégig az óvodapedagógus a főszereplő. Később felerősödik a társak hatása is.
- ❖ Óvodánkban a tanulás a játékba ágyazottan, változatos tevékenységek végzése közben valósul meg. A nevelési célok érdekében párhuzamosan szervezett tevékenység, amely az egész személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja. Nem szűkül le az ismeretszerzésre, az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szimulált környezetben, kirándulásokon, az óvodapedagógus által kezdeményezett párhuzamos tevékenységi formákban és szervezeti keretekben valósul meg, ahol a pedagógus épít a gyermek előzetes ismereteire, tapasztalataira, élményeire.
- ❖ A tanulás feltétele a gyermek cselekvő aktivitása, a közvetlen, több érzékszervét foglalkoztató tapasztalás, felfedezés lehetőségének biztosítása, kreativitásának erősítése.
- ❖ A tanulásban alapvető tényezőnek tartjuk, hogy minden gyermek önmaga lehetőségeihez képest fejlődjön.

III. 4/3. Párhuzamosan végezhető tevékenységek

Csoportjaink életkor szerinti elosztása heterogén. Az eltérő fejlettségi szintek az eltérő fejlődési menet mellett az egyéni bánásmód megvalósítása a feladatunk. Ezt a megfelelő differenciálással érjük el.

A párhuzamosan végezhető tevékenységek a folyamatos napirend szervezésével valósulnak meg. Erre a délelőtti időszakban van lehetőségünk. A folyamatosság biztosításával lecsökkentjük a várakozási időt a különféle tevékenységek során. A gyermek a saját választása szerint tevékenykedik. Az óvodapedagógus tervezése szerint vannak frontális formában zajló szervezett tevékenységek is.

A játék és a tanulási idő tehát nem egymást követik, hanem egymással párhuzamos időben zajlanak.

„Az óvodáskorban a gyermeki igényekhez, érdeklődéshez való igazodás a sikeres fejlődéshez-fejlesztéshez alapvető, ezért ez a differenciálási mód különösen hatékony.

Alapvető feltételei:

- megfelelő eszközrendszer,
- lehetőségek biztosítása,
- választás szabadságának biztosítása,
- érdeklődésre számot tartó tevékenységek biztosítása,
- a pedagógus ösztönző, tanácsadó, katalizáló szerepe,
- nyitottság, indirekt irányítás, nyílt tevékenységvezetés.” (Körmöci Katalin, 2015: Óvodapedagógiai kislexikon Flaccus Kiadó)(21)

Célunk

- ❖ Elsődleges célunk, a tevékenységekben megvalósuló tanulás során a gyermekek kompetenciáinak, képességeiknek fejlesztése.
- ❖ Tevékenységeken keresztül az érdeklődés kielégítése, tapasztalatszerzés, ismeretek elsajátítása, készségek, jártasságok kialakítása.
- ❖ Az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szint elérése.
- ❖ Az önismeret és az önbizalom fejlesztése a sikerélmény biztosításával
- ❖ A gyermek a fejlettségi szintjének megfelelő tevékenységet megtalálja, és abban örömmel tevékenykedjen.

Óvodapedagógusi feladatok

- ❖ Teremtse olyan óvodai légkört, melyben a gyermekek spontán, önkéntelen módon tanulnak. A szabad játék során mérje fel a gyerekek értelmi, érzelmi szociális, és erkölcsi állapotát. Tervezéskor építsen a gyermekek korábban megszerzett ismereteire.
- ❖ Támassza a gyermekek megismerési vágyára, érzelmi beállítottságára, használja ki a játékos tapasztalatszerzés lehetőségeit.
- ❖ Játékon keresztül fejlessze a gyermekek értelmi képességeit: érzékelést, észlelést, emlékezetet, figyelmet, képzeletet, képszerű gondolkodást.
- ❖ Használja ki a hagyományörzés változatos tevékenységeit, tudatosan építsen a spontán, a szervezett és utánzós tanulásra.
- ❖ A csoport életkorának megfelelően célszerűen szervezze a tanulási tevékenység formáit.

A tanulás lehetséges formái óvodánkban:

- az utánzós, minta- és modellkövetéses magatartás- és viselkedéstanulás;
- a spontán játékos tapasztalatszerzés;
- a játékos, cselekvéses tanulás;
- a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés;
- az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés;
- a gyakorlati problémamegoldás.

- ❖ Kövesse és segítse az egyes gyermek tanulási képességeinek alakulását, egyéni fejlettségüknek megfelelően differenciáltan fejlessze őket.
- ❖ Dicsérettel, buzdítással, pozitív megerősítéssel, személyre szabott pozitív értékeléssel segítse a gyermekek személyiségének kibontakoztatását.
- ❖ Fogadtassa el a szülőkkel a gyermeki tanulás sajátosságait.
- ❖ Alkalmazza a jutalmazás sokféle módszerét, a büntetést teljes mértékben kerülje.
- ❖ Az óvodai tevékenységek szervezésénél vegye figyelembe a gyermekek egyéni fejlődési, érési ütemét, szükségletét, érdeklődését, terhelhetőségét, jogait (vallási, nemzeti, etnikai).
- ❖ Szervezzen párhuzamosan futó tevékenységeket az egyéni bánásmód megvalósulása érdekében.
- ❖ Az óvodapedagógus teremtsen tanulást támogató környezetet és a gyermekek előzetes élményeire, tapasztalataira alapozzon.
- ❖ Adott témakörön belül a tapasztalatszerzéshez többféle tevékenységi lehetőséget kínáljon fel a gyermeknek, és adja meg neki a lehetőséget, hogy fejlettségének, beállítottságának megfelelően válasszon közülük.
- ❖ A részképesség-lemaradást, illetve az egyéb potenciális tanulási zavart időben jelezze az igazgatónak és a megfelelő szakembernek.
- ❖ Ismerje fel, fejlessze a kiemelkedő képességű, tehetséges gyermekeket.
A fejlesztést célzó óvodapedagógusi feladatok:
 - a tehetség és megjelenési formáinak felismerése;
 - a gyermekek segítése a további fejlődésben;
 - intellektusuk és kreativitásuk ösztönzése;
 - a szülő segítése gyermeke nevelésében.
- ❖ Az óvodapedagógus a nevelési célok megvalósítása érdekében a helyi lehetőségekhez alkalmazkodva válassza ki, tervezze meg a tevékenységek anyagát, a szervezeti és munkaformákat. A tanulás tevékenységformáit kétheti ütemtervben tervezze.

A tevékenységekben megvalósuló tanulás szervezési feladatai

- ❖ Szervezze a tevékenységeket megítélése alapján kötötten és kötetlen módon, jelentse a kötöttség egyben a kötelezőséget is.
- ❖ Adjon egyéni munkaformára lehetőségeket, hogy a gyermekek saját elképzelésük szerint, saját eszközökkel, önállóan oldhassák meg a feladatokat.
- ❖ Biztosítsa a gyermeknek, a választás lehetőségét a különféle tevékenységek során.
- ❖ Adjon lehetőséget a gyermeknek, hogy képességének, fejlettségi szintjének megfelelő tevékenységet válasszon, amely sikerélményhez juttatja, és fejleszti önismeretét, erősíti önbizalmát.
- ❖ Ösztönözze a gyermekeket arra, hogy mikrocsoportos munkaformában társaikkal együttműködve, vegyenek részt a tanulásban.
- ❖ A társas kapcsolatok fejlesztésére alkalmazzon páros munkaformát.

- ❖ A frontális, mikrocsoportos foglalkoztatási formában adjon lehetőséget a csoport együtt munkálkodására, ezzel segítse elő a kívánt viselkedéskultúra kialakulását.
- ❖ A gyermekek a tanköteles korukat megelőző nevelési évben naponta összesen 45 perces időkeretben, a feladatra differenciált, a gyermek egyéni terhelhetőségéhez igazodó iskola-előkészítő, fejlesztő tevékenységben vesznek részt.

A tevékenységekben megvalósuló „tanulás formái” (5)

(mindhárom korcsoportnak)

Tevékenységek	3-4 évesek	4-5 évesek	5-6-7 évesek
Kötött	Mindennapos mozgás	Mindennapos mozgás	Mindennapos mozgás
Közvetve kötelező	Verselés, mesélés,	Verselés, mesélés,	Verselés, mesélés,
Kötött vagy kötetlen	Ének zene, énekes játék, gyermektánc Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka Külső világ tevékeny megismerése	Ének zene, énekes játék, gyermektánc Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka Külső világ tevékeny megismerése	Ének zene, énekes játék, gyermektánc Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka Külső világ tevékeny megismerése

❖ **Kötetlen tevékenység**

Az óvodás gyermekek számára a legalkalmasabb tevékenységi keret, foglalkozási forma, mely biztosítja számára a **szabad játékot**, a tevékenység szabad megválasztását.

❖ **Közvetve kötelező tevékenység**

Azon tevékenységet szervezzük így, amelyben az óvodapedagógus tudatosan és tervszerűen biztosítja a fejlesztéshez szükséges differenciált tevékenykedtetés feltételrendszerét.

❖ **Kötött tevékenység**

Azon tevékenységet szervezzük így, amely mozgásos, mozgásfejlesztő és egyéb eszközhasználatlalt járó tevékenység, amely baleseti forrás lehet, ezért az óvodapedagógustól fokozott figyelmet igényel, s párhuzamos tevékenységként nem megoldható.

A kötött tevékenység is lehetőséget ad a differenciálásra az egyéni fejlődési ütem figyelembevételével. A gyermek, ha igényli a tevékenység befejezése előtt kiléphet belőle.

A tevékenységekben megvalósuló tanulás heti tervezése

A külső világ tevékeny megismerése Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka Ének zene, énekes játék, gyermektánc	A gyermekek érdeklődésétől függően naponként bármikor kezdeményezhető
Verselés, mesélés	Naponta délelőtt és délután ugyanabban az időpontban ismétlődjön. A mese, vers feldolgozása a gyermekek érdeklődésétől függően bármikor kezdeményezhető.
Mindennapos mozgás	Naponta lehetőség szerint a szabad levegőn, frontálisan szervezett formában történik. Osztatlan csoportban a gyermekek fejlettségétől függően két csoportban.

A tevékenységekben megvalósuló „tanulás munkaformái” (6)

Frontális	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Mindennapos mozgás, mozgásos játékok ❖ Verselés, mesélés, dramatikus játék ❖ Ének zene, énekes játék, gyermektánc ❖ A külső világ tevékeny megismerése
Mikrocsoportos	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka ❖ Ének zene, énekes játék, gyermektánc ❖ A külső világ tevékeny megismerése
Egyéni	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Egyénre szabott fejlesztés

A tevékenységekben megvalósuló „tanulás időkeretei” (7)

	Verselés, mesélés	Ének zene, énekes játék, gyermektánc	Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka	Mindennapos mozgás, mozgásos játék	Külső világ tevékeny megismerése
3-4 évesek	<i>naponta 5-10'</i>	<i>heti 1x 10-15'</i>	<i>heti 1x 10-15'</i>	<i>naponta 10-15'</i>	<i>heti 1x 10-15' mindennap 10-15 perc</i>
4-5 évesek	<i>naponta 10-15'</i>	<i>heti 1x 15-20'</i>	<i>heti 1x 15-20'</i>	<i>naponta 15-20'</i>	<i>heti 1x 15-20'</i>

				<i>heti 1x</i> 20-30'	mindennap 10-15 perc
5-6-7- évesek	<i>naponta</i> 15-20'	<i>heti 1x</i> 30-35'	<i>heti 1x</i> 30-35'	<i>naponta</i> 20-25' <i>heti 1x</i> 30-35'	<i>heti 1x</i> 30-35' mindennap 15-20 perc

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- ❖ Testi fejlettségük eléri az életkornak megfelelő szintet. Testük arányosan fejlett, teherbíró, mozgásuk összerendezett, finommozgásuk, mozgáskoordinációjuk kellően fejlett.
- ❖ Lelkileg egészséges gyermekek óvodáskor végére készen állnak az iskolába lépésre.
- ❖ Érzékelésük, észlelésük tovább fejlődik (téri észlelés, téri tájékozódás, testséma).
- ❖ Közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama.
- ❖ Megjelenik a szándékos figyelem, növekszik annak tartalma, terjedelme.
- ❖ Megjelenik az elemi, fogalmi gondolkodás.
- ❖ Érthetően, folyamatosan beszélnek, kommunikálnak, tisztán ejtenek minden beszédhangot, végig hallgatják és megértik mások beszédét, önmagukat is képesek megértetni.
- ❖ Elemi ismeretekkel rendelkeznek önmagukról és környezetükről. (Lásd: Külső világ tevékeny megismertetésére nevelés)
- ❖ A szociálisan érett gyermekek készen állnak az iskolai élet és a tanító elfogadására, képesek együttműködni felnőttekkel és gyermektársaikkal.
- ❖ Rendelkeznek bizonyos fejlettségi akarattal, feladattudattal, szabálytudattal, melyeknek kialakulását kitartásuk, munkatempójuk, önállóságuk, önfegyelmük fejlődése biztosítja.

III. 4./4. Munka, munka jellegű tevékenységek

- ❖ A személyiségfejlesztés fontos eszköze a játékkal és a cselekvő tanulással sok vonatkozásban azonosságot mutató, azzal egybeeső munka és munka jellegű játékos tevékenység, melyet a gyermek önként – azaz szívesen és örömmel - aktívan végez.
- ❖ A gyermek munka jellegű tevékenysége magában foglalja az önkiszolgálást, segítségadást az óvodapedagógusnak és más felnőtteknek, az elvállalt naposi vagy egyéb munkákat, a környezet-, a növény- és állatgondozást.
- ❖ A munka elsősorban közösségért végzett tevékenység, a közösségi kapcsolatok, a kötelességteljesítés alakításának eszköze a saját és mások elismerésére nevelés egyik formája és a felelősségvállalás alakításának eszköze.
- ❖ A munka végzése közben fejlődik a gyermek testi-értelmi képessége és erkölcsi tulajdonsága (mint például: kitartás, önállóság, felelősség, céltudatosság). Megalapozódik a munka iránti tisztelete, eredményének megbecsülése, fontosságának, hasznosságának értelme.

Célunk

- ❖ "A gyermeki munka megszerettetésén keresztül a munkavégzéshez szükséges attitűdök és képességek, készségek, tulajdonságok kialakítása, melyek pozitívan befolyásolják a gyermekek közösségi kapcsolatát, kötelességteljesítését." (8)
- ❖ A munkavégzéshez szükséges készségek, képességek, kompetenciák alakítása:
Kognitív: pontosan értsék meg, mit várnak el tőlük, sajátítsák el az eszközök célszerű használatát, alakuljon ki összpontosítási képességük, munkaszervezési készségük.
Érzelmi-akarat: alakuljon ki önállóságuk, önértékelésük, önbizalmuk, kitartásuk.
Szociális-társas: alakuljon ki felelősségérzetük, feladattudatuk.

Óvodapedagógusi feladatok

- ❖ A gyermek a tervezett vagy spontán megvalósuló munkavégzés során minden esetben egyéni, a gyermek képességeihez igazodó pozitív értékelést igényel.
- ❖ Az óvodapedagógus ismerje meg az óvodába lépő gyermekek önkiszolgálási szintjét.
- ❖ Használja ki a munka jellegű játékos tevékenységek személyiségfejlesztő hatását.
- ❖ Az óvoda lehetőségei alapján biztosítson gazdag, változatos munkajellegű tevékenységeket.
Kerti munka a magaságysokban: a növények növekedésének, fejlődésükhöz szükséges feltételek megteremtésének megfigyeltetése.
Növények gondozásának megismertetése: öntözés, átültetés, szaporítás, csíráztatás, hajtás.
Állatokról való gondoskodás megismertetése: etetés, tisztántartás, gondoskodás a megfelelő ételféleségekről.
- ❖ Tudatosan tervezze, szervezze meg a közösségért végzett tevékenységfomákat: naposi munka, állandó- és alkalmi munka, növény- és kisállat gondozás.
- ❖ Munkához való viszonyában legyen példaadó a gyerekeknek, munkatársaknak és szülőknek egyaránt.
- ❖ A gyermekek fejlettségi szintjét, teherbírását figyelembe véve fokozatosan vezesse be az egyes munkafajtákat.
- ❖ Ismertesse az adott munka folyamatát, a munkához szükséges eszközöket, szoktassa a gyermekeket az eszközök rendben tartására.
- ❖ A dajkával együtt segítse a gyermekek munkavégzését.
- ❖ Alakítsa ki a rendszeres munkavégzéshez pozitív viszonyt buzdítással, megerősítéssel, folyamatos értékeléssel legyen konkrét, reális a gyermekhez mérten fejlesztő hatású.
- ❖ Ösztönözze a szülőket, hogy a gyermekek otthon is gyakorolhassák az önkiszolgálás és egyéb munkajellegű tevékenységeket.
- ❖ Biztosítson megfelelő eszközöket a munkák elvégzéséhez (célszerűség, méret, anyag, hozzáférhetőség)
- ❖ Ismertesse a gyermekekkel elődeink munkaeszközeit, tájházak, múzeumok, kiállítások látogatásával.
- ❖ A munka jellegű feladatokat elsősorban jutalomból adja és ne büntetésként.

Gyermei tevékenységek

- ❖ Gyakorolják az önkiszolgálás során azokat a fogásokat, készségeket, melyek az egyéb munkajellegű tevékenységek elvégzésére alkalmassá teszi őket. (Lásd: Egészséges életmódra nevelés)
- ❖ Kapcsolódnak be a munkajellegű, közösségért végzett tevékenységekbe: naposi munka, állandó- és alkalmoszerű munkák, növény- és kisállat gondozás.
- ❖ Vállaljanak naposságot önkéntes alapon, ismerjék meg a munka folyamatát, menetét. A kisebb gyermekek az óvodapedagógus és a dajka segítségével végezzék az étkezési előkészületeket.
- ❖ 5-6-7 éves korban önállóan töltsenek a poharukba folyadékot, önállóan merjenek levest a tányérjukba.
- ❖ A nagyobb gyermekek önállóan, ízlésesen terítsenek, étkezések után segítsenek az asztal és környékének rendberakásában.
- ❖ Vegyenek részt alkalmoszerűen ismétlődő munkálatokban: tegyék helyre a játékokat, rendezzék át a csoporttermet.
- ❖ Ügyeljenek a környezet rendjének megőrzésére, segítsenek annak tisztán tartásában (csoportszoba, udvar, óvoda környezete).
- ❖ Végezzenek egyéni megbízatásokat: ajándékkészítés a kisebbeknek, egymásnak, segítsenek a kicsik öltöztetésében.
- ❖ A szülőkkel együtt vegyenek részt az ünnepek előtti készülődésben: takarítás, teremdíszítés, sütés-főzés, stb.
- ❖ A gyermekek vegyenek részt növény- és állatgondozásban. Csíráztassanak, rügyeztessenek, ápolják a szobanövényeket, segítsenek virágoskert kialakításában, az óvoda udvarának gondozásában.
- ❖ Lehetőség szerint gondozzanak akváriumot, terráriumot, helyezzenek el madárodút, madáretetőt.
- ❖ A felnőttekkel együtt közösen gyűjtsenek terméseket, magvakat, növényeket és rendezzék el ezeket az élősarokban.
- ❖ Aktívan vegyenek részt a szelektív hulladékgyűjtésben, komposztálásban.
- ❖ Munka jellegű tevékenységeiket a felelősségérzet, a feladattudat és a kitartás jellemezze.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

- ❖ Szívesen vállal egyéni megbízatásokat.
- ❖ Örömmel segít társainak, a kisebbeknek.
- ❖ Az étkezőasztalt esztétikusan megteríti, étkezés után rendet rak.
- ❖ Aktívan vesz részt a teremrendezésben, ágyazásban.
- ❖ Önállóan gondozza, védi, óvja a környezetében lévő növényeket, kisállatokat.
- ❖ Szeret meglepetést készíteni társainak, a felnőtteknek.
- ❖ Szívesen végez munka jellegű tevékenységeket.
- ❖ Munkáját kitartással, örömmel végzi.
- ❖ A munkavégzéshez, tevékenységekhez szükséges eszközöket önállóan használja, esztétikusan elrakja.
- ❖ Ügyel saját személye és környezete rendjére.

III. 4./5. Verselés, mesélés

- ❖ A verselés mesélés során az óvodapedagógus és a gyermek személyes kapcsolata által a „gyermek nagy érzelmi biztonságban érzi magát, s a játéktevékenységhez hasonlóan a mesehallgatás elengedett intim állapotában eleven, belső képvilágot jelenít meg. A belső képalkotásnak ez a folyamata a gyermeki élményfeldolgozás egyik legfontosabb formája.
- ❖ Az óvodapedagógus élőszavas mesemondása és az irodalmi alkotások sokoldalú feldolgozása elősegíti a gyermek belső képalkotását, a fantázia, a képzelet a kreativitás és a gondolkodás fejlődését.
- ❖ Óvodánkban a verselés mesélés tevékenységének tervezése kéthetes ciklusban történik. Az óvodapedagógus az adott témának és pedagógiai céloknak megfelelően egy, vagy kéthetes időtartamban mesél- versel, illetve lehetőséget biztosít az irodalmi alkotások sokoldalú feldolgozására: Mesejáték, bábjáték, drámajáték, önálló mesélés- verselés, ábrázoló tevékenység, mozgás, mímelés, egyéb tevékenység.
- ❖ A magyar gyermekköltészet, a népi, dajkai hagyományok hatására a gyermek tapasztalatokat szerez képi és konkrét formában - esetlegesen a bábozás és dramatikus játék segítségével - a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyairól, a lehetséges megfelelő viselkedésformákról. A mindennapos mondókázás, verselés, mesélés a gyermek értelmi, érzelmi, erkölcsi fejlődésének egyik legfőbb segítője.
- ❖ Az irodalmi élmények csodákkal és átváltozásokkal ráébresztik a gyermeket a mélyebb értelemben vett pszichikus realitásra és a külvilágra irányított megismerési törekvésekre.
- ❖ Az érzelmi biztonság megadásának s az anyanyelvi nevelésnek egyaránt fontos eszközei a többnyire játékos mozgásokkal is összekapcsolt mondókák, dúdolók, mesék és versek.
- ❖ „A népi - népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi -, a klasszikus és a kortárs irodalmi művek egyaránt” helyet kapnak jeles napjainkon, nemzeti ünnepeinken és a hétköznapokon.
- ❖ A mindennapos mesélés, mondókázás és verselés a kisgyermek mentális higiéniájának elmaradhatatlan eleme.

Célunk

- ❖ "A gyermekek érzelmi-értelmi és erkölcsi fejlődésének segítése, pozitív személyiségjegyeinek megalapozása a mágikussággal, a csodákkal teli meseélmények segítségével és a versek zeneiségével, rímeinek csengésével." (9)
- ❖ Az élőszavas mesemondással a gyermek szókincsének gazdagítása, a gondolatvilágának, világnézetének alakítása.
- ❖ A képzelet, a fantáziaműködésének teret adva, annak fejlesztése.
- ❖ A gyermekek korának megfelelő irodalmi élmények nyújtásával az irodalmi érdeklődés felkeltése, a magyar kultúra értékeinek átörökítése.

Óvodapedagógusi feladatok

- ❖ A felhasznált irodalmi anyagot, a népköltészet tárházából merítse, érvényesüljön a pedagógiai- pszichológiai módszertani tudatosság.
- ❖ Teremtse az irodalmi élmények befogadásához szükséges családi, szeretetteljes, nyugodt légkört: biztosítsa a hangulatkeltő elemeket, hogy a gyermekeknek örömforrás legyen az irodalommal való találkozás.
- ❖ Ismerje a mindennapi élet hagyományaihoz, szokásaihoz, jeles napokhoz, ünnepekhez, a természet jelenségeihez kapcsolódó mondókákat, találós kérdéseket, szólásokat, közmondásokat és a dramatikus népszokásokat.
- ❖ Mese és versválasztása, tervezése során figyeljen a csoportprofil meghatározó elemeire. Az általa választott irodalmi, népi alkotások legyenek gyermekközpontúak, igényesek és tiszta forrásból táplálkozzanak.
- ❖ Az irodalmi nevelésben kapjanak helyet a népi, klasszikus és kortárs irodalmi művek egyaránt.
- ❖ Élőszavas mesemondásával segítse elő a gyermek belső képalkotását.
- ❖ A kialakított szokásrendszer, rítusok által teremtett hangulatban élő szóval meséljen a gyermekeknek, ezzel segítse a gyermek belső képalkotó folyamatainak képzeletének fejlődését, a mesetransz állapotának megélését.
- ❖ Az óvodapedagógus előadása legyen összhangban metakommunikációs jelzéseivel, irodalmi előadása legyen fantáziagazdagító.
- ❖ Ösztönözze a gyermeket saját vers és mesealkotásra, annak mozgással és/ vagy ábrázolással történő megjelenítésére.
- ❖ Javasolja a szülőknek, hogy otthon is rendszeresen meséljenek, verseljenek, mondókázzanak, ajánljon nekik irodalmi műveket.
- ❖ Tájékoztassa a szülőket a rendszeres élőszavas mesemondás, meseolvasás pozitív hatásmechanizmusáról, és ennek hiányában a fejlődés várható mutatóiról.
- ❖ Szervezzen könyvtár és színházlátogatásokat.

Gyermei tevékenységek

- ❖ Éljk át többször az ölbeli mondókázás örömét, az óvodapedagógussal együtt ismételjék az állathívogatókat, altatókat, kiolvasókat, hangutánzó népi mondókákat.
- ❖ Ismerjenek az évszakokhoz kapcsolódó természeti jelenségekről, környezetükben élő növényekről, állatokról szóló népi mondókákat, találós kérdéseket.
- ❖ A gyermekek élményeikhez kapcsolódva mondogassanak vidám, groteszk, humoros verseket is.
- ❖ Fokozzák az ünnepek, a jeles napok hangulatát egy-egy odaillő vers mondogatásával.
- ❖ Törekedjenek a szavak gondos, tiszta ejtésére, az értelemszerű hangsúlyozásra.
- ❖ Az egyszerű állatmeséken keresztül fokozatosan szokjanak hozzá a hosszabb, bonyolultabb mesék meghallgatásához.
- ❖ Legyen több kedvenc mesekönyvük, melyeknek lapozgatása közben idézzék fel a hallott meséket, találjanak ki újabb történeteket.

- ❖ A délutáni pihenés alkalmával a nagyobb gyermekek kérik az óvodapedagógusuktól a folytatásos meséket.
- ❖ A mese cselekményét fejezzék ki mozgással, arcjátékkal.
- ❖ Halljanak olyan közmondásokat, szólásokat, amelyek segítik az erkölcsi ítélőképességük alakulását.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

- ❖ Várja, igényli a mesehallgatást.
- ❖ Mesekezdeményezéseken szívesen vesz részt.
- ❖ Szívesen hallgat mesét, képes azonosulni kedvenc mesehőisével.
- ❖ Szívesen hallgat, ismételtet mondókákat, népi rigmusokat, verseket.
- ❖ Néhány mesét, verset, mondókát képes emlékezetből felidézni.
- ❖ Folytatásos mesék, verses mesék, meseregények szálait össze tudja kötni.
- ❖ Gondosan bánik a könyvekkel.
- ❖ Tud történeteket kitalálni, azt elmondani, megjeleníteni.
- ❖ Különbséget tud tenni a jó, a rossz, a pozitív és a negatív érzelmek között.
- ❖ Gondolatait érthetően ki tudja fejezni.

III. 4./6. Ének, zene, énekes játék, tánc

- ❖ Az óvodában a környezet hangjainak megfigyelése, az ölbéli játékok, a népi gyermekdalok, az éneklés, az énekes játékok, a zenélés örömet nyújtanak a gyermekeknek, egyben felkeltik a zenei érdeklődését, formálják zenei ízlését, esztétikai fogékonyságát.
- ❖ Az élményt nyújtó, közös ének-zenei tevékenységek során a gyermek felfedezi a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés örömét.
- ❖ Az óvodai ének-zenei nevelés feladatainak eredményes megvalósítása, megalapozza, elősegíti a zenei anyanyelv kialakulását.
- ❖ Az énekes népi játékok és az igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások fontos eszközül szolgálnak a gyermek zenei képességeinek (ritmus, éneklés, hallás, mozgás) és zenei kreativitásának alakításában.
- ❖ A zenei képességek fejlesztése mikrocsoportos formában történik, a zenés mozgásos tevékenységek, a népi gyermekjátékok szervezése frontálisan valósul meg.
- ❖ A zenei anyag többsége a naptári évhez, a természet jelenségeihez, az évszakok változásaihoz, az emberi élet fordulópontjaihoz, valamint különböző – állami, egyházi, jeles -ünnepekhez fűződik.” (ONOAP)
- ❖ „Az ének, a zene, a népi játék a néptánc, a néphagyomány, az ünnep meghatározó szerepet tölt be a nemzeti nevelésben, az élményalapú értékközvetítés eszközeivel, korosztályi sajátosságokra építve.” (ONOAP)(16)

Célunk

- ❖ "A közös éneklés, a közös játék örömeinek megéreztetése, ami fejleszti a gyermekek zenei ízlését, esztétikai fogékonyságát.
A gyermekek jussanak minél több olyan zenei élményhez, ami megalapozhatja zenei anyanyelvüket." (10)
- ❖ A szülőföld értékeinek átörökítése a népzene, a népdal, a népszokások és a népi hangszerek által.

Óvodapedagógusi feladatok

- ❖ A felhasznált zenei anyagot – dalok, dalos játékok, mondókák - válogassa igényesen, az adott korcsoport életkorának és képességszintjének megfelelően. A népi dalokat, gyermekdalokat, mondókákat tiszta forrásból válogassa.
- ❖ Juttassa a gyermekeket zenei élményhez, keltse fel zenei érdeklődésüket, formálja ízlésüket, esztétikai fogékonyságukat. Szerettesse meg a gyermekekkel az éneklést, az énekes játékokat, szoktassa őket a szép, tiszta éneklésre.
- ❖ Egyénileg segítse az éneklésben, ritmusérzékben kiemelkedő tehetségeket, hívja fel erre a szülők figyelmét.
- ❖ Fejlessze a gyermekek nyelvi képességeit zenei készségfejlesztő játékokkal, melynek elemei: a tiszta, csengő hangképzés, egyenletes lüktetés, dallam- és ritmusmotívum visszaadása, a tempó, a dinamika, a hangmagasság érzékelése, éneklése és a zenei hangsúlyok kiemelése, a zörejhangok megfigyeltetése.
- ❖ Az óvodapedagógus szeressen és tudjon tisztán énekelni, rendelkezzen hangszeres tudással.
- ❖ A mindennapos éneklés, zenélés, népi játékok, táncok a felnőtt minta spontán utánzása által beépül a gyermek tevékenységeibe.
- ❖ A gyermekdalok ritmusából fakadó harmonikus mozgással fejlessze a gyermekek mozgáskultúráját.
- ❖ Ismertesse meg a gyermekeket népi hangszerekkel, és azok készítésével: köcsögduda, doromb, citera, levélsíp, nádsíp, stb.
- ❖ Ismerje azokat a játszható énekes népszokásokat, melyek megfelelnek a gyermekek életkori sajátosságainak (mint például: szüreti mulatság, farsang, lakodalmas, pünkösdlő).
- ❖ Az ünnepvárás és készülődés hangulatát fokozza énekléssel, zenéléssel és zenehallgatással.
- ❖ A zenehallgatási anyag megválasztásánál vegye figyelembe a nemzetiségi, etnikai kisebbségi nevelés esetén a gyermekek hovatartozását.

Gyermeki tevékenységek

- ❖ Játék közben szerezzenek zenei készségeket, ismerjék meg a zenei alapfogalmakat: (tempó, dinamika, hangmagasság).
- ❖ Énekeljenek csoportosan és egyénileg halkan-hangosan, magasan-mélyen, tempóváltoztatással és dallambújtatással.
- ❖ Figyeljék meg a természet hangjait, az emberi-állati hangokat, hangszerek hangjait és a környezet zörejeit.

- ❖ Érzékeltessék különböző mozdulatokkal az egyenletes lüktetést, a motívumok hangsúlyát, a mondókák, dalok ritmusát.
- ❖ Tudják használni a népi ritmuseszközöket, készítsenek ritmushangszereket.
- ❖ Játsszanak egyszerűbb és bonyolultabb játékokat: párcsere, kapus, hidas, sorgyarapító-fogyójátékokat.
- ❖ Szívesen hallgassák óvodapedagógusuk énekét, hangszeres játékát, igényeljük a mindennapos éneklést, zenélést.
- ❖ Az énekes népszokások játéka közben gazdagodjon mozgáskultúrájuk, alakuljanak viselkedési szokásaik.
- ❖ Az óvodapedagógus utánzásával sajátítsanak el egyszerűbb táncos lépéseket, forgásokat.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

- ❖ Élvezettel hallgat zenét, szívesen játszik énekes játékokat.
- ❖ Tud ritmust, mozgást, dallamot rögtönözni.
- ❖ Tud néhány dalt, tisztán, helyes szövegkiejtéssel egyedül is énekelni.
- ❖ Tud dallam, vagy ritmusmotívumokat egyénileg visszaénekelni.
- ❖ Tud társaival térformákat alakítani, különböző mozdulatokat velük együtt esztétikusan végezni.
- ❖ Felismeri a gyors-lassú közötti különbséget, és helyesen alkalmazza.
- ❖ Felismeri a magas-mély éneklés közötti különbséget, tud magasan és mélyen énekelni.
- ❖ Felismeri a halk-hangos közötti különbséget, tud halkán-hangosan beszélni, énekelni.
- ❖ Tudja érzékeltetni az egyenletes lüktetést, a dalok ritmusát, a motívumhangsúlyt.
- ❖ Az éneklést ütőhangszerrel tudja kíséni.

III. 4./7. Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

- ❖ A gyermek egyéni fejlettségéhez és képességéhez igazodva segíti a képi-plasztikai kifejezőképesség, komponáló-, térbeli tájékozódó- és rendezőképessegek alakulását, a gyermeki élmény és fantáziavilág gazdagodását és annak képi kifejezését: a gyermekek tér-forma és szín képzeletének gazdagodását, képi gondolkodás fejlődését, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítását.
- ❖ A gyermek belső képe az alkotás során gazdagodik.
- ❖ Az ábrázolás különböző fajtái a rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézi munka, ezen felül a népi- és műalkotásokkal, hagyományokkal, szokásokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés lehetőséget biztosítanak a gyermeki személyiség fejlesztésére.

Célunk

- ❖ "A gyermekek tér-forma-szín képzetének gazdagítása, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítása." (11)

- ❖ A gyermekek élmény- és fantáziavilágának képi, szabad önkifejezéséhez a lehetőségek biztosítása.

Óvodapedagógusi feladatok

- ❖ Juttassa el a gyermekeket az ábrázolás élményéhez, keltse fel bennük a gyönyörködést, az elutasítást, a csodálkozást, a díszítőkedvet és az alkotás örömét.
- ❖ Ismertesse meg a gyermekeket az eszközök használatával, a különböző anyagokkal, festés, mintázás, kézimunka különböző technikai alapelemeivel és eljárásaival.
- ❖ Biztosítsa élményeik, fantáziájuk és megfigyeléseik képi és térbeli megjelenítésének lehetőségeit.
- ❖ Legyen igényes és mértéktartó a környezet formálásában, gyakoroltassa az esztétikus környezet felismerését, óvását. Fejlessze a gyermekek esztétikai fogékonyságát, értékelő-képességét.
- ❖ Gyermeki alkotásokat közösségi rendezvényen mutassa be és a tehetségeket bátorítsa. A tehetséges gyermekek kibontakozását egyénre szabott többletfeladattal, rajzpályázatokra való felkészítéssel segítse.
- ❖ Törekedjen a természetes anyagok (agyag, termések, növények, állati eredetűek, textíliák) használatára.
- ❖ A csoportszoba elrendezése során arra törekszik, hogy mind az eszközöket, természetes anyagokat a gyermek számára elérhető, bármikor választható helyen tartsa.
- ❖ A hagyományos óvodai ábrázolást bővítse hagyományőrző elemekkel, népi kismesterségeket őrző technikákkal, eszközökkel.
- ❖ Segítse a játéktevékenységet gazdagító tárgyak készítését, ismertesse a kézműves anyagok felhasználási módját.
- ❖ Biztosítson megfelelő helyet, időt és eszközt a nyugodt vizuális alkotáshoz.
- ❖ A gyermekek által létrehozott alkotást pozitívan értékelje.

Gyermeki tevékenységek

- ❖ Ismerkedjenek meg az ábrázolás alaptevékenységeivel: képalakítás, plasztikai munka, építés eszközeivel, technikájával.
- ❖ Készítsenek képeket festéssel, rajzolással, papírragasztással, karcollással és nyomattal.
- ❖ Rajzoljanak ceruzával, viasszal, zsírkrétával, filc- és rostirónnal, fapálcával, kisebb-nagyobb felületekre, használjanak különböző nagyságú ecseteket.
- ❖ Firkálgassanak, rajzoljanak, fessenek kedvük szerint, képzeteik, emlékképeik, képzeletük nyomán.
- ❖ Hozzanak létre színkeveréssel különböző színárnyalatokat, gyönyörködjenek az általuk létrehozott formákban.
- ❖ Spárga, fonál, textil, gyapjú és termések felhasználásával alakítsanak ki képeket.
- ❖ Mintázzanak emberalakokat, állatokat, tárgyakat, ismerkedjenek meg az anyagok formálhatóságával, gömbölyítsenek, gyurkáljanak, nyomkodjanak, hengerítsenek és sodorjanak.

- ❖ Jelenítsék meg a mesék, dalok, történetek elképzelt szereplőit, jeleneteit, képi-plasztikai eszközökkel.
- ❖ Egyéni ötleteikkel vegyenek részt környezetük alakításában, díszítésében, rendezésében.
- ❖ Állítsanak össze nagyobb méretű elemekből búvóhelyeket, sátrakat, házakat.
- ❖ A lehetőséghez mértén látogassanak műemlékeket, kiállításokat, múzeumokat és kézműves műhelyeket.
- ❖ A hagyományos óvodai ábrázolás eszközei és technikái mellett sajátítsák el a népi kismesterségeket őrző elemeket is: a kézi szövést, viaszolást, agyagozás, csuhézés, szalmadíszek készítésének elemeit.
- ❖ Sajátítsák el utánpótlás útján egyszerűbb játékeszközök (rongybaba), természeteszközök (kukoricahegedű) készítését.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

- ❖ Örömmel, önállóan alkot, elmélyülten tevékenykedik.
- ❖ Képzőművészetben egyéni módon jeleníti meg élményeit, elképzeléseit.
- ❖ Forma- és emberábrázolásában megjeleníti a részleteket.
- ❖ Színhasználata változatos, ismeri a színárnyalatokat.
- ❖ Az ismert technikákat nagyfokú önállósággal alkalmazza.
- ❖ Önállóan és csoportban is készít játékokat, ajándékokat, kellékeket.
- ❖ Díszítő, tervező feladatokat önállóan, különféle módon képes megoldani.
- ❖ Tud formákat mintázni elképzelése, megfigyelése, egyéni ötlete alapján.
- ❖ Téralkotásban, építésben együttműködik társaival.
- ❖ Szívesen szépíti, díszíti környezetét, képes rácsodálkozni a szépre.

III. 4/8. Mozgás

- ❖ A rendszeres, mindennapos mozgástevékenység, a gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos játékok és feladatok, a pszichomotoros készségek és képességek kialakításának, formálásának és fejlesztésének eszköze.
- ❖ Az óvodáskor a természetes hely-, helyzetváltoztató- és finommotoros mozgáskészségek tanulásának, valamint a mozgáskoordináció intenzív fejlődésének időszaka, amelyeket sokszínű, változatos és örömteli, érzelmi biztonságban zajló gyakorlási formákkal, játékokkal segítünk elő.
- ❖ A mozgásos játékok, tevékenységek, feladatok rendszeres alkalmazása kedvezően hat a kondicionális képességek közül az erő és az állóképesség fejlődésére, melyek befolyásolják a gyermeki szervezet teherbíró képességét, egészséges fejlődését. A helyes testtartáshoz szükséges izomegyensúly kialakulását segítik, továbbá a gondozás, és egészséges életmódra nevelés hatásait felerősítik. A mozgásos játék, a gyermek egészséges testi fejlődését szolgálja, fejleszti a gyermekek természetes mozgását testi képességeit (járás, futás, ugrás, támasz, függés, egyensúlyozás, dobás).

- ❖ A komplex testmozgások beépülnek az óvodai élet egyéb tevékenységeibe is, együtt hatnak a gyermek személyiségének – a pozitív énkép, önkontroll, érzelmszabályozás, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás – fejlődésére.”
- ❖ A spontán – a játékban, azon belül a szabad játékban – megjelenő mozgásos tevékenységeknek, az egészségfejlesztő testmozgásnak az óvodai nevelésünk minden napján, az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve, minden gyermek számára lehetőséget biztosítunk. Törekszünk a gyermekeket legjobban fejlesztő, kooperatív mozgásos játékok széleskörű alkalmazására, a szabad levegő kihasználására. (12)

Célunk

- ❖ "A gyermekek természetes, harmonikus mozgásának, testi képességeinek fejlesztése játékos formában. Cél továbbá a gyermekek tájékozódásának, alkalmazkodó képességének, valamint a személyiség akarati tényezőinek fejlesztése úgy, hogy megmaradjon a gyermekek szabad mozgáskedve." (13)
- ❖ A pedagógus által tervezett és irányított testnevelési játékokkal a mozgáskultúra fejlesztése.
- ❖ Válgát igénnyé, majd szokássá a mindennapos mozgás.

Óvodapedagógusi feladatok

- ❖ Napi rendszerességgel szervezzen mozgásos tevékenységet, korosztálytól függően legalább 15-30 perc időtartamban. A mozgás tevékenységet levegőn tartjuk, időjárástól függően.
- ❖ A mindennapos mozgás megszervezése során a „Stephens-Sarlós” Program kollektív mozgásanyagát használják az óvodapedagógusok frontális, vagy mikrocsoportos formában.
- ❖ Adjunk lehetőséget a gyermekeknek, hogy megismerjék a magyar néptánc elemeit, azokat játékos formában, spontán, vagy szervezett formában végezzék. Adjunk lehetőséget a zenére végezhető mozgásra. Tanítsunk mozgásos népi játékokat.
- ❖ Sokszínű, változatos és örömteli, érzelmi biztonságban zajló gyakorlási formák, játékok gyakorlásával biztosítsa a mozgás és az értelmi fejlődés kedvező egymásra hatását.
- ❖ Egészítse ki a szabad játék kereteiben végzett mozgásos tevékenységeket irányított mozgásos tevékenységgel.
- ❖ Játékos formában biztosítsa a gyerekeknek a mozgáslehetőséget, figyelve arra, hogy a tevékenység közben a gyermekek mozgás aktivitása az egyéni igényeknek megfelelően valósuljon meg.
- ❖ A különböző mozgások elsajátításának folyamatát építse a gyermekek mozgástapasztalataira – az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve -, játékos kedvére.

- ❖ Fejlessze a gyermekek testi képességét, erősítse szervezetüket, alakítsa ellenálló képességüket.
- ❖ Használja ki a differenciált terhelés lehetőségeit az egyensúlyérzék, a ritmusérzék, a motorikus képességek fejlesztése terén.
- ❖ A tehetségek gondozását egyéni fejlesztéssel, a sportnapokon való aktív részvétellel, esetleg szakember bevonásával végezze.
- ❖ Alakítsa testfogalmukat és a helyes testtartásukat.
- ❖ Fejlessze tér- és időbeli tájékozódásukat.
- ❖ Céltudatosan szervezzen népi mozgásos játékokat, melyekkel fejleszti mozgásműveltségüket, mozgáskoordinációjukat.
- ❖ Szoktassa a gyermekeket rendszeres, aktív mozgáshoz.
- ❖ Használja ki az időjárás, és az óvoda udvarának lehetőségeit (napfürdőzés, pancsolás, szánkózás, csúszkálás, mászókázás, egyensúlyozás, biciklizés, labdázás, stb.) s ezáltal fokozza a gyermekek edzettségét, teherbíró-képességét.
- ❖ Szervezzen hasznos szabadidő programokat a családokkal együtt, tudatosítsa a szülőknél és gyermekeknél a mozgás, az edzés egészségmegőrző szerepét.

Gyermei tevékenységek

❖ Szabad, spontán mozgás

- Szívesen játszanak mozgásos népi játékokat: szembekötősdit, labdacicát, célbadobást, ugróiskolát, kötélhúzást, várvédő játékokat, stb.
- Gyakorolják a természetes és egyéb mozgásokat: fogó, árokfogó, gurulások, bújócskák, futások.
- A mozgásos tevékenységekhez használják ki az udvar adta lehetőségeket. Mozogjanak fás, füves, bokros területen, szaladgáljanak, guruljanak domboldalon. Téli időszakban csúszkáljanak, szánkózzanak, hógolyózzanak. Nyáron napfürdőznek, pancsoljanak, járjanak mezítláb.

❖ Mozgás, mozgásos játékok:

- Végezzenek futásgyakorlatokat: futás különböző irányban, feladattal, akadályon át, fel- és lelépéssel, átbújással, tárgyhordozással, stb.
- Ismerjék meg és gyakorolják a fokozódó futást, a gyorsfutást és a lassú futást.
- Játsszanak ugrásgyakorlatokat- szökdeléseket, sorozatugrálások, rövid nekifutásból fellépés majd leugrás, egy lábon, páros lábon, fel-leugrás két lábra, játékos helyből távolugrás, szökdelés páros és egy lábon haladással különböző magasságú és különböző távolságban elhelyezett tárgyakon át. Gyakorolják a magas- és távolugrásokat.
- Ismerkedjenek a dobás és labdagyakorlatokkal: hajítsanak helyből, harántterpeszállásból célba, távolba, próbálgassák a célbadobást egykezes, kétkezes alsó- és felsődobást. Tudjanak labdát feldobni, elkapni, különböző testhelyzetekben gurítani, labdát vezetni járás és futás közben. Tudjanak párokban labdázni.
- Jelenjenek meg a talajtorna elemei: gurulás a test hossz tengelye körül, gurulóátfordulás, kézállás előgyakorlata, kézállás.

- Az egyensúlyérzék fejlesztése érdekében járjanak vonalon, vízszintes és rézsútós szereken, különböző fej-, kar-, és lábmozgásokkal összekötve.
- Tudják használni a különböző kéziszerkeket: babzsák, szalag, karika, bot, kötél, medicinlabda.
- Végezzenek tartásjavító gerinc és láb prevenciós gyakorlatokat.
- Mozogjanak zenére, végezzenek játékos, táncos mozdulatokat, játszanak népi játékokat.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

- ❖ A mozgásos tevékenységeket örömmel végzi.
- ❖ Tud ütemtartással járni.
- ❖ Képes tempó- és irányváltoztatással járni, futni.
- ❖ Tud helyben labdát vezetni.
- ❖ Tud egykezes felsődobással célba dobni.
- ❖ Egyensúlyérzéke fejlett, mozgása összerendezett.
- ❖ Egyéni, csoportos, sor- és váltóversenyben betartja a szabályokat.
- ❖ Tapasztalható nála az egészséges versenyszellem és önuralom.
- ❖ Ismeri az irányokat, tud a térben tájékozódni.
- ❖ Utasításoknak megfelelően, helyesen végzi a gyakorlatokat.

III. 4./9. A külső világ tevékeny megismerése

- ❖ A gyermek változatos tevékenységek közben felfedezi környezetét, fejlődik megfigyelőképessége, képzelete, gondolkodása, emlékezete. Olyan tapasztalatok birtokába jut, amelyek az életkorának megfelelő biztonságos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek.
- ❖ A környezet megismerése során alakul a gyermek társas magatartása, fejlődik beszédmegértő nyelvi kifejezőképessége.
- ❖ Megismerve a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi néphagyományok, szokások és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja azok szeretetét, védelmét.
- ❖ Megtanulja szeretni és óvni a közösséghez való tartozás élményét, a nemzeti, családi és a tárgyi kultúra értékeit.
- ❖ A gyermek a környezet megismerése során matematikai tartalmú tapasztalatokat szerez. Felismeri a mennyiségi, alaki, nagyságbeli és téri viszonyokat. Alakul ítélőképessége, fejlődik tér-sík mennyiségsszemlélete.

Célunk

- ❖ "A közvetlen és tágabb környezet felfedezése során a gyermekek pozitív érzelmi viszonyának kialakítása a természeti- emberi- tárgyi világ értékei iránt. A környezet megismerése közben a gyermekek mennyiségi, alaki, nagyságbeli, tér- és síkbeli szemléletének alakítása." (13)

- ❖ Célunk továbbá, hogy a gyermekek a helyi néphagyományok, szokások felelevenítése által megismerjék a természet törvényszerűségeit, gyakorlati tapasztalatokat szerezzenek az őket körülvevő világról.
- ❖ A természetet szerető, védő emberi értékek alakítása, környezettudatos viselkedés megalapozása és a gyermekek, családok fenntarthatósági szemléletének formálása.

A környezet megismerésének tevékenységeit az alábbi területeken biztosítjuk:

Társadalmi és természeti környezet megismerése;

Környezet-átalakítás – Környezetvédelem.

Óvodapedagógusi feladatok

- ❖ Keltse fel, tartsa ébren a gyermekek kíváncsiságát, megismerési vágyát; fedeztesse fel a szűkebb és tágabb természeti – emberi - tárgyi környezet formái, mennyiségi, téri viszonyait, láttassa meg az összefüggéseket, ok-okozati viszonyokat.
 - ❖ Biztosítson változatos tevékenységeket a felfedezésre, megfigyelésre, megismerésre a gyermekek életkori sajátosságainak figyelembevételével (játékos tevékenységek, szenzitív játékok, problémahelyzet előidézése, kísérlet, vizsgálat).
 - ❖ Törekedjen az élővilág sokoldalú megismertetésére.
 - ❖ Alakítsa aktívan, kedvvel, a gyermekekkel együtt a környezetet, legyen számára természetes az ünnepek előtti takarítás, szépítés, udvartisztogatás.
 - ❖ A mindennapok népszokásörző tevékenységein keresztül erősítse a természethez, a szülőföldhöz való kötődést.
 - ❖ Ismertesse meg a környezetvédelem alapjait: a föld, a levegő, a víz, a növény- és állatvilág, valamint a tájvédelem meghatározó szerepét.
 - ❖ Alapozza meg a környezetbarát szokásokat, például takarékoskodás a vízzel, árammal, papírral, ismertesse meg a gyermekeket a szelektív hulladékgyűjtéssel.
- Szervezze meg:
- ❖ Az évszakok változásaiból fakadó időjárási megfigyeléseket, egy-egy jeles névnaphoz kapcsolódó népszokással gazdagítsa azokat. (Borbála ág, stb.)
 - ❖ Az időjárás változásaiból fakadó, a hagyományos népi életmódot utánzó munkálatokat. (palántanevelés, növénygondozás, levélseprés, stb.)
 - ❖ A gyümölcs- és szőlőszüretet lehetőség szerint családoknál, elevenítse fel szüreti népszokásokat.
 - ❖ A szülők, nagyszülők segítségével a hagyományos szüreti felvonulást.
 - ❖ Termések, gyógynövények gyűjtését, s azok megfelelő szárítását, tárolását, felhasználását.
 - ❖ Élő és természetsarok gondozását (akvárium, növények).
 - ❖ Télen a madarak etetését.
 - ❖ Rendszeres környezetmegismerő játékot, kirándulásokat.
 - ❖ Sétákat az óvoda közvetlen környékére, látogatásokat a település intézményeibe.
 - ❖ A jeles napokra és az ünnepekre való készülődés tevékenységeit.

- ❖ Vonja be a családokat a környezetalakító természetvédő és néphagyomány-ápoló tevékenységekbe. (pl. udvarrendezés, dísztavacska kialakítása).

Gyermei tevékenységek

- ❖ Beszélgessenek a családról, a család legfontosabb szükségleteiről, a családtagok otthoni munkájáról, szüleik foglalkozásáról, a családtagok egymáshoz való viszonyáról, a családi hagyományokról.
- ❖ Figyeljék meg a természet változásait, szerezzenek tapasztalatokat a természeti jelenségekről és ismerjenek meg egy-egy jeles névnaphoz kapcsolódó szokást.
- ❖ Végezzenek időjárési megfigyeléseket.
- ❖ Figyeljék meg a napszakokat, gyakorolják az ehhez kapcsolódó tevékenységeket.
- ❖ Érezzék meg az ember és a természet kapcsolatát.
- ❖ Ismerjék meg testrészeit, gyakorolják önállóan tisztántartásukat, ismerjék meg érzékszerveiket, azok funkcióit és védelmét.
- ❖ Szerezzenek tapasztalatot az orvos, védőnő, betegellátás feladatairól.
- ❖ Tapasztaltszerzés során sajátítsák el a közlekedés helyes viselkedési szokásait.
- ❖ Látogassanak el közintézményekben, könyvtárba, múzeumba, színházba, kiállításokra, iskolába és óvodába.
- ❖ A növények, állatok gondozása közben szerezzenek tapasztalatot fejlődésükről, hasznukról, ismerkedjenek meg a hagyományos munkákkal.
- ❖ Gyűjtsenek terméseket, gyógynövényeket, vegyenek részt az őszi betakarító munkákban és ismerjék meg a termények téli tárolását.
- ❖ Tevékenyen vegyenek részt környezetük átalakításában, szebbé tételében: takarítsák, díszítsék a csoportszobát, gondozzák az óvoda udvarát, tegyék rendbe használati eszközeit.
- ❖ Védjék, gondozzák az élő környezetet, tudatosodjon bennük, hogy minden élőlénynek joga van az élethez.
- ❖ A jeles napokra való készülődés során ismerjék meg azok szokásait és jelképeit.
- ❖ Kirándulások során ismerkedjenek meg szűkebb és tágabb szülőföldjük nevezetességeivel.
- ❖ Kísérletezzenek vízzel, növényekkel, állatokkal, levegővel és talajjal.

A külső világ mennyiségi és formai összefüggéseinek tevékeny megismerése

A környezet megismerése során matematikai tartalmú tapasztalatokkal, fogalmakkal a mindennapi életben állandóan találkozik a gyermek, így szinte természetes módon ismerkedik meg velük. A matematikai kifejezések először passzív szókinccsé válnak, később azonban egy részük beépül a beszédükbe.

Célunk

- ❖ A minket körülvevő világ mennyiségi, formai, kiterjedés béli összefüggéseinek felfedezése, megtapasztalása.
- ❖ A matematikai érdeklődés felkeltése.
- ❖ A logikus gondolkodás megalapozása.

Óvodapedagógusi feladatok

- ❖ Használja ki a játék során adódó spontán matematikai lehetőségeket.
- ❖ Kezdeményezzen matematikai tartalmú játékokat a gyermekek egyéni fejlettségének, képességeinek figyelembevételével.
- ❖ Biztosítson változatos tevékenységeket a gyermekek részére, adjon lehetőséget egyéni, páros és mikrocsoportos foglalkoztatási formákra.
- ❖ Teremtsen problémahelyzeteket a gyermekek kíváncsiságára építve.
- ❖ Alapozza meg a gyermekek számfogalmának alakulását, biztosítson lehetőséget tapasztalatszerzésre a geometria körében, fejlessze tájékozódásukat síkban és térben egyaránt.

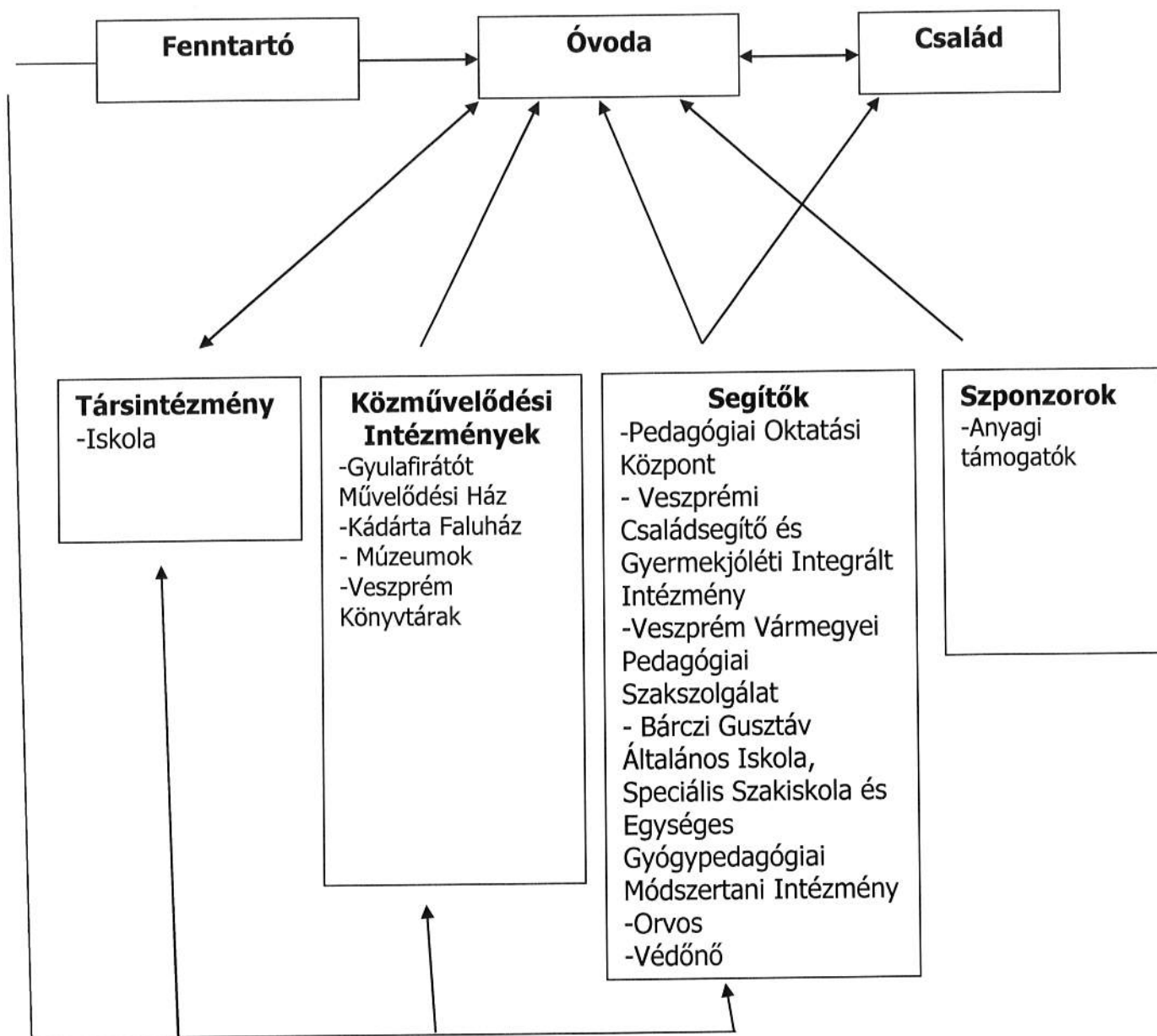
Gyermeki tevékenységek

- ❖ Megfigyelések közben hasonlítsanak össze tárgyakat, személyeket, halmazokat, tudják szétválasztani tulajdonságok és más szempontok alapján.
- ❖ Szerezzenek tapasztalatokat a geometria világából síkbeli, térbeli alakzatokról.
- ❖ Tükörrel való játék során figyeljék tükörképük mozgását, utánozzák egymás tükörképét, különböző módon hozzanak létre szimmetrikus alakzatokat.
- ❖ Tudjanak jól tájékozódni térben és síkban.
- ❖ Mennyiségekkel, halmazokkal, különböző egységekkel végzett mérési, összemérési feladatok gyakorlása során alapozódjon meg számfogalmuk.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

- ❖ Elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról, családjáról (születési adatok, lakcím, szülei, testvérek neve, szülők foglalkozása).
- ❖ Ismeri az óvodája környezetében levő intézményeket, azok funkcióit.
- ❖ Ismeri az elemi közlekedési szabályokat, a közlekedési eszközöket.
- ❖ Ismeri az évszakokat, azok jellemzőit, lényeges különbségeit.
- ❖ Ismeri a napszakokat, s az ezekhez kapcsolódó tevékenységeket.
- ❖ Ismeri a környezetében levő növényeket, azok gondozását.
- ❖ Ismeri a háziállatokat, vadállatokat, madarakat, bogarakat.
- ❖ Tíz számkörön belül szám-és mennyiségfogalma kialakult.
- ❖ Képes tárgyakat mennyiség, nagyság, szín, forma szerint összehasonlítani.
- ❖ Tud megadott szempontok alapján halmazokat létrehozni, csoportosítani, megkülönböztetni.

IV. ÓVODÁNK KAPCSOLATAI

IV. 1. Az óvoda és a család

- ❖ Az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt, szolgálja a gyermekek nevelését.
- ❖ Ezért legelső és legfontosabb kapcsolatnak a családokkal a kölcsönös bizalomra építő szoros együttműködést tartjuk.
- ❖ Programunk az óvoda-család kapcsolatában is új értékeket teremt. Növeli a családok szerepét, elismeri a családi nevelés elsődlegességét.
- ❖ Az óvodában folyó hagyományápolás alakítja a családok szokásrendszerét, szemléletmódját. A közös együttlétek erősítik a partnerkapcsolatot.
- ❖ A kapcsolatok alakításában kezdeményező és koordináló szerepe van az óvodának.
- ❖ Az óvodapedagógus megismeri, és tudomásul veszi a család szokás és szabályrendszerét, s ha szükséges, tapintatosan segíti, próbálja befolyásolni.
- ❖ A szülők és a gyermekek személyiségjogait tiszteletben tartja.
- ❖ A kapcsolattartás formái, módszerei alkalmazkodnak a feladatokhoz és a szükségletekhez.

Az együttműködés formái

❖ A hagyományos kapcsolattartási formák

- **Családlátogatás:** Előzetes családlátogatás: kölcsönös ismerkedés. Célja, hogy az óvodapedagógus megismerje a gyermeket a közvetlen környezetében, felmérje helyét a családban, tájékozódjon a családi nevelés elveiről, szokásairól.
Ismétlődő családlátogatást lehet egy-egy közös programmal összekapcsolni, pl.: szüret, kukoricatörés, háziállatok megtekintése, stb.
- **Beszoktatás – befogadás:** a gyermekek beilleszkedésének segítése. Különbséget kell tennünk a családból, bölcsődéből vagy más közösségből érkező gyermekek között. A beszoktatás a későbbi közösségi életet is meghatározhatja, a biztonságot nyújtó, nyugodt szeretetteljes, családias légkör megtapasztalásával.
A beszoktatás formái:
 - nevelési év előtti ismerkedés;
 - anyás beszoktatás;
 - fokozatos beszoktatás.
- **Szülői értekezletek:** oldott légkörben kerekasztal beszélgetések formájában, egymásra figyelve zajlanak.
Tájékoztató szülői értekezleten a szülők benyomásokat szereznek az óvodai környezetről, ismerkednek nevelési és működési rendszerünkkel.
Évnyitó csoport szülői értekezleten a nevelési célok bemutatása, a csoport szokásrendjeinek megbeszélése, s a közös, együttnevelő tevékenységek meghatározása történik.
Speciális témájú szülői értekezletek, szakember bevonásával, segítő szándékkal szerveződnek.

- **Faliújság:** rendszeres, aktuális információk biztosítása.
- **Zárt facebook csoportok:** A csoportok, közösségek életével, tevékenységével kapcsolatos információk átadása.
- **Nyílt napok:** az óvoda a szülők részére mindig nyitott. Előzetes megbeszélés alapján a szülők igény szerint betekintheznek az óvoda mindennapjaiba.
- **Fogadóóra:** a kapcsolattartás legszemélyesebb formája. Szülői, vagy óvodapedagógusi kezdeményezésre előzetes megbeszélés alapján történik. Az óvodapedagógus az együttnevelés, együtt gondolkodás lehetőségeit adja meg a szülőnek, ezzel megteremti a kölcsönös bizalom alapját.

❖ **A hagyományőrző nevelést segítő közös tevékenységek**

- **Mihály napi vásár** megrendezése közösen a szülőkkel.
- **Szüreti vígasságok** közös szervezése.
- **Márton napi lámpás** készítés és lampionos felvonulás.
- **Közös készülődések az ünnepekre.**
- **Alkotó kézműves és játszódélutánok**, ahol megismerkednek a népi kismesterségek technikáival, népi játékokkal, a bemutatásra szülő vagy nagyszülő is vállalkozhat. A jeles napokra való készülődést is kiegészíthetik.
- Apák és fiúk **májusfa állítása** az óvoda udvarán.
- **Családi sportnap:** népi versenyjátékok, mozgásos játékok játszása, egészséges, életvidám együttlét gyermeknap táján. Télen közös szánkótúra szervezése (pl. eplényi sípályán).
- Az óvoda kertjében egy-egy csoport **szalonnát süt**, vagy **kirándulást szervez** a közelben a szülőkkel együtt a nevelési év lezárásakor.
- **Közös kirándulások:** természeti séták, túrák, gyűjtögetések, tájmegismerő kirándulások. Pl.: madarak és fák napján erdőtisztogató, környezettisztogató munkák, fa, bokorültetés.

❖ **A szülő, a gyermek, az óvodapedagógus együttműködésének továbbfejlesztési lehetőségei**

- Az óvoda és a család együttműködésének fejlesztése érdekében további kapcsolattartási formákat vezetünk be:
 - *Szülők-nevelők fóruma:* az adott nevelési problémák megvitatására előadót hívunk;
 - *Mesedélután:* szülők dramatikus játéka, előadása a gyermekek részére
- A **Szülői Szervezetnek** hatékony szerepe van az óvoda és a családok kapcsolattartási rendszerében. Az aktualitásoknak megfelelően bevonjuk a Szülői Szervezet tagjait az óvodát, a csoportokat érintő munkálatok, programok megszervezésébe, irányításába és a nevelési év folyamán adódó egyéb tennivalókba.

IV. 2. Fenntartói kapcsolat

Óvodánk fenntartója: Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata

- ❖ A közvetlen napi kapcsolatot a Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzat Közlöleti Irodájának vezetőivel és ügyintézőjével tartjuk,

IV. 3. Az óvoda és iskola kapcsolata

- ❖ Óvodánkból az iskolába kerülő gyermekek nagy része a helyi Gyulaffy László Német Nemzetiségi Nyelvoktató Általános Iskolában kezdi meg tanulmányait. A tagintézményünk is a Gyulaffy László Német Nemzetiségi Nyelvoktató Általános Iskolához tartozó körzet.
- ❖ A zavartalan átmenet megkívánja az óvoda és az iskola nevelőmunkájának összehangolását, a két intézmény együttműködését.
- ❖ Az együttműködésben alapelv a kölcsönös bizalom, egymás munkájának ismerete és megbecsülése.
- ❖ A kapcsolatok fenntartásában óvodánk a kezdeményező szerep.

Hagyományápolást szolgáló kapcsolattartási formák

- ❖ Mihály napi vásárra a volt nagycsoportosok meghívása.
- ❖ Az iskolába menő gyermekek szülei részére tartott szülői értekezletre az iskola igazgatóját, leendő első osztályos nevelőket is meghívjuk.
- ❖ Gergely napi iskolalátogatás: A nagycsoportos korúak ellátogatnak az első osztályba.
- ❖ Az iskola Gyulaffy napjain való részvétel (kiállítás megtekintése, az esti rendezvényeken az óvónők aktív részvétele).
- ❖ A leendő első osztályos tanító meghívása a nagycsoportos korú gyermekekhez.
- ❖ Lehetőséget teremtünk arra, hogy egy-egy délelőtti folyamán az iskola pályaválasztás előtt álló tanulói tapasztalatokat szerezzenek az óvodapedagógusok és dajkák munkájáról.
- ❖ A két intézmény gyermekvédelmi munkáját a gyermekvédelmi felelősök koordinálják.
- ❖ Konzultációkat, beszélgetéseket mindkét intézmény kezdeményezhet.

IV. 4. Óvoda és a közművelődési intézmények kapcsolata

- ❖ Települési viszonyaink miatt főként a gyulafirátóti **Művelődési Házzal** és a kádártai **Faluházzal** való pozitív kapcsolatra tudunk építeni.
 - Az együttműködés alapelvei a kölcsönös nyitottság és segítségadás.
 - Az együttműködés megteremtése a két intézmény vezetőinek a feladata.
 - Az óvoda részt vesz az intézmények gyermekeknek való rendezvényein, kiállításain.

- Az óvodától független speciális programokon (torna, balett, stb.) a gyermekek szülői kísérettel vesznek részt. A művelődési házak programjainak terjesztésében az óvodáink tájékoztató szerepet vállalnak.
- A művelődési házak keretén belül alkalmanként kapcsolatba kerülünk a helyi civil szervezetekkel.
- ❖ A Pedagógiai Oktatási Központok **(POK)** az Oktatási Hivatal jogszabályban meghatározott pedagógiai-szakmai szolgáltatásokkal kapcsolatos helyi feladatait (szaktanácsadók bevonásával) látják el.
- ❖ A veszprémi **Laczkó Dezső Múzeum** tájházát és gyermekeknek való kiállítását a nagyobb gyermekekkel meglátogatjuk.
- ❖ Nevelési évenként a nagyobb gyermekeket elvisszük a veszprémi **gyermekkönyvtárba**, illetve a helyi művelődési ház által működtetett könyvtárba.

IV. 5. Az óvoda és a segítők kapcsolata

- ❖ **Kapcsolat a Veszprém Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálattal**
 - Kapcsolatunk folyamatos, együttműködő. Az arra rászoruló gyermekek részére fejlesztő foglalkozásokat szervez, a sajátos nevelési igényű gyermekek hatékony nevelése érdekében folyamatos kapcsolatot tartunk fenn.
 - Az óvodában dolgozó utazó gyógypedagógusok, logopédusok, a Veszprém Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat alkalmazásában állnak. Szűrnek a hároméves gyermekeket és a tanköteles korúakat.
- ❖ **Kapcsolat a Bárczi Gusztáv Általános Iskola, Speciális Szakiskola és Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézménnyel**
 - A Sajátos Nevelési Igényű gyermekek fejlesztését látja el. Biztosítja a fejlesztésnek megfelelően a gyógypedagógus, a megfelelő óraszám, és szükség esetén a gyógypedagógiai asszisztens folyamatos segítő, fejlesztő munkáját az gyermekcsoportban.
- ❖ **Kapcsolat a Veszprém Járási Hivatal Gyámügyi Osztállyal**
 - A Gyám és Szociális Iroda irányításával, a kölcsönös segítségadás és bizalom elve szerint gondoskodunk az arra rászoruló nevelési segélyezéséről, étkezési díjkedvezmények nyújtásáról, veszélyeztetett gyermekek, családok gondozásáról.

❖ **Kapcsolat a Veszprémi Családsegítő és Gyermekjóléti Integrált Intézménnyel**

- A gyermekvédelmi felelősök tartják a kapcsolatot a családsegítő szolgálattal. Az egészségügyi, a szociális, és az intézményi jelzőrendszeren keresztül szükség esetén felvesszük a kapcsolatot a családsegítő szolgálat munkatársaival, esetmegbeszéléseket tartunk, intézkedési tervet dolgozunk ki a problémák megoldása érdekében. Óvodai szociális segítő feladata a kapcsolattartás az intézménnyel.

❖ **Kapcsolat az egészségügyi intézményekkel**

- A helyi gyermekorvos és védőnő, akik egyben az óvoda orvosa és védőnője is, fenntartói megbízással, munkaköri leírásuknak megfelelően végzik egészség-megelőzési és megvédési feladatukat.
- Az egészségügyi intézményekkel a kapcsolattartás folyamatos, hatékony és kiterjed a gyám és szociális problémák feltárására is.
- A gyermekorvos és védőnő a szülők körében is végeznek egészségnevelő munkát, rendszeres vendégei a szülői értekezletnek.

❖ **Az óvoda és a szponzorok kapcsolata**

- Legfőbb anyagi és erkölcsi támogatónk a **„Ne felejts!”** Közhasznú alapítvány, melyet 1993-ban hozott létre az óvodai szülői munkaközösség. Az alapítvány azóta is hatékonyan működik. Anyagi és erkölcsi támogatást nyújt néphagyományőrző jeles rendezvényeink, programjaink lebonyolításához, óvodásaink személyiségfejlesztését szolgáló tárgyi feltételeink javításához. Alapvető bevétele az SZJA 1%-ból származik, de sikeresen pályázik az óvodai rendezvények anyagi támogatása érdekében is.

IV.6. Szakmai kapcsolattartás határon kívüli óvodával

Óvodánk nyitott arra, hogy a Kárpát-medence magyar nyelvű intézményei közötti oktatási tér kialakítása érdekében a külhoni magyar óvodákkal kapcsolatépítés alakuljon ki, és - lehetőségei szerint - szakmai kapcsolatot tartson fenn.

V. AZ ÓVODAI ÉLET SZERVEZÉSÉNEK ELVEI

Óvodánkban a nevelés csak a fenntartó által jóváhagyott helyi óvodai nevelési program alapján történhet, és a gyermek neveléséhez szükséges, a teljes óvodai életet magába foglaló tevékenységek keretében szervezhető meg.

Az **óvoda teljes nyitvatartási idejében** a gyermekekkel történő tevékenységeket **óvodapedagógus** irányítja.

V. 1. Csoportszervezés

Az óvodába felvett **gyermekek csoportba való beosztásáról az igazgató dönt**, a szülők és az óvodapedagógusok véleményének, valamint a közoktatási törvényben meghatározott létszámhatárok – beleértve a számított létszámra vonatkozó előírást is - figyelembevételével.

A helyi adottságok és az óvodapedagógus attitűdje alapján osztatlan, és részben osztott csoportokat is szervezünk.

A csoportok szervezése során figyelünk a nemek egészséges arányára, továbbá a szülői igények szakmailag mérlegelt kielégítésére.

Ezekben a csoportokban lehetőség nyílik a testvérek együttnevelésére (szülői kérésre) is.

Fontosnak tartjuk, hogy a gyermekcsoportokat – lehetőség szerint – ugyanaz az óvodapedagógus páros és dajka nevelje kiscsoporttól az iskolába lépésig.

A gyermekcsoportokat a mesékből, gyermekdalokból ismert nevekkal jelöljük: **Csiga-biga, Maci, Nyuszi, Tengelice, Katica, Lurkó, Pillangó** csoport.

V. 2. Napirend, hetirend

Az óvodai tevékenységeket úgy szervezzük, hogy a szülők igényei szerint eleget tudjunk tenni az óvodai neveléssel, a gyermekellátásával összefüggő feladatainknak.

A **napirend, hetirend** kialakítása a helyi adottságainknak, az igények, lehetőségek, hagyományok figyelembevételével, a helyzethez rugalmasan alkalmazkodva történik. Ezek a megfelelő időtartamú párhuzamosan is végezhető, differenciált tevékenységek tervezésével és szervezésével valósulnak meg.

Óvodánkban a délelőtti időszakban folyamatos napirend biztosítja a gyermekek önálló választási lehetőségét, az egyéni bábásmód megvalósulását.

A jól kidolgozott **napirend** a maga rugalmas változtatási lehetőségeivel biztosítja a gyermekek számára az óvodai élet egészében az elmélyült játékot, tevékenykedést. A szeptember 1-től május 31-ig terjedő időszak napirendjét a gyermekek biológiai (életkor, alvás-, és mozgásigény, étkezések rendszeres időpontja), társas szükségleteit szem előtt tartva alakítja ki az óvodapedagógus.

Javaslat a gyermekek napirendjének elkészítéséhez

Tevékenységek			
Idő	Gyermekek	Óvodapedagógusok	Dajkák
6⁰⁰ - 7³⁰	Játék a gyülekező csoportban	Gyermekek fogadása folyamatosan, a játék irányítása	
7³⁰ - 10¹⁵	Játék, kisebb csoportos foglalatосkodás.	Gyermekek fogadása folyamatosan. Játék, kisebb csoportos tevékenykedtetés.	Gondozási feladatok
8⁰⁰ - 9⁰⁰	<i>Készülődés a folyamatos reggelihez, reggeli</i> Játék, kisebb csoportos foglalatосkodás, mozgásos percek Közös munka, rendrakás.	<i>Étkezés irányítása, játékirányítás</i> Irányított tevékenykedtetés. Párhuzamosan futó tevékenységek Mese-vers, dramatikus játék	<i>Gondozási feladatok, terítés az étkezés segítése.</i> A környezet rendezése, óvodapedagógus tevékenységének segítése, gondozási feladatok.
10¹⁵ - 11³⁰	Öltözködés, játék a szabadban, séta, kirándulás, munka jellegű tevékenységek.	Az öltözködés, az udvari élet, szabadban folyó játék, a munka jellegű tevékenységek irányítása. Séta, kirándulás szervezése.	Az öltözködés, az udvari élet segítése, az étkezés, a pihenés előkészítése.
11³⁰ - 14³⁰	Öltözködés, tisztálkodás, ebéd. Pihenés/alvás, csendes tevékenység.	Öltözködés, gondozási feladatok, az étkezés irányítása. A pihenés feltételeinek biztosítása.	Az öltözködés, gondozási feladatok, étkezés segítése. Környezet (mosdó, öltöző, folyosó) rendezése, uzsonna előkészítése.
14³⁰ - 16⁰⁰	Gondozási feladatok, játék, kisebb csoportos foglalatосkodás.	Folyamatos ébredés szervezése, az öltözködés, gondozási feladatok.	Ágyazás, öltözködés, gondozási feladatok, uzsonnázás segítése, a környezet rendezése.
14³⁰ - 15³⁰	<i>Készülődés az uzsonnázáshoz, uzsonna.</i> Játék, kisebb csoportos foglalatосkodás.	<i>Étkezés irányítása, játékirányítás.</i> Egyéni fejlesztés. Mese-vers, dramatikus játék.	<i>Gondozási feladatok, terítés az étkezés segítése.</i>
16⁰⁰ - 17⁰⁰	Játék a gyülekező csoportban	Játékirányítás, a gyermekek hazabocsátása.	

A tevékenységek időtartama a napirendben (szeptember 01-től – május 31-ig)

Tevékenység	3-4 évesek	4-5-évesek	5-6-7 évesek
Játék, játékba integrált tanulás, egyéb szabadon választott tevékenység	5 óra	6 óra	6 ³⁰ óra
Ebből szabad levegőn töltött idő	1 ³⁰ óra	1 ³⁰ óra	1 ³⁰ óra
Előkészület az étkezésekhez, étkezés	2 óra	1 ³⁰ óra	1 ³⁰ óra
Öltözködés, egyéb testápolási teendők	1 óra	45 perc	45 perc
Pihenés, alvás	2 ³⁰ óra	2 óra	2 óra

Javasolt nyári napirend (június 01-től – augusztus 31-ig)

Mivel a nevelési év nem zárul le május 31-én, ezért a nyári időszakra (június 01-től - augusztus 31-ig) tartalmaz, a gyermeki szabadságot tiszteletben tartó, gondosan tervezett napirend szolgál.

Az év közben már kialakított szabályok, szokások megtartásával az óvodapedagógus a nyári élet megszervezésénél adjon lehetőséget a gyermekeknek arra, hogy az évszak lehetőségeit szabadon élvezze, közben legyen lehetősége változatos tevékenységekre, közvetve a kompetenciáinak fejlesztésére.

Idő	Tevékenység
7 ⁰⁰ - 11 ³⁰	Játék a szabadban, reggeli, napozás, egyéb szabadon választott tevékenység, az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenység
11 ³⁰ - 12 ¹⁵	Előkészület az ebédhez, ebéd
12 ¹⁵ - 14 ⁴⁵	Előkészület a pihenéshez, egyéni szükségletekhez igazodó ébredés
14 ⁴⁵ - 17 ⁰⁰	Mosdóhasználat, uzsonna, játék a szabadban, az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenység

A tevékenységek időtartama a napirendben (június 01-től – augusztus 31-ig)

Tevékenység	3-4 évesek	4-5-évesek	5-6-7 évesek
Játék, egyéb szabadon választott tevékenység	4 ⁴⁵ óra	6óra	6 ⁴⁵ óra
Ebből szabad levegő töltött idő	2 ⁴⁵ óra	4óra	4 ⁴⁵ óra

Előkészület az étkezésekhez, étkezés	1 ⁴⁵ óra	1 ¹⁵ óra	1 óra
Öltözködés, egyéb testápolási teendők	1 ³⁰ óra	1 óra	1 óra
Pihenés, alvás	2 ³⁰ óra	2 óra	1 ³⁰ óra

VI. PROGRAMUNK MEGVALÓSÍTÁSÁNAK FELTÉTELEI

VI. 1. Személyi feltételek

Óvodapedagógusok

- Óvodánkban a nevelőmunka kulcsszereplője az óvodapedagógus, akinek személyisége meghatározó a gyermek számára a nevelés központjában áll, modell értékű szerepet tölt be, esetenként példakép a gyermekek előtt. Ismeri a csoportjába tartozó gyermekek életkoronként és egyénenként eltérő biológiai, lelki és kulturális szükségleteit.
- Óvodapedagógusainktól elvárjuk, hogy személyiségvonásaiban jelenjen meg az empátia, a tolerancia, a kedvesség, a hitelesség és a pedagógiai optimizmus. Legyen igénye az önművelődésre. Képviselje a gyermekek érdekeit, küszöbölje ki a gyermekekre ható ártalmakat.
- A gyermekcsoport életét két óvodapedagógus irányítja. Fontosnak tartjuk, hogy képesek legyenek együtt tervezni, tudjanak összehangoltan, feladatokat megosztva dolgozni. Az óvodapedagógus párok kialakításánál alapelvnek a két óvodapedagógus együttnevelő képességét tartjuk.
- Óvodapedagógusaink egyenlő terheléssel, kétheti váltásban végzik nevelőmunkájukat. Az egész napos nyitva tartás alatt szükséges, hogy két óvodapedagógus foglalkozzon a gyermekekkel. Minden törzstag óvodapedagógus felsőfokú vagy főiskolai végzettségű.
- Továbbképzési tervünknek megfelelően óvodapedagógusaink tanfolyami képzés keretében folyamatosan sajátítják el a népi kismesterségek alapjait: szövés-fonás, kosárfonás, virágkötészet, agyagozás.
- Az óvodapedagógusaink munkáját logopédus, pszichológus és pedagógiai asszisztens segíti.

Az óvodapedagógusok szakmai- pedagógiai feladatai:

- Biztosítja a nyugalmat, a családi, szeretetteljes légkört a gyermekcsoportban.
- Tudásának és szakmai felkészültségének maximumát adva foglalkozik a gyermekekkel, annak tudatában, hogy modell, minta, esetleg példakép számukra.
- Szakmai-pedagógiai munkáját önállóan, teljes körű felelősséggel látja el, melyre naponta tervszerűen, írásban is felkészül.

- Megszervezi és megtervezi a nyugodt, tartalmas játékhoz szükséges feltételeket (hely, idő, eszköz). A játékidő rovására nem szervez más tevékenységet.
- Köött és kötetlen tevékenységek szervezésével biztosítja a gyermekek testi, érzelmi, értelmi nevelését, szem előtt tartva az egyéni bánásmód elvét.
- A nevelést segítő dajkával együttesen gondoskodnak a kulturált étkezés, a nyugodt pihenés és gondozás feltételeinek biztosításáról.
- A nevelési év elején felméri a csoportjába tartozó gyermekek neveltségi és fejlettségi szintjét. Éves pedagógiai munkáját ehhez viszonyítva tervezi, szervezi, bonyolítja.
- Differenciált neveléssel, oktatással gondoskodik arról, hogy valamennyi gyermek a szükségleteinek és az értelmi képességeinek megfelelő bánásmódot, fejlesztést kapjon.
- A gyermekek fejlődését nyomon követi. Tapasztalatairól tájékoztatja váltótársát, valamint az óvoda vezetőjét, az érintett gyermek szüleit (annak érzékenységét figyelembe véve). Amennyiben indokolt szakembertől kér segítséget.
- Felelős a rábízott gyermekek testi épségének megőrzéséért. Ennek érdekében csoportját egyetlen pillanatra sem hagyhatja felügyelet nélkül.
- Körültekintően gondoskodik a balesetveszélyes helyzetek elkerüléséről. Felhívja a gyermekek figyelmét a foglalkozás, az udvarra menetel, séták, kirándulások előtt az elvárható és tilos magatartásformákra. Baleset esetén az SZMSZ előírásainak megfelelően jár el.
- Közreműködik a gyermekvédelmi feladatok ellátásában, a gyermekeket veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában, megszüntetésében.
- Folyamatosan együttműködik a családokkal, családlátogatásokat végez, melyekről feljegyzést készít. A szülőket folyamatosan, érdemben tájékoztatja az óvodában folyó nevelőmunkáról, a kisgyermekek fejlődéséről.
- Segíti az orvost, a védőnőt, a tartós gondozásba vett gyermekek esetében a nevelőszülői felügyelő munkáját.
- Az Óvodai nevelés országos alapprogramjának tartalmát ismeri, annak elveit munkája során betartja.
- Az éves pedagógiai munkaterv elkészítésében aktívan részt vesz. Ezek tartalmát jól ismeri, azonosul vele, megvalósítását magára nézve kötelezőnek tartja.
- Az SZMSZ-ben, valamint az óvoda házirendjében megfogalmazottakat betartja, és betartatja a vele kapcsolatban álló gyermekekkel és azok szüleivel.
- Az Intézményi elvárás rendszerben leírt elveket ismeri és teljesíti, a minőségi munka fejlesztésében aktívan részt vesz.
- Hivatásból eredő kötelessége a rendszeres szakmai önképzés, a megújulás, a műveltségbeli fejlődés.
- A munkaköri feladatain túl az igazgató megbízásából eseti feladatokat vállal.

Tanügy-igazgatási, adminisztratív feladatai:

- Nyomon követi a gyermekek hiányzását, naprakészen vezeti az Ovikréta rendszerben.
- Az igazolatlan hiányzásról, illetve a nagycsoportos foglalkozások rendszeres elmulasztásáról haladéktalanul tájékoztatja az igazgatót.
- A nevelőtestület által elfogadott csoportnaplót, mint pedagógiai alapidokumentumot – (hetirend, napirend, programterv, ciklusterv, nevelés tervezése) - folyamatosan vezeti.
- Naponta vezeti a gyermekek étkezési listáját.
- Részt vesz az óvoda szülői értekezletein; megszervezi és vezeti azt, a szükségleteknek megfelelően fogadóórát és nyílt napot tart.
- Évente legalább kétszer (október-november, február-március) kitölti a „A gyermeki személyiség fejlődését nyomon követő lapot, mely a gyermek aktuális fejlettségi állapotát tükrözi. Ennek alapján készíti el a gyermek fejlesztési tervét.
- Szükség szerint, kérésre pedagógiai szakvéleményt ír (Pedagógiai Szakszolgálat).
- Az érintettekkel (nevelőtárs, szülő, igazgató, fejlesztőpedagógus, pszichológus, logopédus, gyermekorvos stb.) történt egyeztetés alapján szakvéleményt ad a tanköteles gyermekekről.
- Tájékoztatja a szülőket az iskolába való beíratás szabályairól, feltételeiről.

Az óvodapedagógus IKT használata

- Mutasson mintát a digitális eszközök alkalmazására a gyermeknek, szülőnek egyaránt. (Együttműködés és kommunikáció a néphagyományőrző programok előkészítésénél, lebonyolításánál, értékelésénél.)
- Mutasson példát az infokommunikációs eszközök óvodai alkalmazására.
- A rendelkezésre álló digitális anyagokat, eszközöket ismerje, és a célnak megfelelően használja.
- Rendszeresen tájékozódjon az óvodai nevelés, képességfejlesztést támogató digitális eszközökről, és lehetőség szerint alkalmazza is azokat.
- Dokumentumaiba, reflexiójába építse be a digitális eszközök használatának módját és eredményeit a gyermekek vonatkozásában éppúgy, mint a személyes szakmai kommunikációjának, tudásának gazdagítására szolgáló eszközt. A gyermeki tevékenységben, ahol erre lehetőség nyílik, alkalmazza a digitális eszközöket.
- A kapcsolattartás formái és az együttműködés során használja az infokommunikációs eszközöket és a különböző online csatornákat, a gyors többirányú, közvetlen kapcsolattartás érdekében. Folyamatos online információcserére törekedjen pedagógiai partnereivel.
- A gyermekek életkori sajátosságaihoz alkalmazkodva, az önálló tapasztalatszerzés, gyermekek motivációja és figyelmük fenntartása érdekében, indokolt esetben használja az infokommunikációs eszközöket.

Az nevelő-oktató munkát közvetlenül segítők köre

❖ Dajkák

- Az óvodai nevelőmunkát közvetlenül segítő társaink a dajkák.
- Fontosnak tartjuk, hogy a nevelés egész folyamatban állandóan tájékoztassuk a dajkákat a nevelési módszereinkről, elképzeléseinkről, fejlesztési céljainkról. Ezáltal erősödnek a gyermekeket ért nevelési hatások, munkánk összehangoltabb lesz.

❖ Pedagógiai asszisztens

- Az óvodapedagógus nevelőmunkáját közvetlenül segíti a pedagógiai asszisztens.
- Megismerik a csoportok szokás és szabályrendszerét, a csoportok nevelési tervét, napi tevékenységeket, hogy megfelelő módon támogassák az óvodapedagógusok munkáját.
- Az óvodai élet folyamatosságát zökkenőmentes működését segítik elő munkájukkal.

❖ Óvodatitkár

- Az igazgató, és az óvodapedagógusok adminisztratív munkáját **óvodatitkár segíti.**

❖ Az óvoda működését segítők köre

- Az igazgatót a gazdálkodási, munkáltatói feladatok ellátásában **gazdasági ügyintéző**, élelmezésvezető, ügyviteli alkalmazott segíti.
- Az **ügyviteli alkalmazott** az óvodatitkár hiányzása esetén segíti az óvodatitkári feladatok zökkenőmentes megvalósulását. A tagintézményben segíti a tagóvodaigazgató adminisztrációs tevékenységét. Ellátja munkaköri feladatait.
- Az **élelmezésvezető** munkaköri feladatain túl a jeles napokhoz kapcsolódó étkezési szokások megtervezésével támogatja hagyományőrző programunk megvalósulását.
- Az óvoda rendjét, a balesetmentes környezetet, az esztétikus udvart a **karbantartó** biztosítja, aki a VKSZ Zrt alkalmazásában áll.
- Saját főzőkonyhával rendelkezünk. A konyhai alkalmazottak közül a dietetikus végzettségű **szakácsnő főz, konyhalányok segítik munkáját.**
- **Melegítő konyhás** a tagintézményben 4 órában segíti a csoportok működését a dajkai feladatok ellátásával.
- Az **igazgató** koordinálja, irányítja a pedagógiai, tanügyigazgatási, munkáltatói, gazdálkodási, műszaki, közéleti, feladatokat.

❖ **Személyi feltételek alakulása szervezeti egységenként**

	Kastélykert Óvoda	Ficánka Tagóvoda
Igazgató	1	
Igazgatóhelyettes	1	
Tagóvoda igazgató		1
Óvodapedagógus	9	3
Dajka	6	2
Pedagógiai asszisztens	1.5	0.5
Gazdasági ügyintéző	1	
Élelmezésvezető	1	
Óvodatitkár	1	
Ügyviteli alkalmazott	0.5	0.5
Szakácsnő	1	
Melegítő-konyhás	1	1
Konyhai kisegítő	2	
Fűtő-karbantartó, udvaros	1 VKSZ Zrt dolgozója	

VI. 2. Tárgyi feltételek

Az óvoda épületeit, helyiségeit, udvarait, berendezéseit úgy próbáljuk kialakítani, hogy a lehető legjobban szolgálják a gyermekek biztonságát, kényelmét, megfelelően változó testméretének, biztosítsa egészségük megőrzését, fejlődését.

❖ **Az óvodai körzet épületei**

Kastélykert Óvoda

Óvodánk 2019-ben költözött új épületbe. Az épület modern, tágas, világos, minden gyermeki és dolgozói igényt kielégít. A vidám színek, a gyermekközpontú elrendezés támogatja a nyugodt biztonságos óvodai élet megvalósítását. Az egyéni fejlesztő szobában látjuk el a gyermekek logopédiai, gyógypedagógiai fejlesztését. Tornaszobánk tágas, jól felszerelt, biztosítja a rendszeres, változatos mozgást. A dolgozók számára kialakított terek szintén tágasak, kényelmesek, esztétikusak, komfortfokozatuk magas.

Főzőkonyhánk modern, minden előírásnak megfelel. Lehetőséget biztosít a Néphagyományőrző tevékenység gasztronómiai támogatásához. Konyhánkban az épületben lévő bölcsődének is mi főzünk.

Ficánka Tagóvoda

A Ficánka Tagóvoda 2000-ben épült EU szabványoknak megfelelő intézmény.

Világos, tágas, otthonos csoportszobáink a kicsi gyermekek számára esztétikus, barátságos, biztonságos környezetet nyújtanak.

Helyet kapott az épületben: nevelői szoba, logopédiai foglalkoztató, elkülönítő is.

A testi képességek fejlesztésére korszerű tornaterem áll a gyermekek rendelkezésére.

❖ Az óvodai körzet udvarai

Kastélykert Óvoda

Az **óvoda udvara** új telepítésű. Árnyékos-napos helyek, mesterségesen kialakítottak. Homokozók, a járdán kialakított kerékpárút, mászóvárak, babaházak és mozgásfejlesztő játékok biztosítják a szabad levegőn való tartózkodás alatt a változatos mozgástevékenységet. A szerepjátékokra és egyéb tevékenységekre való lehetőség, a vidám színek harmóniája a gyermekek egészségének megőrzését, a környezet szeretetére nevelést, s így egész személyiségük pozitív alakítását teszi lehetővé.

Ficánka Tagóvoda

A Ficánka Tagóvoda udvara tágas, az árnyékot adó fák az udvar nagy részét lefedik, így napos időben is folyamatosan használhatják az udvart.

Az udvari mozgásfejlesztő játékaink EU-s szabványoknak megfelelnek.

❖ Az óvodai körzet csoportszobái

A csoportszobák az egész körzetben a hozzájuk tartozó kiegészítő helyiségekkel a gyermekek biztonságát, kényelmét szolgálják, s a sokszínű tevékenységhez megfelelő munkakörnyezetet biztosítanak.

Csoportszobáinkban megtalálhatóak a gyermekméretű bútorok, nyitott polcok, természetsarok, mesesarok, gyermekméretű eszközök az önellátáshoz. A gyermekek által használt tárgyi felszerelések számukra hozzáférhető módon, - biztonságuk figyelembevételével - van elhelyezve.

A bútorokat a tevékenységekhez igazodóan rendezzük el. Minden kisgyermeknek van külön fiókja vagy zsákja, melyben személyes holmiját, „kincseit” gyűjtheti. Csoportszobáink nagysága biztosítja az egy főre jutó 2 m²-es alapterületet, óvodánk komfortfokozata megfelelő. Csoportszobáink több funkciót töltenek be, óvodai tevékenységek, játék, étkezések, pihenés színterei.

Fejlesztendő területek: az eszközjegyzékből hiányzó eszközeink, tárgyi feltételeink folyamatos beszerzése. Az egészséges és SNI gyermekek szükségletei szerint kialakított környezet fejlesztése, és folyamatos gyarapítása.

Az eszközjegyzéknek és az előírásoknak megfelelő, biztonságos udvari játékok beszerzése, hogy a gyermekek természetes mozgásigényét, testi fejlődését biztosítani tudjuk.

❖ **A nevelőmunkát segítő eszközök és felszerelések**

- Az óvoda kötelező (minimális) eszközei és felszerelései az 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 2. melléklete alapján PP I. számú melléklet).
- A program megvalósításához szükséges eszközök
Néphagyományőrző programunk meghatározza az alapvető eszközök, játékok jellegét. (PP II. számú melléklet)

VII. EGÉSZSÉGFEJLESZTÉSI PROGRAM

1/1. Bevezetés:

Az óvodai egészségfejlesztés kiemelt nevelési terület, hiszen gyermekkorban az egészséges életmódra nevelésnek az élet további szakaszaira is kiható jelentősége van. Az egészséges életvitel igényének alakítása a gyermek testi fejlődésének elősegítése, ebben a korban kiemelt jelentőségű. Napjainkban az egészség megtartása, fejlesztése a sikerre vonatkozó kompetenciák kialakítására épül. Feltételezi a személyiség megismerését, gyakorlással erősíti a különböző élethelyzetekben a testi-lelki edzettséget, pótolja, kiegészíti a hiányzó egészségvédő képességet, továbbá attitűddé (szokássá) alakítja az egészségvédő magatartást.

1/2. Helyzetkép:

Gyulafirátót és Kádárta közös múlttal rendelkező városrészek. Árpád kori települések, s egészen 1985-ig önálló faluként éltek Veszprém szomszédságában. 1985-ben mindkét települést Veszprémhez csatolták. Az emberek kertés családi házakban, sok esetben nagyszülőkkel együtt élnek. A gyermekek rokoni, baráti kapcsolatban állnak egymással. A mai napig is fennmaradtak népszokások, megmaradtak a családi tradíciók. Gyulafirátóton öt, Kádártán két csoporttal működik az óvoda. Saját főzőkonyhával rendelkezünk, ételeink házasak, ízletesek és különös gondot fordítunk arra, hogy egészséges táplálkozás szokásainak kialakításában óvodánk példát mutasson a családok számára.

Az óvoda udvara elrendezésével minden gyermeki igénynek megfelel. Mesterségesen kialakított árnyékos-napos helyek, homokozók, biciklipálya, az udvari játékok mind-mind alkalmasak a gyermekek játék és mozgásigényének kielégítésére.

1/3. Jövőkép

Az óvoda a gyermek nyitottságára épít, és ahhoz segíti a gyermeket, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely hazaszeretetet és a szülőföldhöz való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.

A gyermekek testi-lelki-szociális egészségének megőrzése, a környezettudatos nevelés, nem csak óvodánk életét, hanem a családok mindennapjait is meghatározza, és ez hozzásegít a fenntartható fejlődéshez a környezettudatos magatartás, és az egészséges életvitel kialakulásához, az emberi élet minőségének fenntartásához.

Dolgozóink elkötelezettséggel, folyamatosan fejlődő szakmai tudással, szervezőkészséggel, és mindezek rendszeres ellenőrzésével valósítják meg pedagógiai programunkban megfogalmazott céljainkat.

2. Az egészségfejlesztés célja, feladatai alapelvei, és tartalma:

2/1. Az egészségfejlesztés célja

A teljes körű egészségfejlesztés célja, hogy az intézményünkben eltöltött időben minden gyermek részesüljön a testi-lelki jól-léttét, egészségét, egészségi állapotát hatékonyan fejlesztő, az óvodánk mindennapjaiban rendszerszerűen működő egészségfejlesztő tevékenységben.

A lelki egészségfejlesztés segítse elő a kiegyensúlyozott pszichés fejlődést, a környezethez való alkalmazkodást, az ártalmas hatásokkal szembeni védekezést, pozitívan hasson a személyiségfejlődésre.

- ❖ az egészséges életvitelhez szükséges készségek megalapozása;
- ❖ a gyermekek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése;
- ❖ a harmonikus összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése;
- ❖ a gyermeki testi képességek fejlődésének segítése;
- ❖ a gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése;
- ❖ az egészséges életmód a testápolás az egészségmegőrzés szokásainak alakítása; a gyermekek fejlődéséhez, fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet biztosítása, a környezettudatos magatartás megalapozása;
- ❖ a megfelelő szakemberek bevonásával - a szülővel, óvodapedagógussal együttműködve - speciális gondozó, prevenció és korrekció testi, lelki nevelési feladatok ellátása;
- ❖ az egészséges, barátságos biztonságos környezet kialakítása;
- ❖ a családok életmódbeli szokásainak alakítása.

2/2. Hosszú távú céljaink

- ❖ az állampolgári - egyéb közösségi - felelősség felébresztése:
 - környezettudatos magatartás;
 - óvó tájhasználat;
 - az épített környezet védelme;
 - a takarékos energiahasználat;
 - a káros szenvedélyek elleni küzdelem;
 - szelektíven „szemetelő” rutin;
- ❖ az egészséges életmód kialakításának segítése (helyes táplálkozás, dohányzás, alkohol, drog nélküli élet) legyen a cél;
- ❖ az egészség és a környezet összefüggéseinek felismertetése;
- ❖ a helyzetfelismerés, az ok-okozati összefüggések felismerése képességének kialakítása, fejlesztése a környezettudatos tevékenységek során;
- ❖ problémamegoldó gondolkodás, döntésképeség fejlesztése;
- ❖ globális összefüggések megértése (a Föld ökológiájának változása során) iránti igény felkeltése;

2/3 Az egészségfejlesztés feladata

- ❖ A folyamat eredményeképpen a gyermekek egészségi állapotának kedvező irányú változását idézze elő.
- ❖ Biztosítson kiemelt figyelmet a teljes körű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatoknak:
 - egészséges táplálkozás;
 - mindennapos testnevelés;
 - testi-lelki egészség fejlesztése;
 - bántalmazás megelőzése;
 - baleset-megelőzés, elsősegélynyújtás;
 - személyi higiéné.
- ❖ A teljes körű egészségfejlesztés vegye figyelembe a gyermekek biológiai, társadalmi sajátosságait.
- ❖ Olyan környezet kialakítása, amely alkalmas a helyes szokások, magatartásformák kialakítására és gyakorlására.
- ❖ Az egészséges életmódot támogató munkarend és házirend betartatása az intézményben.
- ❖ Működjön közre a gyermekek, tanulók veszélyeztetettségének megelőzésében, és megszüntetésében, ennek során tevékenyen működjön közre a gyermekjóléti szolgálattal, valamint a gyermekvédelmet ellátó, más személyekkel, intézményekkel és a hatósággal.
- ❖ A közétkeztetés során vegye figyelembe a szervezett ételmezési ellátásra vonatkozó táplálkozás-egészségügyi előírásokat.
- ❖ Az élelmiszer alapanyagok beszerzését hangolja össze a helyi élelmiszer alapanyag termeléssel és előállítással.

- ❖ Az óvodapszichológus konzultációs keretben nyújtson közvetlen segítséget az óvodapedagógusnak munkája hatékonyságának segítésére.

2/ 4. Az egészségfejlesztés alapelvei óvodánkban

- ❖ a mozgáshoz való pozitív viszony kialakítása során alakuljon ki a mindennapi mozgás igénye, a mozgás által kiváltott öröm átélése;
- ❖ a szelektív hulladékgyűjtéssel, a hulladékok újra hasznosításával tapasztalják meg, hogy a „hulladék nem szemét”;
- ❖ a helyes táplálkozás igényének a kialakítása;
- ❖ ismerje meg saját testét, váljon belső igényévé a higiénia;
- ❖ a nyugodt kiegyensúlyozott óvodai légkör alapozza meg a belső harmónia kialakulását.

2/5. A célok elérését szolgáló legfontosabb, legjelentősebb tevékenységek

A). Egészséges táplálkozás:

- ❖ a gyermek az óvodában mindennap egyen gyümölcsöt, zöldséget;
- ❖ a nap folyamán legyen biztosított a folyamatos és bőséges folyadék fogyasztása.
- ❖ A törvényi előírásoknak megfelel a gyermekek étrendje, „különösen figyelünk a magas cukortartalmú ételek, a magas só- és telítetlen-zsírartalmú ételek fogyasztásának csökkentésére.”
- ❖ Ismerkedjenek meg a régi hagyományos ételek, gyógyteaak készítésével, szokják meg ezeknek az ételeknek, italoknak az ízét;
- ❖ a gyermek legyen nyitott a számára ismeretlen ételek elfogyasztására, a számára szokatlan ízeket is kóstolja meg;
- ❖ az egészséges táplálkozás megkedveltetése érdekében az óvoda gyümölcs- vagy zöldségnapot szervez, megismerteti a gyermekeket az új ízekkel, ismeretlen italféleségekkel;
- ❖ jeles napok alkalmával a gyermekek is részt vesznek az ételkészítésben (saláta, gyümölcstál, lekvár, gyógytea).

B). Testmozgás, mindennapos testnevelés:

- ❖ örömmel vegyen részt a napi szervezett mozgáson, váljon igényévé a rendszeres mozgás;
- ❖ az udvar biztosította sokoldalú mozgástevékenységeket a gyermekek használják ki;
- ❖ az óvoda udvar által biztosított speciális mozgásformákon a gyermekek vegyenek részt (kerékpározás, rollerezés, szánkózás).
- ❖ a nagycsoportos gyermekek szűrővizsgálaton való részvétel után, az orvos javaslatát figyelembe véve vegyenek részt a gyógytestnevelésen;
- ❖ örömmel vegyenek részt az óvoda által szervezett kirándulásokon, túrákon.

C). Gyermekvédelem:

- ❖ Az óvoda elősegíti a veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyermekek óvodába kerülését, a problémákat, a hátrányos helyzet tüneteit felismeri, és ha szükséges szakember segítségét kéri.
- ❖ A gyermeket meg kell védeni az elhanyagolás, kegyetlenség és kizsákmányolás minden formája ellen.
- ❖ A gyermeket meg kell védeni minden olyan gyakorlattól, mely faji, vallási vagy egyéb megkülönböztetésre vezethet.
- ❖ A gyermeknek joga van a családi élethez, de ez nem veszélyeztetheti az egészségét, testi épségét. Amennyire csak lehet, szülei őrizete és felelőssége alatt nőjön fel, a kivételes körülményektől eltekintve ne válasszák külön anyjától.
- ❖ A társadalomnak és a közhatóságoknak kötelessége, hogy különleges gonddal foglalkozzanak azokkal a gyerekekkel, akiknek nincs családjuk, vagy nincs meg a létfenntartáshoz szükséges anyagi eszközük. A sokgyermekes családok állami támogatást kapnak a gyermekeik eltartásához.
- ❖ A nevelőtestület minden tagja elősegíti a gyermekvédelemmel kapcsolatos munkát.
- ❖ Az óvodapedagógus segíti a gyermek szociális képességeinek kifejlődését.
- ❖ Az óvodapedagógus példája, modellkövetés útján a gyermeknek a konfliktus megoldási repertoárját gazdagítja.
- ❖ A szülők tájékoztatása óvodánkban folyó gyermekvédelmi tevékenységről, a lehetséges támogatások igénybevételeéről, és a gyermekvédelmi feladatokat ellátó intézményekről.

D). Balesetmegelőzés, elsősegélynyújtás:

- ❖ biztonságos, balesetmentes környezet kialakítása elsődleges szempont, az óvodában;
- ❖ a balesetek megelőzése érdekében intézkedési terv készítése, a benne foglaltak ismertetése az érintettekkel, és azok betartatása;
- ❖ homokozók, pancsolók, mászóakák, hinták, kerti szerszámok, valamint a napozás és a vízzel való edzés lehetőségeinek balesetmentes kialakítása;
- ❖ balesetveszély rendszeres felmérése, és a szükséges intézkedések megtétele;
- ❖ a balesetmentes óvodai élet érdekében biztonsági szabályok elsajátítása;
- ❖ elsősegélynyújtási ismeretek átadása a szülőknek, óvónőknek;
- ❖ egészségügyi doboz tartalmának folyamatos frissítése;
- ❖ tűzvédelmi előírások ismertetése és betartása;
- ❖ erős napsugárzás elleni védelem szabályozása;
- ❖ hőségriadó esetén a napirend, étrend szükségszerű átalakítása;
- ❖ megfelelő vízfogyasztási szokások kialakítása, és lehetőség biztosításra, az ivásra a nap folyamán;
- ❖ veszélyes, vagy mérgező növények eltávolítása, a gyermekek környezetéből;
- ❖ alapvető közlekedési szabályok megismertetése, gyakoroltatása;

- ❖ megfelelő lábbeli és kényelmes, praktikus ruházat viselése, szülők szükség szerű tájékoztatása.

E). Személyi higiénia:

- ❖ a kisebb gyerekek segítséggel, a nagyobb gyermekek önállóan végezzék a testápolási szokásokat;
- ❖ a gyermekek egészségesen látogassák az óvodát;
- ❖ jussanak el fokozatosan odáig, hogy önmagukkal, ruházatukkal, használati tárgyaikkal kapcsolatban igényeljék a rendet és a tisztaságot;
- ❖ a kisebb gyermekek kis segítséggel öltözzenek, vetkőzzenek, gyakorolják a gombolást, és a cipőfűzést;
- ❖ ruhaneműjükkel bánjanak gondosan, vigyázzanak ruházatuk tisztaságára és rendjére, legyen számukra biztosított a tiszta váltóruha, a réteges öltözködés;
- ❖ öltözetük legyen kényelmes időjárásnak megfelelő;
- ❖ ügyeljenek az esztétikus terítésre, a kulturált étkezésre;
- ❖ a kisebb gyerekek biztonsággal használják a kanalat és a villát, a nagyobbak sajátítsák el a késsel való étkezést.
- ❖ tudják megítélni mennyi ételt, és folyadékot tudnak elfogyasztani.

2/ 6. A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

- ❖ igényévé válik az egészséges táplálkozás, bőségesen iszik vizet;
- ❖ szívesen fogyaszt zöldséget, gyümölcsöt;
- ❖ szereti a mozgást, szívesen vesz részt a szervezett mozgásos tevékenységekben, követi az óvónő verbális utasításait;
- ❖ toleráns társaival szemben;
- ❖ az óvodás életforma örömet okoz számára, társaival együttműködik;
- ❖ a napi tevékenysége során keletkezett konfliktusait képesek békésen megoldani egymás között;
- ❖ a balesetmegelőzés szabályait ismeri, betartja, alkalmazza;
- ❖ ha társát baleset éri, azt jelzi a vele foglalkozó felnőtt számára;
- ❖ a közvetlen természeti környezetét, az abban élő növényeket, állatokat ismeri és tudja helyes gondozásuk módját;
- ❖ válik igényükké a természet gondozása, védelme, megújulásának segítése;
- ❖ testápolási szokásait ismeri, betartja, alkalmazza, önállóan mos kezét, arcot, fogat, használja a körömkefét;
- ❖ igény szerint önállóan fésülködik;
- ❖ az étkezési szokásokat betartja, ügyel a kulturált étkezésre;
- ❖ a hőmérsékletnek megfelelően, helyes sorrendben öltözködik, vetkőzik, ruháját rendben tartja.

3. Egészségnevelési programunk megvalósításának feltételei

3.1. Személyi feltételek

- ❖ óvodánkban az egészségfejlesztő munka kulcsszereplője az óvodapedagógus, akinek személyisége meghatározó a gyermek számára;
- ❖ az óvodapedagógus elfogadó, segítő, támogató attitűdje modell, mintát jelent a gyermek számára;
- ❖ az óvodapedagógusok és az óvoda működését segítő nem pedagógus alkalmazottak összehangolt munkája egyaránt hozzájárul az óvoda egészségfejlesztő tevékenységének eredményességéhez;
- ❖ élelmezésvezetőnk, szakácsunk elkötelezettsége az egészséges táplálkozás szokásának kialakítása érdekében;
- ❖ a körzetben egy fő óvodapedagógus gyógytestnevelés szakvizsgával rendelkezik, így egyik tagóvodánkban a gyermekek gyógytestnevelés ellátása biztosított.

3. 2. Tárgyi feltételek

❖ Az óvodakörzet épületei

Kastélykert Óvoda

Óvodánk 2019 szeptemberében költözött új helyszínre, új épületbe. Az épület, tágas, világos, modern. Az óvoda épületének, berendezésének kialakítása támogatja a gyermekközpontú pedagógiai tevékenységet. Öt óvodai csoport 60m² -es csoportszobákban kapott elhelyezést. Folyosóink, öltözőink tágasak, világosak. Fejlesztő szoba lehetőséget biztosít az intézményben működő egyéni fejlesztések megszervezésére és lebonyolítására. Tágas, jól felszerelt tornatermünk van, ahol a gyermekcsoportok rendszeres, aktív mozgástevékenysége biztosítva van rossz idő esetén is.

Főzőkonyhánk modern, új gépekkel ellátott, ahol az épületben működő bölcsődei csoport étkezését is biztosítjuk.

Az óvoda egyéb kiszolgáló helységei tágasak, esztétikusak, biztosítják a dolgozók pozitív komfortérzetét.

Óvodánk udvara az új helyszínen teljesen új kialakítású. Fiatal facsemeték vannak, amik sajnos még árnyékot nem nyújtanak. Az óvoda udvara tagolt, ahol a csoportoknak, kisebb átjárással tudjuk biztosítani a változatos mozgást. A kialakított járdán a gyermekek kerékpározhatnak, rollereznek.

Ficánka Tagóvoda

A Ficánka Tagóvoda 2000-ben épült EU szabványoknak megfelelő intézmény.

Világos, tágas, otthonos csoportszobáink a kicsi gyermekek számára esztétikus, barátságos, biztonságos környezetet nyújtanak.

Helyet kapott az épületben: nevelői szoba, logopédiai foglalkoztató, elkülönítő is. A testi képességek fejlesztésére korszerű tornaterem áll a gyermekek rendelkezésére.

❖ **Az óvodai körzet udvarai**

Kastélykert Óvoda

Az **óvoda udvara** új telepítésű, fiatal fákat-cserjéket ültettek, amelyek még nem biztosítanak árnyékot.

Mesterségesen kialakított árnyékos helyek, a zöld övezet, a rézsű, a homokozók, biciklipálya, a szerepjátékokra és egyéb tevékenységekre való lehetőség, a vidám színek harmóniája a gyermekek egészségének megőrzését, a környezet szeretetére nevelést, s így egész személyiségük pozitív alakítását teszi lehetővé.

Ficánka Tagóvoda

A Ficánka Tagóvoda udvara tágas, az árnyékot adó fák és a mesterséges árnyékolók az egész udvar területén biztosítják napos időben is az árnyékos helyeket.

Az udvari mozgásfejlesztő játékaink EU-s szabványoknak megfelelnek.

❖ **Az óvodai körzet csoportszobái**

A csoportszobák az egész körzetben a hozzájuk tartozó kiegészítő helyiségekkel a gyermekek biztonságát, kényelmét szolgálják, s a sokszínű tevékenységhez megfelelő munkakörnyezetet biztosítanak.

Csoportszobáinkban megtalálhatóak a gyermekméretű bútorok, nyitott polcok, természetsarok, mesesarok, gyermekméretű eszközök az önellátáshoz.

A bútorokat a tevékenységekhez igazodóan rendezzük el. Minden kisgyermeknek van külön fiókja vagy zsákja, melyben személyes holmiját, „kincseit” gyűjtheti. Csoportszobáink nagysága biztosítja az egy főre jutó 2 m²-es alapterületet, óvodánk komfortfokozata megfelelő. Csoportszobáink több funkciót töltenek be, óvodai tevékenységek, játék, étkezések, pihenés színterei.

Fejlesztendő területek: az eszközjegyzékből hiányzó eszközeink, tárgyi feltételeink folyamatos beszerzése. Az egészséges és SNI gyermekek szükségletei szerint kialakított környezet fejlesztése, és folyamatos gyarapítása.

Az eszközjegyzéknek és az előírásoknak megfelelő, biztonságos udvari játékok beszerzése, hogy a gyermekek természetes mozgásigényét, testi fejlődését biztosítani tudjuk.

VIII. AZ ÓVODA SZAKMAI DOKUMENTUMAI

❖ A működés alapidokumentumai:

- Alapító Okirat;
- Szervezeti és Működési Szabályzat;
- Házirend.

❖ Szakmai dokumentumok:

1 Az első számú szakmai dokumentum:

„Ne felejts!” Néphagyományőrző Óvodai Pedagógiai Program.

2. „Ne felejts!” Néphagyományőrző Módszertani Kézikönyv

Készítette: az igazgató és a néphagyományőrző munkaközösség.

Tartalmazza: az ünnepköröket, a hozzá tartozó jeles napokat, érzelmi ráhangolódást, feladatokat, tevékenységeket.

3. Belső Intézményi Önértékelési Program, adott nevelési évre vonatkozó Önértékelési terv

Elkészítéséért a Belső Ellenőrzési Csoport (későbbiekben BECS), működtetéséért az igazgató a felelős.

4. Éves munkaterv:

Elkészítéséért az igazgató felelős, elfogadja a nevelőtestület.

Tartalmazza az adott nevelési év működési rendjét:

- óvodai szünetek, nevelés nélküli munkanapok időpontját,
- az ünnepek idejét, mikéntjét,
- nevelőtestületi értekezletek időpontját.

5. Éves tematikus terv:

Készíti: Csoportos óvodapedagógus adott év augusztus 31-ig.

Tartalmazza:

- csoportprofil,
- nevelési terv,
- tevékenységekben megvalósuló tanulás tervezése.

6. A gyermekcsoportok nevelési-fejlesztési programja (csoportnapló):

Készítik a csoport óvodapedagógusai.

Tartalmazza:

- csoportnak megfelelő:

- csoportprofil (aug.31-ig),
- nevelési terv (szept.15-ig, jan.31-ig),
- Programterv (ünnepkörönként),
- pedagógiai tématervet, melyet kétheti ciklusra tervezünk,

- reflektálás az elmúlt két hét tervezésének megvalósulásáról.

○

1. *Az egyéni fejlődés-fejlesztés dokumentumai:*

- Gyermekek fejlődésének nyomonkövetése:

Folyamatosan vezetik a csoport óvodapedagógusai. A megfigyeléseket rögzítik október-november és február-március hónapokban.

Tartalmazza a gyermek anamnézisének:

- az előzetes családlátogatás során tapasztalt családi szociokulturális jellemzőket,
 - a gyermek az - egyes tevékenységformákban elért - képességszintjét, s a fejlesztés módját,
 - egyéb információkat.
- *A különleges bánásmódot igénylő gyermekek egyéni fejlesztési terve*, melyet az óvodapedagógus vezet. (negyedévente),
 - *A sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztési naplója*, melyet a gyógypedagógiai szakember vezet, (pl.: konduktor, fejlesztő pedagógus) s az óvodapedagógusok nyomon követik.

Az óvodapedagógus pedagógiai terveit a megvalósítás után rendszeresen elemezze. Reflexiói az eredmények és sikertelenségek okát tárják fel, ezek alapján fogalmazza meg a következő időszak pedagógiai tennivalóit.

IX. ÉRVÉNYESSÉGI RENDELKEZÉS

Óvodai Pedagógiai Programunk érvényessége:

- A többször módosított „Ne felejts!” Néphagyományőrző Óvodai Pedagógiai Program 1999. szeptember 01-től visszavonásig érvényes.

Óvodai Pedagógiai Programunk módosításának módja:

- ha szervezeti átalakítás történik;
- ha törvényi változások történnek;
- ha a nevelőtestület más program bevezetéséről dönt;
- pedagógiai innováció esetén.

Előírás a program módosításának előterjesztésére:

- írásbeli előterjesztés az óvoda, vezető testületének,
- részletes szóbeli előterjesztés nevelőtestületi értekezleten.

Óvodai Pedagógiai Programunk módosításának indokai:

A program felülvizsgálatára a törvényi változások, Pedagógiai Innovációs tevékenység megvalósulása és annak beépülése a pedagógiai gyakorlatba.

A módosított „Ne felejts!” Néphagyományőrző Óvodai Pedagógiai Program

- *Nevelőtestület elfogadásának időpontja:* 2025. május 15.
- *Hatályba lépésének időpontja:* 2025. szeptember 01.
- *Felülvizsgálat időpontja:* hatályba lépést követően négyévenként.

**A Pedagógiai Program
példányszáma:**

Nyilvánossága a szülők részére:

Csoportonként egy-egy darab
Igazgatói iroda
Tagóvoda igazgatói iroda
Óvodatitkári iroda
Tagóvoda igazgatói iroda
Az óvoda hivatalos honlapján
digitális formában

Legitimációs záradék

Veszprémi Kastélykert Körzeti Óvoda Intézmény oktatási azonosítója: 036819	Készítette: igazgató P.H. az Nkt. 26.§ (1) bekezdése szerint a nevelőtestület bevonásával
Legitimációs eljárás	
<p>A Pedagógiai Programot 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 118. § (3) a) bekezdése alapján az óvoda szakmai munkaközössége a jogszabály által ráruházott hatáskörében véleményezte szakmai javaslatait megtette.</p> <p>..... A szakmai munkaközösség (ek) nevében</p>	<p>Az Nkt. 72. § (5) a) bekezdése alapján a pedagógiai programot a Szülői Szervezet megismerte és támogatja annak megvalósítását.</p> <p>..... Veszprémi Kastélykert Körzeti Óvoda Szülői szervezet részéről</p> <p>..... Veszprémi Kastélykert Körzeti Óvoda Ficánka Tagóvodája Szülői szervezet részéről</p> <p>Továbbá a nevelőmunkát közvetlenül segítő alkalmazottak a pedagógiai program tartalmáról a tájékoztatást megkapták</p> <p>..... Nevelőmunkát közvetlenül segítők részéről</p>
<p>Az Nkt. 26. § (1) bekezdése és 83. § 2) g) pontja értelmében, a Veszprémi Kastélykert Körzeti Óvoda Pedagógiai Programját a fenntartó a számú határozatával jóváhagyta.</p>	
<p>A dokumentum jellege a Nkt. 26. § (1) bekezdése és a 20/2012. EMMI rendelet 82. § (1) és (3) bekezdése alapján: Nyilvános Megtalálható: www.kastelykertkorzetiovoda.hu</p>	<p>Érvényes és hatályos: A Fenntartói jóváhagyás napjától visszavonásig</p>
<p>Készült: 1 eredeti példányban</p>	<p>Iktatószám: 341/1/2025</p>

XII. FELHASZNÁLT IRODALOM

Idézetek jegyzéke

1.	Kodály Zoltán: Énekes játékok-Visszatekintés I. kötet.
<i>Bp. Zeneműkiadó, 1982.</i>	94.oldal
2.	Néphagyományőrző óvodai program Gödöllő, 1997.	9.oldal
3.	Útmutató a néphagyományőrző óvodai program
megvalósításához <i>Gödöllő, 1999.</i>	9.oldal
4.	Nagy Jenőné: Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel
<i>Szolnok, 1997.</i>	20.oldal
5.	"	52.oldal
6.	"	53.oldal
7.	"	53.oldal
8.	"	87.oldal
9.	"	56.oldal
10.	"	62.oldal
11.	"	69.oldal
12.	https://tok-testnevelési-tanszek.webnode.hu/oktatas/
gergely-ildiko-segedanyagai/	75.oldal
13.	"	81.oldal
14.	www.mentorhalo.hu Az óvodapedagógus feladata
a sajátos nevelési igényű gyermek nevelésében.	21.oldal
15.	63/2012. (XII.17.) Korm. rend.
Óvodai nevelés országos alapprogramja	58.oldal
16.	Óvodai nevelés országos alapprogramja	62.oldal
8. oldal
41.oldal
49.oldal
17.	Köznev. tv. - 2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről	23. oldal
18.	Óvodai nevelés LXXVI.évfolyam.2023.december 10. szám A fejlesztő
környezet alakítása, avagy tehetségfejlesztés címkék nélkül.	23. oldal
19.	Óvodai nevelés LXXVI. évfolyam. 2023. november 9.szám A fejlesztő
környezet átalakítása, avagy tehetségfejlesztés címkék nélkül	23.oldal
20.	Az óvodapedagógus színes világa	24. oldal
25. oldal
21.	Körmöci Katalin 2015 Óvodapedagógiai kislexikon (Flaccus kiadó)	52.oldal
22.	Dömötör Tekla: Magyar népszokások-Corvina kiadó Budapest 1977.	30. oldal
23.	Csányi Yvonne - A Speciális Nevelési Szükségletű Gyermekek És Fiatalok Integrált
Nevelése-oktatása	19.oldal

Egyéb irodalom

- 63/2012. (XII.17.) Korm. rend. Az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról,
- Nagy Jenőné: Óvodai programkészítés – de hogyan? - NAT-TAN Sorozat OKI. Budapest 1996.
- Ereszlényi Éva: JMK Óvodai Program – Alcius Bt. Budapest 1996.
- Dömötör Tekla: Magyar népszokások – Corvina kiadó, Budapest 1977.
- Kerényi György: Magyar énekes népszokások - Gondolat kiadó, Budapest 1982.
- Forrai Katalin: Ének az óvodában - Budapest 1991.
- Laczkovits Emőke: Naptár - Jeles napok, s a hozzájuk kapcsolódó szokások az egyházi évben a Bakonyban és a Balatonfelvidéken. – Veszprém 1992.
- Tévaldné Sersing Ildikó: A karácsony varázsa (ünnepek, népszokások, jeles napok) -Módszertani levelek- MPI, Veszprém 1991.
- Zilahy Józsefné: Magyar népi mondóka gyűjtemény kisgyermekek szórakoztatására - Veszprém 1986.
- Zilahy Józsefné: Óvodai nevelés játékkal, mesével – Iskolafejlesztési Alapítvány, Szorobán Kiadó, Budapest 1994.
- Bukovicsné Nagy Judit Egészségfejlesztési feladatok az óvodában
- Mátrai Jánosné: Intenzív továbbképzés záródolgozata 1992.
- Napról - napra (A mi kalendáriumunk) Pedellus Bt, Debrecen
- Guzsalyos: Népművészeti és kézműves folyóirat
- Óvodai Élet folyóirat programkészítésről szóló rovatai
- Óvodai Nevelés folyóirat rovatai közül az alábbi témákban:
 - Jeles napok
 - Környezetismereti
 - Programkészítés
 - A fejlesztő környezet alakítása, avagy tehetségfejlesztés címkék nélkül.
- Kastélykert Óvoda: A mi kalendáriumunk – saját gyűjtés és kiadás
- Körmöci Katalin 2015 Óvodapedagógiai kislexikon (Flaccus kiadó)
- Petőné Vígh Katalin: 2021 Az óvodapedagógia színes világa Flaccus kiadó
- 2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről

XIII. MELLÉKLETEK

- I. Melléklet - *JEGYZÉK a nevelési-oktatási intézmények kötelező (minimális) eszközeiről és felszereléséről*
- II. Melléklet – Nevelőmunkát segítő játékok és eszközök csoportonként
- III. Melléklet – „ A gyökerek persze nem látszanak, de tudod azok tartják a fát” Módszertani kézikönyv.
- IV. A tehetségfejlesztésre kiválasztott gyermekek összesítése
- V. Egyéni fejlesztési terv prevenció, korrekció és/vagy tehetséggondozó feladatok megvalósításához

I. Melléklet

2. melléklet a 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelethez

JEGYZÉK

a nevelési-oktatási intézmények kötelező (minimális) eszközeiről és felszereléséről

1. ÓVODA

(a gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai óvodára vonatkozó eltérő követelmények a megjegyzésben külön feltüntetve)

I. HELYSÉGEK

Az egyes helyiségek és az udvar jellemző adatait (alapterület, belmagasság, légköbméter, belső burkolat, megvilágítás) a hatályos építészeti, egészségügyi, munkavédelmi és tűzvédelmi jogszabályok tartalmazzák.

1.	Eszközök, felszerelések	Mennyiségi mutató	Jelenlegi állapot	Megjegyzés
			db	
2.	csoportszoba	gyermekcsoportonként 1	7	
3.	gyermekágy/fektető tároló helyiség	óvodánként (székhelyen és telephelyen) valamennyi gyermekágy tárolására alkalmas) csoportonként 1	7	
4.	tornaszoba, sportszertárral	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	2	
5.	logopédiai foglalkoztató, egyéni fejlesztő szoba	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	2	
6.	óvodapszichológusi helyiség	ha az óvodapszichológus alkalmazása kötelező óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	0	
7.	játszóudvar	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	2	
8.	intézményvezetői iroda	óvoda székhelyén és azon a telephelyen, amelyen az intézményvezető-helyettes, illetve tagintézmény-, intézményegységvezető-helyettes alkalmazása nem kötelező 1	2	
9.	intézményvezető-helyettesi iroda	ha az óvodában intézményvezető-helyettes alkalmazása kötelező (székhelyen és telephelyen) 1	1	

10.	tagintézmény-, intézményegységvezető- helyettes	Ha az óvodában tagintézmény-, intézményegységvezető- helyettes alkalmazása kötelező, székhelyen és telephelyen 1	1	
11.	óvodatitkári iroda	ha az óvodában az óvodatitkár alkalmazása kötelező óvoda székhelyén 1	1	
12.	nevelőtestületi és könyvtárszoba	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	2	.
13.	általános szertár/raktár	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	2	.
14.	többcélú helyiség (szülői fogadásra, tárgyalásra, ünnepek megtartására alkalmas helyiség)	óvodánként (székhelyen vagy telephelyen) 1		Tornaszobát használjuk erre a célra.
15.	orvosi szoba, elkülönítő szoba	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	1	
16.	gyermeköltöző	gyermekcsoportonként 1	7	
17.	gyermekmosdó, WC helyiség	gyermekcsoportonként 1 (WC - nemenként 1)	7	
18.	felnőtt öltöző	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1 amennyiben az óvodai csoportok száma több mint hat 2	2	
19.	felnőtt mosdó	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1 amennyiben az óvodai csoportok száma több mint hat 2, vagy az óvoda épülete emeletes, szintenként 1	2	
20.	felnőtt WC helyiség	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1 amennyiben az óvodai csoportok száma több mint hat, vagy az óvoda épülete emeletes, szintenként 1	5	
21.	felnőtt zuhanyzó	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	2	
22.	mosó, vasaló helyiség	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	1	
23.	szárító helyiség	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	1	
24.	felnőtt étkező	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	1	

25.	főzőkonyha	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	1	
26.	melegítő konyha	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	1	.
27.	tálaló-mosogató	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	2	
28.	szárazáru raktár	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	1	
29.	földesáru raktár	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	1	
30.	éléskamra	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	1	
31.	karbantartó műhely	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	2	
32.	kerekesszék tároló	óvodánként (székhelyen és telephelyen) szintenként 2	0	
33.	ételhulladék tároló	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	2	
34.				

II. HELYISÉGEK BÚTORZATA ÉS EGYÉB BERENDEZÉSI TÁRGYAI

Az e pont alatt felsorolt eszközök, felszerelések helyettesíthetők az adott eszköz, felszerelés funkcióját kiváltó, korszerű eszközzel, felszereléssel

1.	Eszközök, felszerelések	Mennyiségi mutató	Jelenlegi állapot	Megjegyzés
			db	
1.	1. Csoportszoba			
2.	óvodai fektető	gyermeklétszám szerint 1	180	
3.	gyermekszék (ergonomikus)	gyermeklétszám szerint 1	180	
4.	gyermekasztal	gyermeklétszám figyelembevételével		
5.	fényvédő függöny	ablakonként, az ablak lefedésére alkalmas méretben		Megfelelő mennyiségben és méretben
6.	szőnyeg	gyermekcsoportonként, a padló egyötödének lefedésére alkalmas méretben		Megfelelő mennyiségben és méretben
7.	játéktartó szekrény vagy polc	gyermekcsoportonként 2, sajátos nevelési igényű gyermek esetén további 1		Megfelelő mennyiségben és méretben

8.	könyvespolc	gyermekcsoportonként 1		Megfelelő mennyiségben és méretben
9.	élősarok állvány	gyermekcsoportonként 1	7	
10.	textiltároló és foglalkozási eszköztároló szekrény	gyermekcsoportonként 1	7	Megfelelő mennyiségben és méretben
11.	edény- és evőeszköz-tároló szekrény	gyermekcsoportonként 1	7	
12.	szeméttartó	gyermekcsoportonként 1	7	
13.	2. Tornaszoba			
14.	tornapad	2		
15.	tornaszőnyeg	1		
16.	bordásfal	2		
17.	mozgáskultúrát, mozgásfejlődést segítő, mozgásigényt kielégítő készlet	1	2	Az óvodai pedagógiai programban foglaltak szerint
18.	egyéni fejlesztést szolgáló speciális felszerelések	három gyermek egyidejű foglalkoztatásához		Az óvodai pedagógiai programban foglaltak szerint
19.	3. Logopédiai foglalkoztató, egyéni fejlesztő szoba			
20.	a fogyatékoság típusának megfelelő, a tanulási képességet fejlesztő eszközök			
21.	tükör (az asztal szélességében)	1		
22.	Asztal	1		
23.	Szék	2		
24.	Szőnyeg	1		
25.	játéktartó szekrény vagy könyvek tárolására is alkalmas polc	1		
26.	4. óvodapszichológusi szoba	Gyermeklétszám szerint		
27.	Asztal	1		
28.	Szék	4		
29.	Szőnyeg	1		
30.	Könyvek, iratok tárolására is alkalmas polc	1		
31.	5. Játsszódudvar			
32.	kerti asztal	gyermek- csoportonként 1	4	

33.	kerti pad	gyermek-csoportonként 2	4	
34.	Babaház	gyermek-csoportonként 1	7	
35.	udvari homokozó	gyermek-csoportonként 1	7	
36.	Takaróháló	homokozónként 1	2	Kastélykert Óvodában hiányzik
37.	mozgáskultúrát, mozgásfejlődést segítő, mozgásigényt kielégítő eszközök	V. rész szerint		Az óvodai pedagógiai programban foglaltak szerint
38.	6. Intézményvezetői iroda			
39.	íróasztal és szék	1-1		
40.	tárgyalóasztal, székekkel	1		
41.	Telefon	1		
42.	Fax	1		
43.	Könyvszekrény	1		
44.	Íratszekrény	1		
45.	Elektronikus adathordozó szekrény	1		
46.	számítógép, internet hozzáféréssel, perifériákkal	1 felszerelés		
47.	számítógépasztal és szék	1-1		
48.	7. Intézményvezető-helyettesi, tagintézmény-, intézményegységvezető-helyettesi, óvodatitkári iroda			
49.	(a felszerelések feladatellátás szerint helyezhetők el)			A nevelői szobát használjuk erre a célra.
50.	íróasztal és szék	1-1		
51.	Íratszekrény	1		
52.	Telefon	1		
53.	számítógépasztal és szék	1-1		
54.	számítógép, internet hozzáféréssel, perifériákkal	1		
55.	8. Nevelőtestületi szoba			
56.	fiókos asztal, ami egyben eszköz előkészítő munkaasztal is	pedagóguslétszám szerint 1		
57.	Szék	pedagóguslétszám szerint 1		
58.	könyvtári dokumentum	500		

59.	Könyvszekrény	2		
60.	Fénymásoló	1		
61.	Tükör	1		
62.	9. Többcélú helyiség			
63.	tárgyalóasztal székekkel	1		
64.	10. Orvosi szoba, elkülönítővel	berendezése, felszerelése a vonatkozó jogszabályban előírtak szerint	1	
65.	11. Gyermekeöltöző			
66.	öltözőrekesz, ruhatároló, fogas	gyermeklétszám figyelembevételével	42	4 gyermek öltöztetésére alkalmas egy szekrény
67.	Öltözőpad	gyermeklétszám figyelembevételével	42	
68.	12. Gyerme mosdó, WC helyiség			
69.	Törülközőtartó	gyermeklétszám figyelembevételével	12	
70.	Falitükör	mosdókagylónként 1	18	
71.	rekeszes fali polc (fogmosótartó)	gyermeklétszám figyelembevételével	18	

III. TISZTÁLKODÁSI ÉS EGYÉB FELSZERELÉSEK

	Eszközök, felszerelések	Mennyiségi mutató	Jelenlegi állapot	Megjegyzés
			db	
1.	egyéni tisztálkodó szerek	gyermeklétszám szerint 1		fésű, fogkefe, fogmosó pohár
2.	tisztálkodó felszerelések	mosdókagylónként 1		
3.	Fésűtartó	csoportonként 1		30főre kialakítva csoportonként
4.	Törülköző	felölt és gyermeklétszám szerint 3-3	540	30főre számolva csoportonként
5.	Abrosz	asztalonként 3	108	asztalonként3
6.	Takaró	gyermeklétszám szerint 1	180	30főre számolva csoportonként
7.	ágyneműhuzat, lepedő	gyermeklétszám szerint 3-3	540	30főre számolva csoportonként

IV. A FELNŐTTEK MUNKAVÉGZÉSÉHEZ SZÜKSÉGES ESZKÖZÖK

Az e pont alatt felsorolt eszközök, felszerelések helyettesíthetők az adott eszköz, felszerelés funkcióját kiváltó, korszerű eszközzel, felszereléssel

	Eszközök, felszerelések	Mennyiségi mutató	Jelenlegi állapot	Megjegyzés
			db	
1.	szennyes ruha tároló	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	2	
2.	mosott ruha tároló	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	2	
3.	Mosógép	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	2	
4.	Centrifuga	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	2	
5.	Vasaló	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	2	
6.	Vasalóállvány	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	2	
7.	Szárítóállvány	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	2	
8.	Takarítóeszközök	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1		
9.	kerti munkaeszközök, szerszámok	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1-1		
10.	Hűtőgép	óvodánként 1		
11.	Porszívó	óvodánként 1		

V. A NEVELŐMUNKÁT SEGÍTŐ JÁTÉKOK ÉS EGYÉB ESZKÖZÖK

	Eszközök, felszerelések	Mennyiségi mutató	Jelenlegi állapot	Megjegyzés
			db	
1.	1. Játékok, játékeszközök (mennyiség eszközfajtként)			
2.	különbéféle játékformák (mozgásos játékok, gyakorló, szimbolikus, szerepjátékok, építő-konstruáló játékok, szabályjátékok, dramatizálás, bábozás, barkácsolás) eszközei	gyermekcsoportonként a gyermekek 30%-ának megfelelő mennyiségben		Csoportszobai és udvari eszközök külön-külön
3.	mozgáskultúrát, mozgásfejlődést segítő, mozgásigényt kielégítő eszközök	gyermekcsoportonként a gyermeklétszám figyelembevételével		Csoportszobai és udvari eszközök külön-külön
4.	ének, zene, énekes játékok eszközei	gyermekcsoportonként a gyermeklétszám figyelembevételével		Az óvoda pedagógiai programja szerint
5.	az anyanyelv fejlesztésének, a kommunikációs képességek fejlesztésének eszközei	gyermekcsoportonként a gyermekek 30%-ának megfelelő mennyiségben		Az óvoda pedagógiai programja szerint
6.	értelmi képességeket (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás) és a kreativitást fejlesztő anyagok, eszközök	gyermekcsoportonként a gyermekek 30%-ának megfelelő mennyiségben		Az óvoda pedagógiai programja szerint
7.	ábrázoló tevékenységet fejlesztő, eszközök	gyermekcsoportonként a gyermeklétszám figyelembevételével		Az óvoda pedagógiai programja szerint
8.	a természeti-emberi-tárgyi környezet megismerését elősegítő eszközök, anyagok	gyermekcsoportonként a gyermeklétszám figyelembevételével		Az óvoda pedagógiai programja szerint
9.	munka jellegű tevékenységek eszközei	gyermekcsoportonként a gyermekek 30%-ának megfelelő mennyiségben		Az óvoda pedagógiai programja szerint
10.	2. A nevelőmunkát segítő egyéb eszközök			
11.	Televízió	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	3	
12.	magnetofon/CD lejátszó/hangfalak	három csoportonként 1	7	
13.	diavetítő vagy projektor	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	2	

14.	Vetítővászon	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	1	
15.	hangszer (pedagógusoknak)	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1		Az óvoda pedagógiai programja szerint
16.	hangszer (gyermekeknek)	gyermek-csoportonként, a gyermekek 30%-ának megfelelő mennyiségben		Az óvoda pedagógiai programja szerint
17.	egyéni fejlesztést szolgáló speciális felszerelések	gyermekcsoportonként a gyermekek 30%-ának megfelelő mennyiségben		fogyatékos gyermekeket nevelő óvodában az óvoda pedagógiai programja szerint
18.	projektor vagy írásvetítő	1	1	

VI. SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ GYERMEKEK NEVELÉSÉNEK TOVÁBBI SPECIÁLIS ESZKÖZEI

Az e pont alatt felsorolt eszközök, felszerelések helyettesíthetők az adott eszköz, felszerelés funkcióját kiváltó, korszerű eszközzel, felszereléssel

	Eszközök, felszerelések	Mennyiségi mutató	Jelenlegi állapot	Megjegyzés
			db	
1.	1. Beszéd fogyatékosok			
2.	tükör 120 X 180 cm	csoportonként 1	7	
3.	logopédiai alapkészlet	csoportonként 1	7	
4.	2. Hallási fogyatékosok			
5.	Dallamíró	csoportonként 1		Nem rendelkezünk ilyen eszközzel.
6.	hallásvizsgáló és hallókészülék tesztelő felszerelés	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1		Nem rendelkezünk ilyen eszközzel.
7.	vezetékes vagy vezeték nélküli egyéni, illetve csoportos adó-vevő készülék	gyermeklétszám szerint 1		Nem rendelkezünk ilyen eszközzel.
8.	a különböző nyelvi kommunikációs szinteknek megfelelő kifejezések képi megjelenítésére alkalmas elektronikus információhordozó	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	3	videomagnó

9.	nyelvi kommunikáció vizuális, auditív megjelenítésének ellenőrzésére alkalmas eszköz	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1		Nem rendelkezünk ilyen eszközzel.
10.	szurdologopédiai eszközök	csoportonként 1		
11.	3. Látási fogyatékosok			
12.	Olvasótelevízió	gyermeklétszám figyelembevételével		
13.	hatrekeszes doboz, gombás tábla, szöges tábla, csörgő labda	gyermeklétszám szerint 1		

VII. EGÉSZSÉG- ÉS MUNKAVÉDELMI ESZKÖZÖK

	Eszközök, felszerelések	Mennyiségi mutató	Jelenlegi állapot	Megjegyzés
			db	
1.	étel-mintavétel (üvegtartály) készlet	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	2	
2.	Elsősegélyláda	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	2	Közegészségügyi előírások szerint
3.	gyógyszerszekrény (zárható)	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	2	Közegészségügyi előírások szerint
4.	amennyiben a betöltött munkakörben a viselete előírt, vagy javasolt, munkaruha	külön jogszabályban meghatározottak szerint		
5.	amennyiben a betöltött munkakörben a viselete előírt, vagy javasolt, munkaruha	külön jogszabályban meghatározottak szerint		
6.	tűzoltó készülék	az érvényes tűzvédelmi szabályok szerint		Az érvényes tűzvédelmi szabályok szerint.

II. Melléklet

NEVELŐMUNKÁT SEGÍTŐ JÁTÉKOK ÉS ESZKÖZÖK CSOPORTONKÉNT

❖ Játékok

Babaszobai-konyhai játékbútorok fa, nád vessző alapanyagúak. Puha tapintású babák, takarók, szőnyegek, bölcsök, babakocsik, egyéb kellékek, fakockák, építő-konstruáló játékok, LEGO-dupló játékok, Geo mag készlet, logikai képességeket fejlesztő játékok, társas játékok, képességfejlesztő játékok.

❖ Mese-vers, dramatizálás, bábozás eszközei

Mesekönyvek: 15 féle 3-3 példányban

Bábok: 7-8 db karakterbáb, fakanál bábkészlet 50db-os

Diavetítő, diafilmek

Dramatizáláshoz karakterrauhák

❖ Ének-zenei nevelés eszközei

Népi hangszerek: citera, furulya, köcsögduda, egyéb ritmushangszerek, óvónők, gyermekek által készített hangszerek.

❖ Ábrázoló tevékenység eszközei

Agyag, gyékény, szalma, gyapjú, pamut, fa, méhviasz, gyöngyök, fonalak, cérnák, tűk, ollók, papírok, ceruzák, zsírkréták, filctollak, ecsetek, festékek, gyurmák.

Környező világ megismerését elősegítő eszközök, anyagok

Gyermei tevékenységhez szükséges valódi főző-sütőedények, eszközök

Növény és kertápolás eszközei: fajtánként 3-5 db

Takarító eszközök: gyermek asztalonként egy-egy db

Értelmi képességeket fejlesztő eszközök, diák, képek, képes lottók, kártyák, fajtánként 3-5 db, „Kis Felfedező” készlet 1db,

Mozgásfejlődést segítő játékok, eszközök

Csoportszobában: egyensúly érzéket fejlesztő játékok, lépegetők, labdák, rongylabdák, téri észlelést segítő eszközök, mozgás koordinációt fejlesztő játékok, finom motorikát fejlesztő játékok.

Udvaron: tornabot, karika, ugró és mászókötelek, labdák, Rotikoom, gólyaláb, labdák.

Udvari játékok

Gyermeccsoportonként 1 db homokozó, homokozó játékokkal és udvari babaház, kerti asztal, kerti pad.

Kombinált mászóvár, csúszda, lengőhinta, libikókák csoportonként.

Kresszpálya, kisebb- nagyobb méretű kerékpárokból 2-2 db, futóbicikli csoportonként 2db, roller, 3 kerekű bicikli, kressztáblák.

Nyári melegben a pancsoló medencében való zuhanyozás eszközei, fürdő-napozó kellékek.

Őszi tevékenységekhez lombsöprű csoportonként 3db, téli játékok: szánkók.

III. Melléklet

A gyökerek persze nem látszanak,
de tudod, azok tartják a fát.”

Módszertani kézikönyv

„Ne Felejts! Néphagyományőrző Pedagógiai Programhoz”

IV. Melléklet

A tehetségfejlesztésre kiválasztott gyermekek összesítése

Sorszám	A gyermek neve	Tehetségterület	A megállapítás indoklása
1.			
2.			
3.			
4.			
5.			
6.			

V. Melléklet

**Egyéni fejlesztési terv prevenció, korrekció és/vagy tehetséggondozó feladatok
megvalósításához**

Név:
Születési hely, idő:
Anyja neve:
Lakcím:

A fejlesztés időtartama	Tartalmi területek	Fejlesztési területek	Tevékenységek	Kapcsolódó fejlesztési területek	Fejlesztést végző pedagógus aláírása

A fejlesztés időtartama	Tartalmi területek	Fejlesztési területek	Tevékenységek	Kapcsolódó fejlesztési területek	Fejlesztést végző pedagógus aláírása

VESZPRÉMI KASTÉLYKERT KÖRZETI ÓVODA

Megismerési nyilatkozat

A Veszprémi Kastélykert Körzeti Óvoda Pedagógiai programjának módosítását megismertem és elfogadom.

	Név	Beosztás	Kelt	Aláírás
1.	Balázs Enikő	óvodapedagógus	2025.05.15.	Balázs Enikő
2.	Balogh Dorka	óvodapedagógus	2025.05.15.	Balogh Dorka
3.	Czirák Andrea	óvodapedagógus	2025.05.15.	Czirák Andrea
4.	Csepeli Tamásné	óvodatitkár	2025.05.15.	Csepeli Tamásné
5.	Dr. Vörös Zoltánné	óvodapedagógus	2025.05.15.	Dr. Vörös Zoltánné
6.	Gelencsérné Biró Bernadett	óvodapedagógus	2025.05.15.	Gelencsérné Biró Bernadett
7.	Kahler-Kólinger Tünde	ált. igazgató hely.	2025.05.15.	Kahler-Kólinger Tünde
8.	Király-Leitold Noémi	óvodapedagógus	2025.05.15.	Király-Leitold Noémi
9.	Krasznainé Geréb Edina	óvodapedagógus	2025.05.15.	Krasznainé Geréb Edina
10.	Lábadi Anita	tagóvoda igazgató	2025.05.15.	Lábadi Anita
11.	Meles Erika	óvodapedagógus	2025.05.15.	Meles Erika
12.	Molnár Gáborné	óvodapedagógus	2025.05.15.	Molnár Gáborné
13.	Pongrácz Petra	óvodapedagógus	2025.05.15.	Pongrácz Petra
14.	Sipos Ivett	óvodapedagógus	2025.05.15.	Sipos Ivett
15.	Tóthné Martinkovics Erika	igazgató	2025.05.15.	Tóthné Martinkovics Erika
16.	Varga Erika	óvodapedagógus	2025.05.15.	Varga Erika

